

SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET
Institutionen för markvetenskap
Avd för hydroteknik
750 07 UPPSALA 7

RESULTAT AV 1967 ÅRS TÄCKDIKNINGSFÖRSÖK OCH BEVATTNINGSFÖRSÖK

FÖRSÖKSAVDELNINGEN

STENCILTRYCK NR 36

INSTITUTIONEN FÖR LANTBRUKETS HYDROTEKNIK

Institutionen för lantbrukets hydroteknik delger bl. a. i sin tidskrift *Grundförbättring* resultat från institutionens olika verksamhetsgrenar. Allt material blir emellertid inte föremål för tryckning. Undersökningsresultat av preliminär natur och annat material som av olika anledningar ej ges ut i tryck delges ofta i stencilerad form. Institutionen har ansett det lämpligt att redovisa dylikt material i form av en i fri följd utarbetad serie, benämnd stenciltryck. Serien finns endast tillgänglig på institutionen och kan i mån av tillgång erhållas därifrån.

Adress: Institutionen för lantbrukets hydroteknik, *Uppsala 7*

Stenciltryck

Nr	År	Författare och titel
1—12		Aug. Håkansson, Gösta Berglund, Janne Eriksson. Redogörelse för resultaten av täckdikningsförsöken åren 1951—1962.
13—15		Aug. Håkansson, Gösta Berglund, Janne Eriksson, Waldemar Johansson. Resultat av täckdikningsförsök och bevattningsförsök åren 1963—1965.
16	1940	Gunnar Hallgren. Dalgångarna Fyrisån-Östersjön; några hydrotekniska studier.
17	1942	Gunnar Hallgren. Om sambandet mellan grundvattenståndet och vattennivån i en recipient.
18	1943	Gunnar Hallgren. Om sambandet mellan nederbörd och skördeavkastning.
19	1952	Sigvard Andersson. Kompendium i agronomisk hydroteknik. Elementär hydromekanik.
20	1952	Sigvard Andersson. Kompendium i agronomisk hydroteknik. Tabeller och kommentarer.
21	1960	Sigvard Andersson. Kapillaritet.
22	1961	Sigvard Andersson. Markens temperatur och värmehushållning.
23	1962	Waldemar Johansson. Bevattningsförsök i potatis, korn och foderbetor vid Tönnersa försöksgård 1959—1961.
24	1962	Waldemar Johansson. Metodik och erfarenheter vid användning av hålkort för undersökning av torrlägningsförhållanden och ytsänkning vid Nedre Olandsån.
25	1962	Waldemar Johansson. Utredning för förslag till bevattningsanläggning vid Sör Salbo, Salbohed, Västmanlands län.
26	1963	Sigvard Andersson. Skrivningar i agronomisk hydroteknik.
27	1964	Gösta Berglund och Stig Sjöberg. Undersökning av plaströstäckdikningar.
28	1964	Aug. Håkansson. Anvisning rörande täckdikning med plaströr av styv PVC.
29	1966	Gösta Berglund. Vattendragsförbundet: Förslag till överenskommelse och stadgar samt något om kostnadsfördelningar.
30	1966	Tryggve Fahlstedt. Kvismaredalsprojektet — en orientering samt Redogörelse för undersökning i syfte att klargöra avkastningens beroende av högvattenstånden i Kvismare kanal.
31	1966	Gunnar Hallgren. Vattenrätt.
32	1966	Nils Brink. Hydrologi.
33	1967	Yngve Jonsson, Ytplanering med planersladd.
34	1967	Aug. Håkansson, Gösta Berglund, Janne Eriksson, Waldemar Johansson. Resultat av 1966 års täckdikningsförsök och bevattningsförsök.
35	1967	Ulrich Nitsch. Om östersjövattnets användbarhet för bevattnings-

RESULTAT AV 1967 ÅRS TÄCKDIKNINGSFÖRSÖK

Inledning

Redogörelsen avser att till dem som medverka i täckdikningsförsöksverksamheten eller syssla med planläggning av täckdikning meddela resultaten av det gångna årets täckdikningsförsök inom i första hand vederbörandes verksamhetsområde. Den upptar därför en redovisning av enskilda försök.

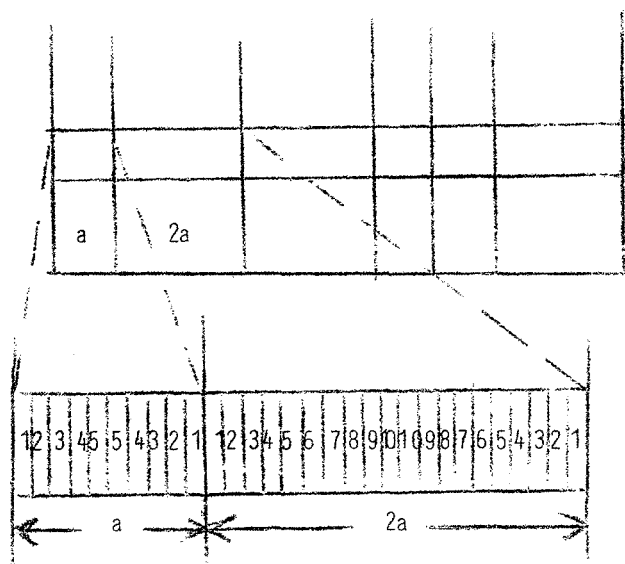
Under året har sammanlagt 78 försök skördats. Av dem har 63 st utgjorts av försök med olika dikesavstånd. 13 försök avser olika dikesdjup. I 2 försök har olika dikesavstånd kombinerats med olika såtider. Under året har 3 försöksplatser trädats och ytterligare 7 försök har av olika anledningar ej skördats.

Det stora flertalet av avståndsförsöken har skördats som s.k. bandförsök. Denna försöksmetodik innebär, att hela avståndet mellan dräneringsledningarna skördas i parceller parallella med dikena på sätt som fig. 1 visar.

I den följande redogörelsen över resultaten av bandförsöken är parcell nummer 1 uttagen intill dike och de övriga parcellerna sedan i ordning ut till mittlinjen mellan dikena. Man kan alltså av de skördevärden som anges se, huruvida den med ökat avstånd från diket avtagande dräneringsintensiteten påverkat avkastningen. Om man kan konstatera en skördedepression och denna uppgår till en viss storlek, bör det vara förmånligt att minska dikesavståndet. Föreligger det ej någon skördenedsättning mellan dikena, är man berättigad att draga den slutsatsen, att dikesavståndet detta år kunde varit större. Under antagande av en viss årskostnad för dikningen kan man med ledning av skördevärdena närmare beräkna vilket dikesavstånd som ur avkastningssynpunkt är erforderligt. Resultaten av de beräkningar som sålunda utförts anges i kommentarerna efter varje försök. Någon direkt jämförelse mellan skördens storlek vid de i försöket ingående olika dikesavstånden gör man ej i bandförsöken.

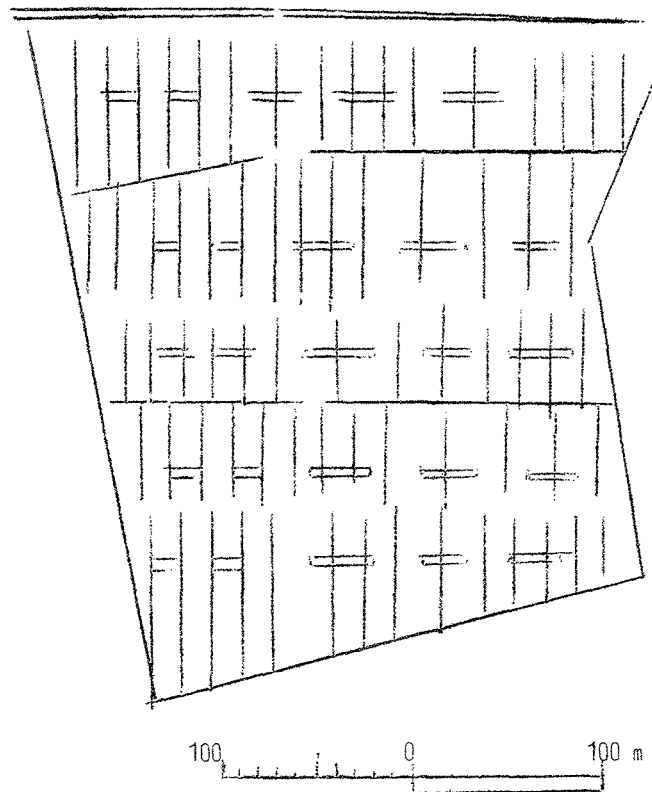
En del av de tidigast utlagda försöken skördas även enligt den äldre försöksmetodiken med parcellerna uttagna tvärs över dikena på sätt som fig. 2 visar. Skörden anger här ett medelvärde för hela dikesavståndet. Vid bedömning av försöksresultaten göres en direkt jämförelse mellan avkastningens storlek vid de olika dikningarna.

Efter skörderesultaten med kommentarer följer för varje försök en redogörelse för utförda observationer över upptorkningen under vårperioden samt bärigheten särskilt i samband med skörd och höstplöjning. Dessa observationer är av stor betydelse, eftersom skördeutfallet ensamt ej utgör tillräcklig grund för bedömning av den erforderliga dräneringsintensiteten. För varje försök lämnas därjämte en översikt av nederbördsförhållandena.

Figur 1.

Försök upplagt för skörd enl. den nya försöksmetodiken, s.k. bandförsök. Parcellerna uttages parallellt med dikena, vilket framgår av detaljbilden under själva dikessystemet.

Figur 2

Täckdikningsförsök av större typ omfattande avståndsförsök och djupförsök. Försöket skördas enl. den äldre försöksmetodiken med parcellerna lagda tvärs över dikena.

NEDERBÖRDEN UNDER ÅRET

Nederbördens storlek och fördelning under året är av stor betydelse för de resultat som erhålles i dräneringsförsöken. Av den anledningen har för varje försök lämnats uppgifter om månadsnederbördens storlek under vegetationsåret. Dessutom har medelnederbörden angivits, vilket möjliggör ett studium av det aktuella årets avvikelser. Uppgifterna är hämtade från Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska instituts mätstationer. Beroende på stationstätheten och det lokala nederbördsklimatets variabilitet anger dessa siffror mer eller mindre väl de faktiska förhållandena på försöksplatserna.

Diagrammen på sidorna 3 och 4 är avsedda för en överblick i stort. Det upptar 12 platser i landet och anger den summerade avvikelser från medelnederbörden. Medelnederbörden representeras av den vågräta linjen. Den brutna kurvan anger summerade över- och underskott i det aktuella årets nederbörd. Man får med ledning av densamma en god uppfattning om avvikelser i nederbördens fördelning. Summeringen är uppdelad i två perioder. Den första omfattar tiden den 1/4 66 - 31/3 67 och den andra tiden den 1/4 - 31/12 67. Uppdelningen per den 1 april har gjorts därför att marken vid denna tidpunkt ofta är vattenfylld. Växtligheten har ännu ej kommit igång. Det är alltså ett lämpligt utgångsläge för att med hjälp av summerade över- resp. underskott i nederbörd bilda sig en uppfattning om markens vattenbalans.

Beträffande väderlek och årsmån kan följande noteras.

Våren kom tidigt med värme och regn så att landet praktiskt taget var snöfritt upp till södra Norrland redan i början på mars. Sådden genomfördes i normal tid i större delen av landet dock något försenad i Sydsverige. Maj blev regnig vilket gynnade särskilt de vårsådda grödorna och vallarna, men de fält som inte kunnat besås före denna regnperiod, blev sedan inte besådda förrän i början av juni. Grödan på dessa sent sådda fält utvecklades som regel dåligt.

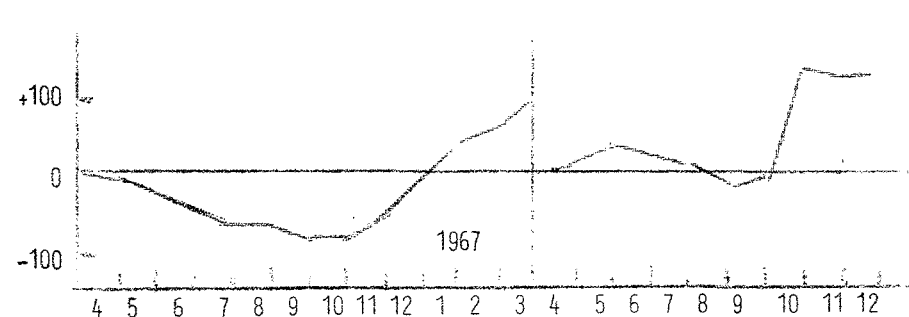
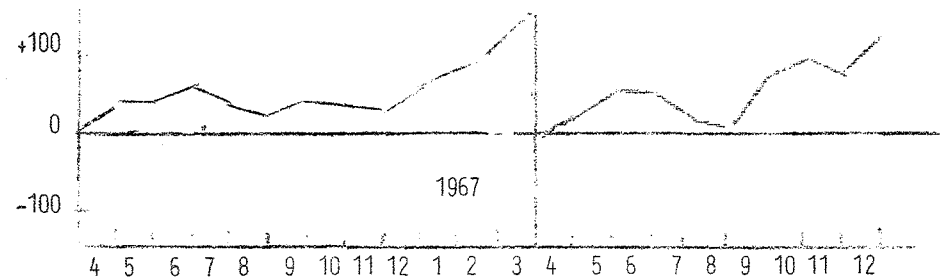
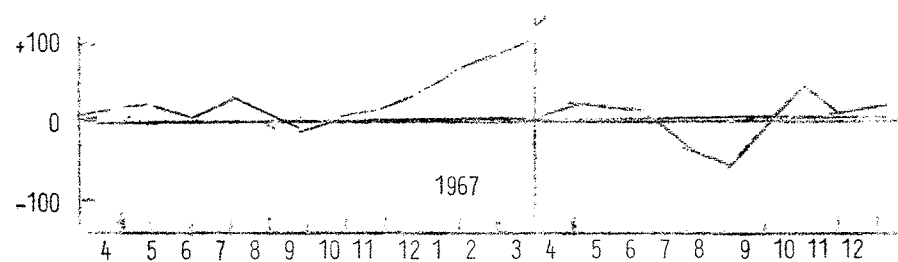
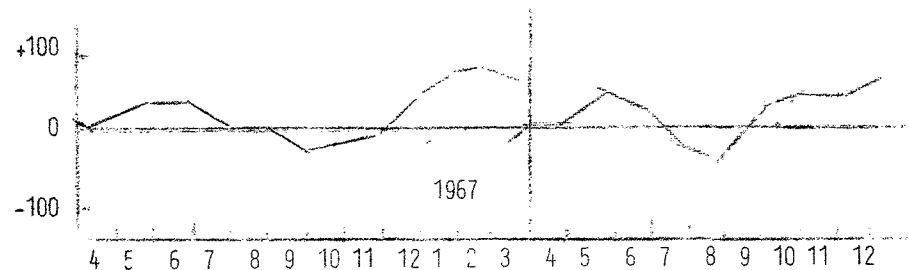
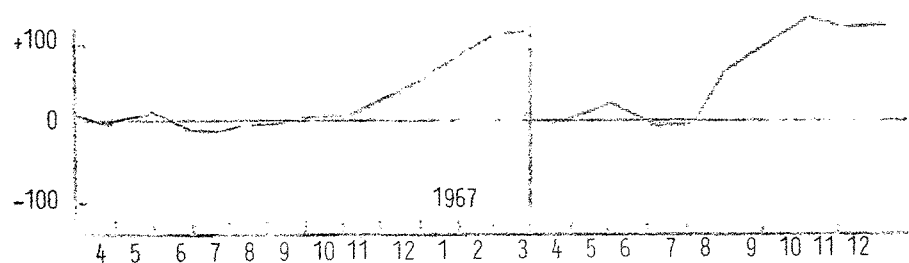
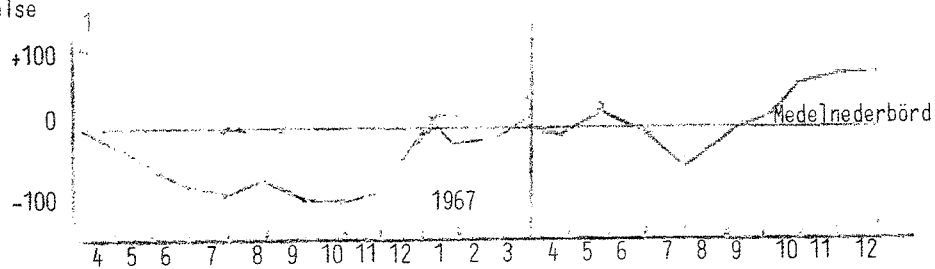
Sommaren blev ganska torr utan att vara särskilt varm. En tämligen god höskörd kunde bärgas under gynnsamma väderleksbetingelser.

Hösten blev varm med stora temperaturöverskott i september och oktober. Riklig nederbörd kom i hela landet under augusti och i Östergötland och angränsande landskap fortsatte det regniga vädret i hela september, vilket medförde bärgningssvårigheter och skördeskador på spannmålsgrödorna. I övriga delar av landet var bärgningsvädret i stort sett bra, och de flesta av landets jordbrukare har kunnat bärga en både kvantitativt och kvalitativt god gröda. I Västsverige blev oktober månad synnerligen nederbördsrik vilket medförde svårigheter att genomföra höstarbetena.

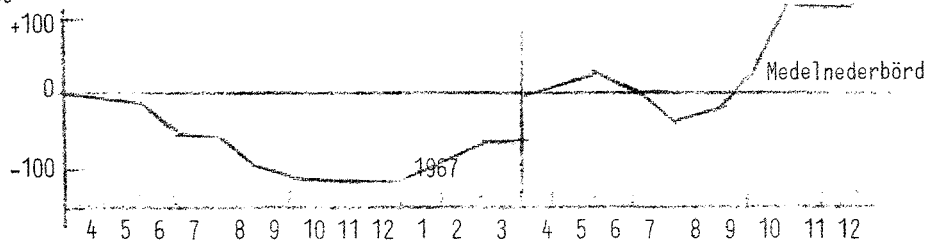
Nederbördsdiagram

Diagrammen anger den summerade avvikelser från medelnederbörden för tiden den 1/4 1966 - 31/3 1967 samt den 1/4 - 31/12 1967.

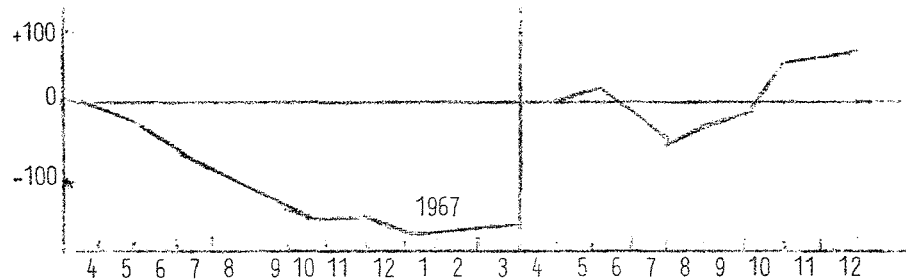
Summerad
avvikelse
i mm

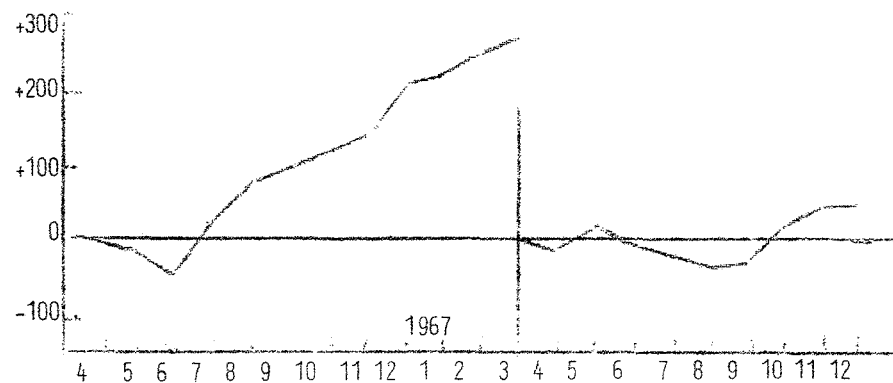
avvikelse
i mm

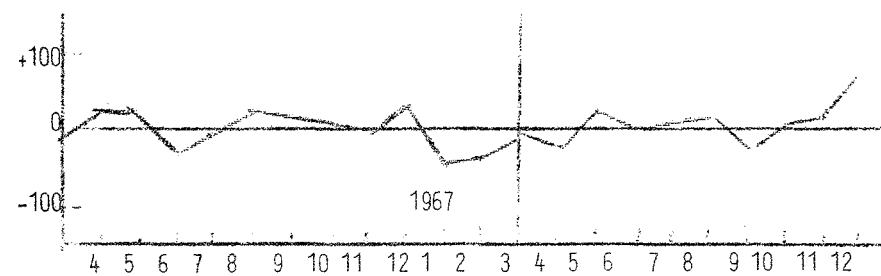
Skara
582 mm

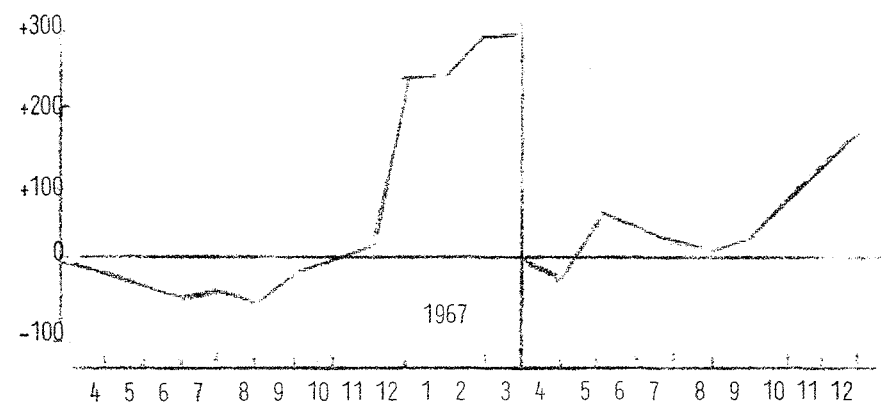
Karlstad
572 mm

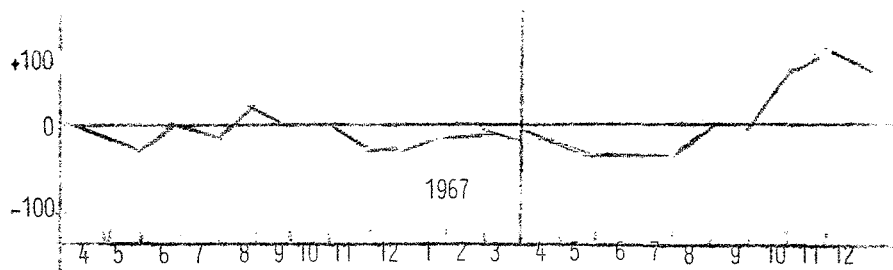
Falun
548 mm

Östersund
496 mm

Härnösand
631 mm

Haparanda
532 mm

RESULTAT AV ENSKILDA FÖRSÖK

Stockholms län
=====

Ängstugan. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Gunnar Kollberg, Ängstugan, Järna

Matj.: Något mullhaltig mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Havre

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 22 m</u>			<u>Dikesavstånd 44 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	37.1	100	1	36.7	100
2	36.1 - 1.0	97	2	36.9 + 0.2	101
3	36.4 - 0.7	98	3	36.1 - 0.6	98
4	36.1 - 1.0	97	4	36.2 - 0.5	99
5	37.7 + 0.6	102	5	36.8 + 0.1	100
$m_{diff} = 0.76 \text{ dt/ha}$			6	35.9 - 0.8	98
			7	37.0 + 0.3	101
			8	35.9 - 0.8	98
			9	36.3 - 0.4	99
			10	35.7 - 1.0	97
			$m_{diff} = 0.92 \text{ dt/ha}$		

Någon nämnvärd skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: 44-metersdikningen visade under våren en sämre upptorkning. Skillnaderna hade ej utjämnats till tiden för vårbruket. Vid sådden, som utfördes den 1 maj, var det större avståndet fortfarande sämre upptorkat än fältet i övrigt.

Marken var uppblött vid höstplöjningen, men några klara markbärighetsskillnader mellan dikningarna framträdde ej.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörden	22	17	17	24	31	41	57	73	43	48	35	33	441
Årets nederbörd	43	62	28	34	63	30	36	59	112	88	66	52	673

Uppsala län

Danmarks by. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Gösta Hiller, Danmarksby, Bergsbrunna

Matj.: Mullhaltig styv lera

Ålv: Styv lera

Avståndsförsök

Försöket består av fyra parallella på 20 meters avstånd från varandra belägna täckdiken, som inlagts på ett i övrigt odikat fält. Vinkelrätt över dessa diken har det lagts ett skördeområde (bandförsök), som sträcker sig 60 meter ut över den odikade marken på båda sidor.

<u>Dikesavstånd 20 m</u>			Gröda: Korn		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	40.8	100	1	45.3	100
2	39.5 - 1.3	97	2	47.5 + 2.2	105
3	38.3 - 2.5	94	3	46.2 + 0.9	102
4	39.0 - 1.8	96	4	44.3 - 1.0	98
5	39.1 - 1.7	96	5	43.9 - 1.4	97
	$m_{diff} = 1.47$ dt/ha		6	43.4 - 0.9	96
			7	42.3 - 3.0	93
			8	46.4 + 1.1	102
			9	44.9 - 0.4	99
			10	48.1 + 1.8	106
			11	48.8 + 2.5	108
			12	48.6 + 2.3	107
			13	48.8 + 2.5	108
			14	44.0 - 1.3	97
			15	50.0 + 4.7	110
				$m_{diff} = 3.21$ dt/ha	

Riklig kvickrotsförekomst, inte minst inom området för 20-metersdikningen, minskar försökets tillförlitlighet.

En mindre skördenedsättning mellan dikena har erhållits vid 20-metersavståndet. Skördekurvan ut mot odikat område visar dock ingen minskning av avkastningen med ökat avstånd från dikena. Täckdikningen synes därför ej ha haft någon nämnvärd inverkan på skördeutbytet i årets försök.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	33	24	25	28	35	49	70	75	51	50	42	41	523
Årets nederbörd	54	55	28	18	71	23	15	89	48	89	49	33	572

Lövsstholm. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. J E Jönsson, Lövsstholm, Gamla Uppsala

Matj.: Något mullhaltig lättare mellanlera

Ålv: Styv lera

Avståndsförsök

<u>Dikesavstånd 20 m</u>			Gröda: Korn		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	50.3	100	1	50.9	100
2	51.0 + 0.7	101	2	50.6 - 0.3	99
3	50.1 - 0.2	100	3	52.4 + 1.5	103
4	50.3 ± 0.0	100	4	52.8 + 1.9	104
5	49.8 - 0.5	99	5	51.9 + 1.0	102
	$m_{diff} = 0.56$ dt/ha		6	52.3 + 1.4	103
			7	52.3 + 1.4	103
			8	51.3 + 0.4	101
			9	52.4 + 1.5	103
			10	51.9 + 1.0	102
				$m_{diff} = 0.84$ dt/ha	

Någon sködenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Helå året
Medelnederbörd	30	23	24	30	39	52	67	74	50	48	38	41	516
Årets nederbörd	54	55	28	18	71	23	15	89	48	89	49	33	572

Skrällinge. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Olof Lindvall, Skrällinge, Örsundsbro

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Styv lera

Avståndsförsök

Försöket består av fyra parallella på 20 meters avstånd från varandra belägna täckdiken, vilka inlagts på ett i övrigt odikat fält. Vinkelrätt över dessa diken har lagts ett skördeområde (bandförsök), som sträcker sig 50-meter ut över den odikade marken på båda sidor.

Gröda: Vårrops

Dikesavstånd 20 m

Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	14.2	100
2	13.9 - 0.3	98
3	13.7 - 0.5	96
4	13.2 - 1.0	93
5	13.7 - 0.5	96

$m_{diff} = 0.36 \text{ dt/ha}$

Dikat - odikat

Skördekurva från dikena ut mot odikat område (50 m)

Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	14.2	100
2	14.9 + 0.7	105
3	15.1 + 0.9	106
4	14.4 + 0.2	101
5	15.3 + 1.1	108
6	15.0 + 0.8	106
7	15.5 + 1.3	109
8	14.3 + 0.1	101
9	13.5 - 0.7	95
10	14.1 - 0.1	99
11	14.3 + 0.1	101
12	14.0 - 0.2	99
13	14.4 + 0.2	101
14	15.4 + 1.2	108
15	15.0 + 0.8	106

$m_{diff} = 0.90 \text{ dt/ha}$

En mindre skördenedsättning mellan dikena har erhållits vid 20-metersavståndet. Skördekurvan ut mot odikat område visar dock ingen minskning av avkastningen med ökat avstånd från dikena. Täckdikningen synes således ej ha haft någon nämnvärd inverkan på skördeutbytet i årets försök.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Helå året
Medelnederbörd	22	16	19	30	41	49	72	79	48	50	35	37	498
Årets nederbörd	35	45	31	27	80	16	35	125	100	94	53	44	685

Örbyhus. År 1967

Försöksvärd: Örbyhus överförvaltning, Örbyhus

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Mycket styv lera

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	41.8	100	1	44.0	100
2	40.9 - 0.9	98	2	43.2 - 0.8	98
3	40.7 - 1.1	97	3	42.4 - 1.6	96
4	41.3 - 0.5	99	4	41.5 - 2.5	94
5	40.4 - 1.4	97	5	42.1 - 1.9	96
$m_{diff} = 0.96 \text{ dt/ha}$			6	42.4 - 1.6	96
			7	41.6 - 2.4	95
			8	40.5 - 3.5	92
			9	42.0 - 2.0	95
			10	42.6 - 1.4	97
			$m_{diff} = 1.02 \text{ dt/ha}$		

Mindre skördenedsättningar mellan diken har erhållits vid båda dikesavstånden. För det större avståndet föreligger tendens till statistiskt säkert utslag. Den något högre avkastning, som det mindre dikesavståndet givit i årets försök, motsvarar ungefär den ökade årskostnaden för denna dikning.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	32	24	25	32	45	51	66	77	56	53	42	49	552
Årets nederbörd	41	49	20	22	81	36	25	85	85	104	56	52	656

Södermanlands län

Edeby. År 1967

Försöksvärd: Doktor Aschan, Edeby säteri, Strängnäs

Matj.: Måttligt mullhaltig styv lera

Alv: Mycket styv lera

Gröda: Höstvet

Avståndsförsök

Dikesavstånd 15 m			Dikesavstånd 30 m		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	64.6	100	1	64.6	100
2	62.1 - 2.5	96	2	64.3 - 0.3	100
3	60.2 - 4.4	93	3	60.9 - 3.7	94
4	63.4 - 1.2	98	4	60.2 - 4.4	93
5	60.1 - 4.5	93	5	58.7 - 5.9	91
$m_{diff} = 1.58$ dt/ha			6	60.7 - 3.9	94
			7	59.8 - 4.8	93
			8	60.8 - 3.8	94
			9	58.0 - 6.6	90
			10	57.6 - 7.0	89
			$m_{diff} = 2.01$ dt/ha		

Tydligt framträdande skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan betecknas som statistiskt fullt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, är det mindre dikesavståndet klart att föredraga.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd:	31	27	24	36	39	49	73	71	44	45	40	39	518
Årets nederbörd	33	54	25	47	69	20	38	62	105	91	52	39	635

Gärdesta. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Thure Lindahl, Gärdesta säteri, Tystberga

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Vall II

Avståndsförsök

Dikesavstånd 16 m			Dikesavstånd 32 m		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	79.8	100	1	80.5	100
2	79.3 - 0.5	99	2	79.8 - 0.7	99
3	79.8 ± 0.0	100	3	80.3 - 0.2	100
4	80.0 + 0.2	100	4	80.5 ± 0.0	100
5	79.0 - 0.8	99	5	78.5 - 2.0	98
$m_{diff} = 1.76$ dt hö/ha			6	78.8 - 1.7	98
			7	80.5 ± 0.0	100
			8	78.5 - 2.0	98
			9	78.5 - 2.0	98
			10	77.3 - 3.2	96
			$m_{diff} = 2.27$ dt hö/ha		

Någon mera betydande skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

ObservationerVallens botaniska sammansättning i procent

	Invid dikena	Mitt mellan dikena	
		16 m avst.	32 m avst.
Daljäxter	4	8	3
Timotej	93	83	85
Övriga arter	3	9	12

Upptorkning och markbärighet. Vid besiktning av försöket den 15 april var upptorkningen mindre tillfredsställande inom vissa svackor på fältet. Någon klar skillnad mellan områden med olika dikesavstånd kunde dock ej konstateras. Markbärigheten var god vid skörden.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	30	21	26	34	37	63	73	74	50	54	46	45	553
Årets nederbörd	35	55	23	46	57	29	33	50	127	70	58	45	628

Törsta. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Martin Johansson, Törsta, Jönåker

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Havre

<u>Dikesavstånd 14 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 28 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	44.0	100	1	44.2	100	1	44.2	100
2	40.8 - 3.2	93	2	45.7 + 1.5	103	2	45.7 + 1.5	103
3	40.8 - 3.2	93	3	47.8 + 3.6	108	3	47.8 + 3.6	108
4	43.3 - 0.7	98	4	43.1 - 1.1	98	4	43.1 - 1.1	98
5	42.5 - 1.5	97	5	45.4 + 1.2	103	5	45.4 + 1.2	103
$m_{diff} = 1.47$ dt/ha			6	43.6 - 0.6	99	6	43.6 - 0.6	99
			7	45.5 + 1.3	103	7	45.5 + 1.3	103
			8	41.2 - 3.0	93	8	41.2 - 3.0	93
			9	42.5 - 1.7	96	9	42.5 - 1.7	96
			10	41.3 - 2.9	93	10	41.3 - 2.9	93
			$m_{diff} = 3.29$ dt/ha					

Någon mera betydande skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	30	22	27	34	35	52	70	71	45	54	44	43	527
Årets nederbörd	60	61	23	53	68	29	54	94	131	87	48	46	754

Vallby prästgård. År 1967

Försöksvärd: Arrendator Alrik Strengbom, Vallby prästgård, Eskilstuna

Matj.: Mullfattig styv lera

Alv: Mycket styv lera

Gröda: Vall II

<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 48 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	86.0	100	1	89.0	100	1	89.0	100
2	89.6 + 3.6	104	2	91.2 + 2.2	102	2	91.2 + 2.2	102
3	86.3 + 0.3	100	3	93.4 + 4.4	105	3	93.4 + 4.4	105
4	83.9 - 2.1	98	4	96.1 + 0.1	108	4	96.1 + 0.1	108
5	82.0 - 4.0	95	5	88.5 - 0.5	99	5	88.5 - 0.5	99
$m_{diff} = 2.99$ dt hö/ha			6	93.4 + 4.4	105	6	93.4 + 4.4	105
			7	90.1 + 1.1	101	7	90.1 + 1.1	101
			8	85.8 - 3.2	96	8	85.8 - 3.2	96
			9	91.8 + 2.8	103	9	91.8 + 2.8	103
			10	90.6 + 1.6	102	10	90.6 + 1.6	102
			11	91.8 + 2.8	103	11	91.8 + 2.8	103
			12	93.4 + 4.4	105	12	93.4 + 4.4	105
			13	91.2 + 2.2	102	13	91.2 + 2.2	102
			14	89.0 - 0.0	100	14	89.0 - 0.0	100
			15	93.9 + 4.9	106	15	93.9 + 4.9	106
			$m_{diff} = 4.33$ dt hö/ha					

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer

Vallens botaniska sammansättning i procent

	Invid dikena	Mitt mellan dikena	
		16 m avst.	48 m avst.
Baljväxter	23	32	45
Timotej	74	66	27
Övriga arter	3	2	28

Upptorkning och markbärighet: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	31	27	24	36	39	49	73	71	44	45	40	39	518
Årets nederbörd	33	54	25	47	69	20	38	62	105	91	52	39	635

Östergötlands län

Fullerstad. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Kurt Hålling, Fullerstad, Söderköping

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Havre

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 15 m</u>			<u>Dikesavstånd 30 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	18.0	100	1	18.0	100
2	17.6 - 0.4	98	2	17.4 - 0.6	97
3	17.3 - 0.7	96	3	18.4 + 0.4	102
4	17.5 - 0.5	97	4	18.1 + 0.1	101
5	17.3 - 0.7	96	5	19.2 + 1.2	107
$m_{diff} = 0.42 \text{ dt/ha}$			6	19.8 + 1.8	110
			7	19.2 + 1.2	107
			8	18.5 + 0.5	103
			9	18.8 + 0.8	104
			10	18.4 + 0.4	102
			$m_{diff} = 0.80 \text{ dt/ha}$		

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Vid besiktning av försöket den 15 april var fältet väl upptorkat. Några skillnader mellan de prövade dikesavstånden framträdde ej. Fältet besåddes emellertid först den 29 maj efter en ihållande regnperiod. Nederbörden utgjorde i maj månad 72 mm. Några mera ingående observationer över skillnader i upptorkning efter regnperioden i maj utfördes ej. Enligt försöksvärden var dock fältet likartat upptorkat vid tillbrukningen för sådden.

Vid besiktning av fältet den 14 augusti var grödan fortfarande helt grön. Skörden utfördes den 2 oktober och avkastningen blev låg, vilket närmare framgår av de redovisade skördevärdena.

Marken var uppblött vid skörden, men några tydliga bärighetsskillnader framträdde ej.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	30	21	26	36	33	49	55	64	38	44	36	39	471
Årets nederbörd	40	32	27	44	72	21	47	102	92	81	30	40	628

Hageby. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Åke Almegård, Hageby, Fornåsa

Matj.: Måttligt mullhaltig lerig mo

Alv: Lerig mo

Djupförsök

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1,2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0,5 meter vid parcell 8. I försöket ingår 5 upprepningar. Dikesavståndet är 20 meter.

Gröda: Höstvete

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	1.2 m	66.4	100
2		64.9 - 1.5	98
3		66.0 - 0.4	99
4		65.3 - 1.0	98
5		64.4 - 2.0	97
6		64.7 - 1.7	98
7		62.3 - 4.1	94
8	0.5 m	60.6 - 5.8	91
$m_{diff} = 1.33 \text{ dt/ha}$			

Av skördesiffrorna framgår, att den djupare dikningen givit en något högre avkastning. Utslaget kan anges som statistiskt säkert.

Observationer: Den lägre avkastningen vid grund dikning har delvis orsakats av ytvattensskador. Några tydliga skillnader i upptorkning och markbärighet vid olika dikesdjup har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	28	20	24	34	40	64	59	64	40	50	40	38	501
Årets nederbörd	56	45	29	61	57	35	55	137	74	124	28	40	741

Ingelstad gård. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Bengt-Uno Westeson, Ingelstad gård, Kuddby

Matj.: Måttligt mullhaltig styv lera

Alv: Mycket styv lera

Gröda: Korn

Avståndsförsök
(16 och 32 meter)

Vid besiktning av försöket den 15 april visade fältet en tämligen jämn upptorkning utan nämnvärda skillnader mellan de prövade dikesavstånden. Fältet tillbrukades för sådd i slutet av april, men innan vårbruket hann avslutas föll mycket regn, som försenade sådden avsevärd tid. Efter regnperioden visade 32-metersavstånden en senare upptorkning.

Vid besiktning av fältet den 14 augusti var den sent sådda korngrödan fortfarande helt grön. Beståndet var vidare mycket svagt. Försöket skördades därför ej.

Vid höstplöjningen var markbärigheten avsevärt sämre inom områden med stort dikesavstånd.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	29	21	24	35	38	60	63	68	44	50	41	39	512
Årets nederbörd	40	32	27	44	72	21	47	102	92	81	30	40	628

Säby. År 1967

Försöksvärd: Godsarrendator Sven Hanell, Säby, Kuddby

Matj.: Måttligt mullhaltig styv lera

Alv: Styv lera

Gröda: Höstvet

<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal		Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal		
1	42.0	100		1	39.1	100		
2	41.3 - 0.7	98		2	37.7 - 1.4	96		
3	40.7 - 1.3	97		3	37.1 - 2.0	95		
4	40.7 - 1.3	97		4	35.9 - 3.2	92		
5	40.7 - 1.3	97		5	35.8 - 3.3	92		
	$m_{diff} = 0.43 \text{ dt/ha}$			6	35.8 - 3.3	92		
				7	35.8 - 3.3	92		
				8	35.5 - 3.6	91		
				9	34.8 - 4.3	89		
				10	35.2 - 3.9	90		
					$m_{diff} = 0.81 \text{ dt/ha}$			

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits på båda dikesavstånden. Vid det större avståndet är skördedepressionen betydande och statistiskt fullt säker. Med de utslag som erhållits i årets försök, synes det mindre dikesavståndet vara att föredraga.

Observationer: Fältet övergödlades den 25 april. Markbärigheten var då god över hela försöket. Vid skörden och höstplöjningen framträdde ej heller några skillnader i markbärighet.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	30	21	26	36	33	49	55	64	38	44	36	39	471
Årets nederbörd	40	32	27	44	72	21	47	102	92	81	30	40	628

Vänge Södergård. År 1967

Försöksvärd: Lantmästare Lars Wängestam, Stora Wänge, Linköping

Matj.: Måttligt mullhaltig styv lera

Alv: Mycket styv lera

Gröda: Korn

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	29.7	100	1	28.3	100
2	33.1 + 3.4	111	2	26.2 - 2.1	93
3	33.5 + 3.8	113	3	26.7 - 1.6	94
4	32.3 + 2.6	109	4	26.4 - 1.9	93
5	32.9 + 3.2	111	5	25.6 - 2.7	90
$m_{diff} = 1.59 \text{ dt/ha}$			6	25.9 - 2.4	92
			7	26.6 - 1.7	94
			8	24.6 - 3.7	87
			9	25.5 - 2.8	90
			10	27.2 - 1.1	96
			$m_{diff} = 2.08 \text{ dt/ha}$		

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits vid det mindre dikesavståndet. På 32-metersavståndet föreligger däremot en viss skördedepression mellan dikena, som dock ej kan anges som statistiskt fullt säker. Den något högre avkastning som det mindre dikesavståndet givit, motsvarar inte fullt den ökade årskostnaden för denna dikning.

Observationer: Vårbruket påbörjades den 26 april och sådden utfördes före regnperioden i maj. Vallin-sådden blev genom regnet försenad och slutfördes 2:dra veckan i maj. Den kunde delvis ej utföras med maskin på grund av de spårskador som uppkom. Det större dikesavståndet visade sålunda under våren vid olika tillfällen en sämre upptorkning och markbärighet.

Vid skörden och höstplöjningen var marken uppblött med dålig bärighet särskilt på 32-metersavståndet.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	29	21	24	35	38	60	63	68	44	50	41	39	512
Årets nederbörd	63	51	30	38	63	30	63	136	71	93	24	48	710

Jönköpings län

Lidhult. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Arvid Pettersson, Lidhult, Reftele

Matj.: Någrunda humifierad vitmosstorv

Avståndsförsök

Försöket är upplagt enligt den äldre försöksmetodiken med parcellerna uttagna tvärs över diken.

Gröda: Vall V

	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
Dikesavstånd 12 m	18.9	100
" 18 m	21.9 + 3.0	116
" 24 m	21.3 + 2.4	113

$m_{diff} = 1.64$ dt hö/ha

De större dikesavstånden har givit högre avkastning. Orsaken härtill är att markytans sättning skett snabbare inom områden med intensiv dikning, särskilt framträder detta i dikenas närhet. Fältet har därigenom fått en ojämn ytturförning med större benägenhet för ytvattensamlingar inom de intensivt dikade delarna.

Observationer

Vallens botaniska sammansättning i procent

	Dikesavstånd		
	12 m	18 m	24 m
Baljväxter	3	2	3
Timtej	80	92	87
Övriga arter	17	6	10

Upptorkning och markbärighet: Några skillnader i upptorkning och markbärighet mellan olika dikesavstånd framträdde ej under våren. Det är svackorna på fältet, som visar dålig bärkraft, och de har i stor utsträckning bildats över diken, där torven genom omgrävningen förmultnar snabbare.

Vid skörden var marken väl upptorkad och bärigheten god. Någon märkbar skillnad mellan de prövade dikesavstånden framträdde ej.

Vallen plöjdes under augusti med halvbandsförsedd traktor.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	56	39	39	53	52	61	79	96	70	76	73	65	759
Årets nederbörd	106	73	67	63	41	65	44	96	102	202	48	86	993

Åby. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Tore Bränalt, Åby, Torskinge

Matj.: Mullrik lerig finmo

Alv: Grovmo

Gröda: Korn

Avståndsförsök

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	21.0	100	1	20.2	100
2	20.9 - 0.1	100	2	19.6 - 0.6	97
3	20.1 - 0.9	96	3	18.0 - 2.2	89
4	19.6 - 1.4	93	4	19.6 - 0.6	97
5	20.1 - 0.9	96	5	20.8 + 0.6	103
			6	19.5 - 0.7	97
			7	19.0 - 1.2	94
			8	19.7 - 0.5	98
			9	19.8 - 0.4	98
			10	19.0 - 1.2	94

$m_{diff} = 0.76$ dt/ha

$m_{diff} = 1.56$ dt/ha

Mindre skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Dessa kan dock ej anges som statistiskt säkra. Med de utslag som erhållits i årets försök synes det större dikesavståndet ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Under våren visade det större dikesavståndet en något sämre upptorkning. Vid skörden var marken torr med god bärighet. Höstplöjningen utfördes i oktober, då det föll sammanlagt 154 mm regn. Marken var starkt uppblött och markbärigheten klart sämre på 36-metersavstånden.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	57	35	35	45	49	64	73	96	53	60	71	65	763
Årets nederbörd	88	62	63	76	48	64	38	132	101	154	50	74	950

Kronobergs län
=====Ingelstads Lantbruksskola. År 1967Försöksvärd: Ingelstads Lantbruksskola, Ingelstad

Matj.: Mycket mullrik mjällig finmo

Alv: Finmo

Gröda: Havre

AvståndsförsökDikesavstånd 16 m

Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	26.6	100
2	25.1 - 1.5	94
3	25.1 - 1.5	94
4	26.1 - 0.5	98
5	26.6 ± 0.0	100

 $m_{diff} = 0.77$ dt/haDikesavstånd 32 m

Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	27.6	100
2	26.6 - 1.0	96
3	27.1 - 0.5	98
4	25.8 - 1.8	93
5	27.2 - 0.4	99
6	27.0 - 0.6	98
7	26.1 - 1.5	95
8	26.6 - 1.0	96
9	26.2 - 1.4	95
10	27.5 - 0.1	100

 $m_{diff} = 0.81$ dt/ha

Någon mera betydande skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Under den tidiga våren visade det större dikesavståndet en sämre markbärighet. Vid tiden för vårbruket hade skillnaderna helt utjämnats. Skörden utfördes utan svårigheter ur bärighets-synpunkt.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	39	29	29	41	43	59	62	83	48	55	56	49	593
Årets nederbörd	76	43	39	66	35	30	33	64	82	70	27	64	629

Persgård. År 1967Försöksvärd: Lantbr. Sven Gustaf Hörberg, Persgård, Grimsjö

Matj.: Sandig mulljord

Alv: Sandig grovmo

Djupförsök

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0.5 meter vid parcell 8. I försöket ingår fyra upprepningar. Dikesavståndet är 20 meter.

Gröda: Vall III

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	1.2 m	73.6	100
2		72.8 - 0.8	99
3		73.1 - 0.5	99
4		76.0 + 2.4	103
5		75.6 + 2.1	103
6		75.6 + 2.1	103
7		77.5 + 3.9	105
8	0.5	76.7 + 3.1	104

 $m_{diff} = 2.89$ dt hö/ha

Det mindre dikesdjupet har givit något högre skörd. Tendens till statistiskt säkert utslag föreligger.

ObservationerVallens botaniska sammansättning i procent

	Dikesdjup 1.2 m		Dikesdjup 0.5 m	
	1:sta skörd	2:dra skörd	1:sta skörd	2:dra skörd
Baljväxter		3	2	12
Timotej	100	95	98	86
Övriga arter		2		2

Upptorkning och markbärighet: Vid besiktning av försöket den 13 april framträdde inga skillnader i upptorkning och markbärighet. Bärigheten var likaledes god vid skördetillfällena, den 29 juni och 16 augusti. Under hösten föll sedan betydande regnmängder, och plöjningen av vallen fick på grund av dålig markbärighet uppskjutas till månadsskiftet november-december.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	36	25	25	40	46	58	67	80	49	54	52	45	577
Årets nederbörd	71	47	40	55	22	49	37	60	106	85	23	60	655

Kalmar län
=====

Vindö. År 1967

Försöksvärd: Fru Malmberg, Vindö, Valdemarsvik

Matj.: Mycket mullrik styv lera

Alv: Mycket styv lera

Gröda: Havre

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	48.8	100	1	49.9	100
2	49.3 + 0.5	101	2	48.4 - 1.5	97
3	48.1 - 0.7	99	3	48.6 - 1.3	97
4	48.2 - 0.6	99	4	50.8 + 0.9	102
5	51.1 + 2.3	105	5	50.2 + 0.3	101
$m_{diff} = 1.63 \text{ dt/ha}$			6	48.8 - 1.1	98
			7	47.9 - 2.0	96
			8	48.6 - 1.3	97
			9	49.8 - 0.1	100
			10	49.3 - 0.6	99
			$m_{diff} = 1.97 \text{ dt/ha}$		

Någon nämnvärd skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	36	27	31	42	35	52	59	76	43	58	51	57	567
Årets nederbörd	65	41	22	61	78	20	58	113	128	75	30	63	754

Gotlands län
=====

Almungs. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Bertil Jakobsson, Bosarve, Stänga

Matj.:

Alv:

Djupförsök

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0.5 meter vid parcell 8. I försöket ingår 4 upprepningar. Dikesavståndet är 20 m.

Gröda: Korn

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	1.2 m	39.2	100
2		40.4 + 1.2	103
3		42.8 + 3.6	109
4		41.7 + 2.5	106
5		41.2 + 2.0	105
6		38.8 - 0.4	99
7		41.4 + 2.2	106
8	0.5 m	43.0 + 3.8	110

$m_{diff} = 2.09$ dt/ha

Det mindre dikesdjupet har givit något högre skörd. Utslaget ligger emellertid helt inom felgränserna och kan inte tillmätas nämnvärd betydelse.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	47	32	34	39	32	40	58	71	55	58	67	58	591
Årets nederbörd	83	47	26	51	93	9	4	49	114	72	44	95	687

Lyrungs. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Martin Hansson, Lyrungs, Etelhem

Matj.: Måttligt mullhaltig sandig moränlättilera

Alv: Moig lättare morän mellanlera

Gröda: Höstvete

Avståndsförsök

1. Resultat enligt den äldre försöksmetodiken med parcellerna uttagna tvärs över dikena.

Dikesavstånd	Skörd dt/ha	Rel. tal
16 m	49.4	100
" 22 m	47.4 - 2.0	96
" 28 m	48.9 - 0.5	99

$m_{diff} = 1.38$ dt/ha

2. Bandförsök

<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 22 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	48.9	100	1	45.6	100
2	49.0 + 0.1	100	2	46.6 + 1.0	102
3	47.4 - 1.5	97	3	46.1 + 0.5	101
4	47.2 - 1.7	97	4	46.4 + 0.8	102
5	47.7 - 1.2	98	5	46.2 + 0.6	101

$m_{diff} = 1.13$ dt/ha

$m_{diff} = 0.71$ dt/ha

Dikesavstånd 28 m

Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	46.7	100
2	46.8 + 0.1	100
3	47.6 + 0.9	102
4	47.6 + 0.9	102
5	47.1 + 0.4	101
6	45.5 - 0.2	100
7	48.2 + 1.5	103
8	48.4 + 1.7	104
9	49.1 + 2.4	105
10	47.1 + 0.4	101

$m_{diff} = 1.07 \text{ dt/ha}$

Av resultaten enligt den äldre försöksmetodiken framgår, att de båda större dikesavstånden givit något lägre skörd. Utslagen ligger emellertid helt inom falgränserna och kan ej tillmätas någon betydelse.

Bandförsöket visar ej någon skördenedsättning mellan dikena. Det största dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	41	29	32	33	28	30	52	75	49	54	61	51	535
Årets nederbörd	81	43	27	47	63	11	7	62	99	68	31	110	649

Svie, År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Henry Siggelin, Ringome, Alva, Hemse

Matj.: Måttligt mullhaltig lättare mellanlera

Alv: Mellanlera

Gröda: Havre

<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 80 m</u>		
<u>Dikesavstånd 20 m</u>			<u>Dikesavstånd 80 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	29.8	100	1	27.8	100
2	28.6 - 1.2	96	2	26.5 - 1.3	95
3	27.9 - 1.9	94	3	26.1 - 1.7	94
4	28.8 - 1.0	97	4	25.6 - 2.2	92
5	28.7 - 1.1	96	5	25.5 - 2.3	92
			6	26.1 - 1.7	94
			7	25.2 - 2.6	91
			8	24.9 - 2.9	90
			9	25.1 - 2.7	90
			10	24.3 - 3.5	87

$m_{diff} = 0.68 \text{ dt/ha}$

$m_{diff} = 1.97 \text{ dt/ha}$

Någon mera betydande skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits vid det mindre dikesavståndet. 80-metersdikningen visar däremot en viss skörde depression. Den skördeökning som erhållits i årets försök vid en minskning av avståndet under 80 meter, motsvarar dock ej helt den därmed förenade årskostnadsstegringen.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	41	29	32	33	28	30	52	75	49	54	61	51	535
Årets nederbörd	81	43	27	47	63	11	7	62	99	68	31	110	649

Kristianstads län
=====

Ausås. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Gunnar Persson, Ausås prästgård, Spannarp

Matj.: Mullfattig moig sand

Alv: Moig sand

Gröda: Havre

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	45.0	100	1	45.9	100
2	45.0 ± 0.0	100	2	45.9 ± 0.0	100
3	45.1 + 0.1	100	3	46.3 + 0.4	101
4	45.0 ± 0.0	100	4	47.2 + 1.3	103
5	45.1 + 0.1	100	5	47.2 + 1.3	103
$m_{diff} = 0.67$ dt/ha			6	47.2 + 1.3	103
			7	46.4 + 0.5	101
			8	46.6 + 0.7	102
			9	47.7 + 1.8	104
			10	47.9 + 2.0	104
			$m_{diff} = 1.14$ dt/ha		

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	54	38	36	47	43	67	72	93	59	65	62	62	698
Årets nederbörd	73	70	64	93	73	58	60	63	113	117	44	96	924

Tranarp. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Nils Andreassons sterbhus, Tranarp, Åstorp

Matj.: Något mullhaltig styv lera

Alv: Styv lera

Gröda: Havre

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 10 m</u>			<u>Dikesavstånd 30 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	23.6	100	1	26.2	100
2	21.4 - 2.2	91	2	24.1 - 2.1	92
3	20.4 - 3.2	86	3	23.9 - 2.3	91
$m_{diff} = 1.67$ dt/ha			4	23.8 - 2.4	91
			5	24.2 - 2.0	92
			6	23.8 - 2.4	91
			7	22.8 - 3.4	87
			8	23.2 - 3.0	89
			9	23.0 - 3.2	88
			$m_{diff} = 1.99$ dt/ha		

Den något högre avkastning, som det mindre dikesavståndet givit, motsvarar ej fullt den ökade årskostnaden för denna dikning.

Observationer: Vid besiktning av fältet den 14 april visade 30-metersavstånden en sämre upptorkning. Vattnet hade svårt att sjunka undan i den svärgenomsläppliga lera. Vid värbrukets början den 26 april hade skillnaderna emellertid utjämnats.

Vid besiktning av fältet den 1 juli var havrensavgt utvecklad. Det föreföll som om marken var för dåligt genomluftad.

Några skillnader i markbärighet framträdde ej vid skörden eller höstplöjningen.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	55	40	38	48	50	59	83	106	67	63	66	66	741
Årets nederbörd	69	55	54	76	72	53	63	65	105	115	38	90	855

Malmöhus län

Lydinge. År 1967Försöksvärd: Lantbr. Stig Gibrand, Gustavsborg, Mörarp

Matj.: Mätligt mullhaltig styv lera

Alv: Mycket styv lera

Gröda: Vårrops

<u>Dikesavstånd 10 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 20 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	17.6	100	1	18.3	100	1	18.3	100
2	17.5 - 0.1	99	2	17.6 - 0.7	96	2	17.6 - 0.7	96
3	17.3 - 0.3	98	3	17.0 - 1.3	93	3	17.0 - 1.3	93
	$m_{diff} = 0.49$ dt/ha		4	16.3 - 2.3	89	4	16.3 - 2.3	89
			5	15.8 - 2.5	86	5	15.8 - 2.5	86
			6	15.9 - 2.4	87	6	15.9 - 2.4	87
				$m_{diff} = 0.42$ dt/ha				

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. För det större avståndet är skördedepressionen betydande och statistiskt fullt säker. Med de utslag som erhållits i årets försök, synes ett dikesavstånd av ned till 10 meter betala sig.

Observationer: Vid besiktning av fältet den 14 april var upptorkningen betydligt sämre på 20-metersavstånden. Skillnaderna hade inte helt utjämnats vid vårbrukets början den 28 april. De större avstånden beräknades försena sådden 2 dagar.

Vid besiktning den 1 juli stod vårropsbeståndet i början av blomningen. På 10-metersavstånden var beståndet jämnt och vackert med lika långt framskriden blomning. Inom mittområdet mellan dikena på 20-metersavstånden fanns det däremot plantor, som ännu inte skjutit sina blomstänglar. Områdena med intensiv dikning var därför synliga på långt håll. De framträdde också genom djupare spårbildning efter hackningsredskapet.

Vid skörden den 6 september var marken torr och bärigheten god. Fältet plöjdes den 7 september för sådd av höstsäd. Under tiden den 19-27 september föll sedan 120 mm regn. Den 1 oktober såddes höstråg med flygmaskin. Det var ej möjligt att beträda fältet med maskiner. Någon skillnad mellan olika dikningar kunde då ej iakttagas. Allt var lika blött.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	45	33	29	41	43	58	76	83	55	62	55	55	635
Årets nederbörd	61	45	50	66	56	46	49	97	111	97	33	82	793

Rosendal. År 1967Försöksvärd: Friherre Gerard Bennet, Rosendals gods, Mörarp

Matj.: Mätligt mullhaltig styv lera

Alv: Mycket styv lera

Djupförsök

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0.5 meter vid parcell 8. I försöket ingår 5 upprepningar. Dikesavståndet är 10 meter.

Gröda: Höstraps

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	1.2 m	25.7	100
2		23.8 - 1.9	93
3		22.7 - 3.0	88
4		22.2 - 3.5	87
5		22.4 - 3.3	87
6		22.7 - 3.0	88
7		23.8 - 1.9	93
8	0.5 m	21.7 - 3.9	85

 $m_{diff} = 1.90$ dt/ha

Den djupare dikningen har givit högre skörd. Utslaget kan dock ej anges som statistiskt fullt säkert.

Observationer: Rapsen fick en god utveckling under hösten men skadades i mars och april av ytvatten i svackor på fältet, vilket i skörderesultaten kommit till uttryck i ett relativt stort försöksfel.

Upptorkningen och markbärigheten var dålig under våren, och den första kvävegivan fick ges med flyg. Hackning kunde inte utföras förrän den 5 maj. Någon klar skillnad mellan olika dikesdjup kunde därvid ej iakttagas.

Vid skörden och hästplöjningen var markbärigheten god.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj.	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	45	33	29	41	43	58	76	83	55	52	55	55	635
Årets nederbörd	61	45	50	66	56	46	49	97	111	97	33	82	793

Svenstorp. År 1967

Försöksvärd: Friherre Th. G Gyllenkrok, Björnstorp

Matj.: Mullfattig sandig moränlättilera

Alv: Lättare morän mellanlera

Gröda: H östraps

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	24.4	100	1	26.0	100
2	23.9 - 0.5	98	2	24.8 - 1.2	95
3	25.9 + 1.5	106	3	24.6 - 1.4	95
4	24.2 - 0.2	99	4	23.2 - 2.8	89
5	21.2 - 0.2	99	5	25.5 - 0.5	98
	$m_{diff} = 1.65 \text{ dt/ha}$		6	25.5 - 0.5	98
			7	24.0 - 2.0	92
			8	27.6 + 1.6	105
			9	26.2 + 0.2	101
			10	23.1 - 2.9	89
				$m_{diff} = 1.39 \text{ dt/ha}$	

Den med ökat avstånd från diket avtagande dräneringsintensiteten har inte påverkat avkastningens storlek i mera betydande grad. De utslag i olika riktningar som skördevärdena anger, ligger helt inom flegränserna. Eftersom det sålunda ej erhållits någon nämnvärd skördenedsättning mellan dikena synes det större dikesavståndet detta år ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	45	36	32	41	40	56	68	77	50	57	59	55	616
Årets nederbörd	51	49	37	74	59	44	24	66	107	83	36	66	696

Säbyholm. År 1967

Försöksvärd: Svenska Sockerfabriksaktieförbundet, Säbyholms gård, Landskrona

Matj.: Måttligt mullhaltig lättare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Värvete

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 12 m</u>			<u>Dikesavstånd 16 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	44.6	100	1	44.4	100
2	45.0 + 0.4	101	2	44.8 + 0.4	101
3	44.0 - 0.6	99	3	44.5 + 0.1	100
	$m_{diff} = 0.71 \text{ dt/ha}$		4	44.3 - 0.1	100
				$m_{diff} = 0.96 \text{ dt/ha}$	

<u>Dikesavstånd 24 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	43.1	100
2	42.7 - 0.4	99
3	43.8 + 0.7	102
4	42.4 - 0.7	98
5	43.5 + 0.4	101
6	44.1 + 1.0	102

$m_{diff} = 0.95 \text{ dt/ha}$

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Vid besiktning av fältet den 13 april var 24-metersavstånden helt upptorkade endast över dikena. 16-metersavstånden var bättre upptorkade men dock ej tillräckligt för brukning. Det minsta dikesavståndet, 12 meter, var däremot helt upptorkat från dike till dike. Den 20-21 april föll 12 mm regn. Fältet såddes den 27 april, då fortfarande upptorkningsskillnaderna mellan dikningarna inte helt utjämnats.

Markbärigheten var god vid skörden, som utfördes den 10 augusti. I september och oktober föll sammanlagt 154 mm regn. Vid höstplöjningen i slutet av oktober var marken blöt och seig. Några skillnader mellan dikningarna kunde dock inte märkas.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	35	28	23	37	38	52	62	82	48	48	47	47	547
Årets nederbörd	39	41	32	63	52	35	72	60	102	68	31	73	668

Göteborgs- och Bohus län

Bro. År 1967

Försöksvärd: Bröderna Hansson, Bro, Skredsvik

Matj.: Något mullhaltig moig lättlera

Alv: Lättare mellanlera

Gröda: Vall II

Avståndsförsök

Dikesavstånd 16 m			Dikesavstånd 32 m		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	71.3	100	1	72.8	100
2	69.5 - 1.8	97	2	72.5 - 0.3	100
3	69.9 - 1.4	98	3	72.5 - 0.3	100
4	69.7 - 1.6	98	4	71.9 - 0.9	99
5	69.7 - 1.6	98	5	71.0 - 1.8	98
m _{diff} = 1.01 dt hö/ha			6	71.0 - 1.8	98
			7	71.8 - 1.0	99
			8	71.4 - 1.4	98
			9	71.3 - 1.5	98
			10	72.0 - 0.8	99
			m _{diff} = 0.83 dt hö/ha		

Någon nämnvärd skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer

Vallens botaniska sammansättning i procent

	Invid dikena	Mitt mellan dikena	
		16 m avst.	32 m avst.
Bäljväxter	4	1	2
Timotej	81	78	68
Övriga arter	15	21	30

Upptorkning och markbärighet: Vid besiktning av försöket den 21 april var det minsta dikesavståndet väl upptorkat. 32-metersavstånden var däremot inte upptorkade inom mittområdet mellan ledningarna, och markbärigheten var där något sämre. Det syntes också kraftigare spår i vallen efter fjolårets kärningar inom denna del av försöket.

Vid skörden var marken torr och bärigheten god över hela försöket.

Nederbörd:	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	68	49	48	46	52	57	69	99	73	100	86	76	823
Årets nederbörd	75	86	98	68	59	60	62	74	111	328	135	64	1220

Ledum. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Sven Aronsson, Ledum, Rabbalsheda

Matj.: Mullrik lättare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Vall IV

Avståndsförsök

Dikesavstånd 16 m			Dikesavstånd 32 m		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	94.5	100	1	89.9	100
2	87.8 - 6.7	93	2	88.5 - 1.4	98
3	85.4 - 9.1	90	3	88.4 - 1.5	98
4	83.8 - 10.7	89	4	86.8 - 3.1	97
5	81.6 - 12.9	86	5	86.1 - 3.8	96
m _{diff} = 1.63 dt hö/ha			6	84.5 - 5.4	94
			7	82.5 - 7.4	92
			8	80.8 - 9.1	90
			9	80.2 - 9.7	89
			10	80.2 - 9.7	89
			m _{diff} = 2.17 dt hö/ha		

Tingvalls Egendom. År 1967

Försöksvärd: Göteborgs- och Bohus läns Hushållningssällskap

Matj.: Mättligt mullhaltig moig lättlera

Alv: Lättare mellanlera

Gröda: Korn

<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 24 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal		Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal		
1	25.3	100		1	26.5	100		
2	25.2 - 0.1	100		2	25.0 - 1.5	94		
3	22.7 - 2.6	90		3	22.6 - 3.9	85		
4	21.3 - 4.0	84		4	21.3 - 5.2	80		
5	21.2 - 4.1	84		5	20.8 - 5.7	78		
$m_{diff} = 0.82 \text{ dt/ha}$				6	20.4 - 6.1	77		
				7	19.8 - 6.7	75		
				$m_{diff} = 0.96 \text{ dt/ha}$				

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan anges som statistiskt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, synes ett dikesavstånd av ned till 10 meter betala sig.

Observationer: Det större dikesavståndet visade senare upptorkning och sämre markbärighet under våren. Detta försenade handelsgödselspridningen. När sådden utfördes den 11 maj, var fältet dock likartat upptorkat.

Vid skörden och höstplöjningen framträdde inga bärighetsskillnader. Höstplöjningen utfördes den 24 september in i den extrema regnperioden i oktober och november började.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	50	34	40	40	47	52	60	98	58	76	65	60	680
Årets nederbörd	47	65	94	49	52	65	62	62	81	312	130	68	1087

Älvsborgs län
=====

Assmundstorp. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Åke Hagaeus, Assmundstorp, Brålanda

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Älv: Styv lera

Gröda: Havre

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	29.5	100	1	29.7	100
2	29.4 - 0.1	100	2	29.9 + 0.2	101
3	27.9 - 1.6	95	3	29.5 - 0.2	99
4	29.3 - 0.2	99	4	29.5 - 0.2	99
5	29.5 ± 0.0	100	5	29.6 - 0.1	100
			6	27.3 - 2.4	92
			7	31.9 + 2.2	107
			8	30.0 + 0.3	101
			9	31.2 + 1.5	105
			10	31.2 + 1.5	105

$m_{diff} = 0.91$ dt/ha

$m_{diff} = 1.34$ dt/ha

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Den rikliga nederbörden från den 30.4-21.5, sammanlagt 72 mm, försenade vårbruket avsevärt, och sådden utfördes ej förrän den 30 maj. Det större dikesavståndet visade under denna period en sämre upptorkning. Eftersläpningen utjämnades successivt och uppskattades vid sådden till två dagar.

Vid skörden hade marken trots rikligt med regn ännu inte hunnit bli vattenmättad efter sommarens torka, och markbärigheten var god. Höstplöjningen utfördes under den extrema våtperioden i oktober. Markbärigheten var då mycket nedsatt vid det större dikesavståndet. Plöjningen kunde emellertid trots detta genomföras på ett tillfredsställande sätt.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	40	26	30	40	47	54	48	84	54	73	64	44	604
Årets nederbörd	70	73	46	68	48	29	25	45	92	209	61	26	792

Skerrud. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Karl Erik Falk, Skerrud, Åsteboberg

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Älv: Styv lera

Gröda: Havre

Djupförsök

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0.5 meter vid parcell 8. I försöket ingår 6 upprepningar. Dikesavståndet är 15 meter.

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	1.2 m	29.3	100
2		28.9 - 0.4	99
3		27.4 - 1.9	93
4		28.3 - 1.1	96
5		27.8 - 1.5	95
6		27.0 - 2.4	92
7		27.1 - 2.2	92
8	0.5 m	24.5 - 4.9	83

$m_{diff} = 1.09$ dt/ha

Det större dikesdjupet har givit en klart högre skörd. Utslaget kan anges som statistiskt fullt säkert.

Observationer: Vid besiktningen av försöket den 21 april hade tilltopparna ljusnat över dikena. Man kunde se, att den djupare dikningen låg något före i upptorkning. Marken var här fastare och ljusare. Upptorkningen hade spritt sig längre ut från dikena.

Även då fältet ytharvades den 28 april var jorden bättre upptorkad och redde sig bättre inom områden med djup dikning. Upptorkningsskillnaden bedömdes till två dagar.

Marken var något uppblött vid skörden, men någon klar skillnad i markbärighet vid olika dikesdjup framträdde ej.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	40	26	30	40	47	54	58	84	54	73	64	44	614
Årets nederbörd	70	73	46	68	48	29	25	45	92	209	61	26	792

Säby. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Lennart Jchansson, Säby, Brålanda

Matj.: Måttligt mullhaltig mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Korn

<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	38.0	100	1	33,5	100	1	33,5	100
2	35,5 - 2,5	93	2	32,0 - 1,5	96	2	32,0 - 1,5	96
3	34,4 - 3,6	91	3	31,0 - 2,5	93	3	31,0 - 2,5	93
4	32,7 - 5,3	86	4	30,8 - 2,7	92	4	30,8 - 2,7	92
5	31,8 - 6,2	84	5	30,1 - 3,4	90	5	30,1 - 3,4	90
$m_{diff} = 1.82 \text{ dt/ha}$			6	31,1 - 2,4	93	6	31,1 - 2,4	93
			7	30,6 - 2,9	91	7	30,6 - 2,9	91
			8	31,2 - 2,3	93	8	31,2 - 2,3	93
			9	30,8 - 2,7	92	9	30,8 - 2,7	92
			10	30,3 - 3,2	90	10	30,3 - 3,2	90
			$m_{diff} = 0.82 \text{ dt/ha}$					

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan anges som statistiskt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, synes ett dikesavstånd av ned till 10 meter betala sig.

Observationer: Vid besiktning av försöket den 21 april kunde man konstatera en sämre upptorkning vid det större dikesavståndet.

Vid skörden framträdde ej någon nämnvärd skillnad i markbärighet mellan de prövade dikningarna. Höstplöjningen, utfördes den 5 november efter en mycket intensiv regnperiod. Det större dikesavståndet visade då sämre bärighet.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	50	40	38	45	45	54	66	91	62	78	69	56	694
Årets nederbörd	70	73	46	68	48	29	25	45	92	209	61	26	792

Tveten. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Sven Åke Jansson, Tveten, Brålanda

Matj.: Måttligt mullhaltig mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Vall 1

<u>Dikesavstånd 8,5 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 17 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	76.0	100	1	78.6	100	1	78.6	100
2	75.5 - 0.5	99	2	75.1 - 3.5	96	2	75.1 - 3.5	96
3	72.6 - 3.4	96	3	75.1 - 3.5	96	3	75.1 - 3.5	96
$m_{diff} = 1.82 \text{ dt hö/ha}$			4	76.0 - 2.6	97	4	76.0 - 2.6	97
			5	74.1 - 4.5	94	5	74.1 - 4.5	94
			6	73.9 - 4.7	94	6	73.9 - 4.7	94
			$m_{diff} = 1.62 \text{ dt hö/ha}$					

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Den något högre avkastning som det mindre dikesavståndet givit i årets försök, motsvarar emellertid ej den ökade årskostnaden för denna dikning.

Observationer: Vid besiktning av försöket den 21 april framgick, att vallbeståndet var fint med god övervintring utan uppfrysning. Man kunde konstatera, att markytan var något mjukare inom mittområdet mellan dikena vid det större avståndet. Skillnaden torde sakna nämnvärd praktisk betydelse. Markbärigheten var god vid skörden.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Helå året
Medelnederbörd	40	26	30	40	47	54	58	84	54	73	64	44	614
Årets nederbörd	70	73	46	68	48	29	25	45	92	209	61	26	792

Skarabrogs län

=====

Bruntorp. År 1967Försöksvärd: Godsägare Alf Lagergren, Korsberga

Matj.: Något mullhaltig mjällera

Alv: Styvare mellanlera

Gröda: Höstvete

<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>	<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal		Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	52.0	100		1	48.9	100
2	50.5 - 1.5	97		2	45.9 - 3.0	94
3	48.6 - 3.4	93		3	42.4 - 6.5	87
4	48.1 - 3.9	93		4	41.8 - 7.1	85
5	48.6 - 3.4	93		5	41.8 - 7.1	85
$m_{diff} = 1.31 \text{ dt/ha}$				6	43.2 - 5.7	88
				7	43.3 - 5.6	89
				8	44.1 - 4.8	90
				9	44.9 - 4.0	92
				10	44.7 - 4.2	91
				$m_{diff} = 1.60 \text{ dt/ha}$		

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan anges som statistiskt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, synes ett dikesavstånd av ned till 10 meter betala sig.

Observationer: Vid besiktning av fältet den 17 april konstaterades, att höstvetebeståndet var jämnt men något uttunnat vid det större dikesavståndet, dock ej på grund av uppfrysning. Markbärigheten var dålig på 32-metersavstånden. Skillnaden mellan 16 och 32 metersavstånden var mycket tydlig.

Några bärighetsskillnader framträdde ej vid skörden, vilket däremot var fallet vid höstplöjningen. Traktorn måste då förses med slirskydd för att öka framkomligheten på 32-metersavstånden.

<u>Nedertörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	27	21	23	31	41	64	65	90	53	62	50	39	566
Årets nederbörd	62	31	13	43	49	28	38	92	48	93	34	43	574

Djupedal. År 1967Försöksvärd: Arr. Erik Larsson och Karl Gustav Danielsson, Tyskagården, Lovene

Matj.: Måttligt mullhaltig lerig grovmo

Alv: Lerig grovmo

Djupförsök

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0.5 meter vid parcell 8. I försöket ingår 4 upprepningar. Dikesavstånd 13 m.

Gröda: Korn

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	1.2 m	38.1	100
2		37.4 - 0.7	98
3		37.2 - 0.9	98
4		36.9 - 1.2	97
5		37.3 - 0.8	98
6		36.4 - 1.8	95
7		35.7 - 2.5	93
8	0.5 m	36.9 - 1.2	97
$m_{diff} = 1.03 \text{ dt/ha}$			

En viss skördeminskning med avtagande dikesdjup kan konstateras. Utslaget kan anges som statistiskt säkert.

Observationer: Några skillnader i upptorkning vid olika dikesdjup framträdde ej under våren. Markbärigheten var god vid skörden, trots att det fallit 98 mm regn under de senaste 22 dagarna. Tre dagar senare, då det fallit ytterligare 37 mm, sjönk tröskan inom områdena med grund dikning. Efter 4-5 dagars uppehållsväder återvann marken sin bärkraft. Samma sak upprepades vid plöjningen. Detta är

fullt i överensstämmelse med vad man kan förvänta sig på denna genomsläppliga friktionsjord. När grundvattnet stiger upp mot markytan förlorar den sin bärkraft. Den höga genomsläppligheten gör dock, att grundvattnet snabbt åter sjunker undan, och markbärigheten återvinnes.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	32	23	25	39	42	57	68	97	54	68	50	38	593
Årets nederbörd	52	39	27	51	59	26	31	112	89	192	35	39	742

Frugården. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Klas-Oskar Johansson, Frugården, Tengene

Matj.: Måttligt mullhaltig lättare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Havre

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	33.5	100	1	33.9	100
2	32.7 - 0.8	98	2	31.4 - 2.5	93
3	33.5 + 0.0	100	3	31.0 - 2.9	91
4	33.5 + 0.0	100	4	30.6 - 3.3	90
5	34.1 + 0.6	102	5	29.6 - 4.3	87
$m_{diff} = 1.22 \text{ dt/ha}$			6	27.9 - 6.0	82
			7	26.9 - 7.0	79
			8	27.5 - 6.4	81
			9	27.5 - 6.4	81
			10	27.8 - 6.1	82
			$m_{diff} = 1.33 \text{ dt/ha}$		

Betydande skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid det större dikesavståndet. Utslaget kan betecknas som statistiskt fullt säkert. Med de skörderesultat som erhållits i årets försök, är det mindre dikesavståndet klart att föredraga.

Observationer: Under den tidiga våren visade det större dikesavståndet en sämre upptorkning. Vid tiden för vårbruket hade skillnaderna helt utjämnats. Skörden föregicks av en veckas uppehållsväder och utfördes den 11 september. Markbärigheten var då god, och skörden kunde genomföras utan nämnvärda skador på vallinsådden.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	32	23	25	39	42	57	68	97	54	68	50	38	593
Årets nederbörd	52	39	27	41	59	26	31	112	89	192	35	39	742

Gamla Karstorp. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Rune Fagerberg, Gamla Karstorp, Korsberga

Matj.: Måttligt mullhaltig mellanlera

Alv: Styv lera

Djupförsök

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0.5 meter vid parcell 8. I försöket ingår 6 upprepningar. Dikesavstånd 13 meter.

Gröda: Höstrybs

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	1.2 m	28.3	100
2		28.9 + 0.6	102
3		28.9 + 0.6	102
4		29.4 + 1.1	104
5		28.9 + 0.6	102
6		29.1 + 0.6	103
7		28.9 + 0.6	102
8	0.5 m	28.5 + 0.2	101
$m_{diff} = 0.55 \text{ dt/ha}$			

Dikesdjupet synes ej i nämnvärd grad ha påverkat avkastningen i årets försök.

Observationer: Vid besiktning av försöket den 17 april framgick, att grödan var jämn med mycket god övervintring. Upptorkningen var något sämre inom områden med grund dikning. På några ställen märktes också en viss rödräng, av rybsen inom dessa delar av fältet. Upptorkningen var klart sämre vid längsdränering jämfört med tvärdränering.

Fältet gödslades och hackades i slutet av april. Det var då jämnt upptorkat, Markbärigheten var god vid skörden och höstplöjningen.

Nederbörd:	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	27	21	23	31	41	64	65	90	53	62	50	39	566
Årets nederbörd	62	31	13	43	49	28	38	92	48	93	34	43	574

Gammalstorp. År 1967

Försöksvärd: Fru Kerstin Nilsson, Kristineberg, Oxie

Matj.: Måttligt mullhaltig mjällera

Alv: Styv lera

Gröda: Höstvete

Avståndsförsök inom ett förhållandevis plant område (marklutning mindre än 15:1000)

1. Resultat enligt den äldre försöksmetodiken med parcellerna uttagna tvärs över dikena.

Dikesavstånd	Skörd dt/ha	Rel. tal
10 m	55.7	100
" 16 m	54.7 - 1.0	98
" 24 m	55.7 ± 0.0	100
" 48 m	52.1 - 3.6	94
$m_{diff} = 1.35$ dt/ha		

2. Bandförsök

<u>Dikesavstånd 10 m</u>			<u>Dikesavstånd 16 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	57.6	100	1	59.0	100
2	57.9 + 0.3	101	2	57.1 - 1.9	97
3	56.8 - 0.8	99	3	55.9 - 3.1	95
			4	55.3 - 3.7	94
			5	55.2 - 3.8	94
$m_{diff} = 0.67$ dt/ha			$m_{diff} = 0.85$ dt/ha		

<u>Dikesavstånd 24 m</u>			<u>Dikesavstånd 48 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	58.1	100	1	55.4	100
2	56.2 - 1.9	97	2	53.6 - 0.8	97
3	56.8 - 1.3	98	3	52.6 - 2.8	95
4	56.9 - 1.2	98	4	50.7 - 4.7	92
5	56.5 - 1.6	97	5	51.6 - 3.8	93
6	55.1 - 3.0	95	6	50.7 - 4.7	92
7	55.6 - 2.5	96	7	51.2 - 4.2	92
$m_{diff} = 1.13$ dt/ha			8	50.1 - 5.2	90
			9	51.0 - 4.4	92
			10	50.4 - 5.0	91
			11	50.9 - 4.5	92
			12	51.5 - 3.9	93
			13	50.7 - 4.7	92
			14	52.2 - 3.2	94
			15	50.9 - 4.5	92
			$m_{diff} = 1.01$ dt/ha		

Av resultaten enligt den äldre försöksmetodiken framgår, att 48-metersavståndet givit en lägre avkastning. Utslaget kan anges som statistiskt säkert.

I bandförsöket har det erhållits skördenedsättningar mellan dikena på 16- 24 och 48-metersavstånden. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, synes ett dikesavstånd av 16 meter eller något därunder betala sig.

Observationer: Vid besiktning av fältet den 17 april kunde man konstatera tydliga skillnader i upptorkning och markbärighet. I särklass sämst var 48-metersavstånden. De skilde sig tydligt från 24-metersavstånden. Skillnaden mellan 10 och 16 meter var också väl synlig. Beståndet var något svagare på 48-metersavstånden med viss missfärgning och uppfrysning. Det var ganska stor skillnad mellan olika 48-metersrutor, en del var blötare och hade svagare bestånd. Som allmänt omdöme kan sägas, att höstvetet övervintrat mycket bra.

Markbärigheten var god vid skörden. Den utfördes den 7 september, innan den mest intensiva regnperioden började.

Avståndsförsök inom område med stark marklutning (ca 40:1000)

1. Resultat enligt den äldre försöksmetodiken med parcellerna uttagna tvärs över dikena

	Skörd dt/ha	Rel. tal
Dikesavstånd 16 m	95.1	100
Stamdikning x)	89.6 - 5.5	94
$m_{diff} = 3.12$ dt/ha		

De stamdikade områdena har givit lägre skörd. Utslaget kan ej anges som statistiskt säkert.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	44	33	37	47	43	63	70	94	57	67	52	54	661
Årets nederbörd	61	59	43	68	66	32	29	108	80	188	32	58	824

Gunnarstorp. År 1967

Försöksvärd: Godsägare W Wahlström, Gunnarstorp, Flakeberg

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Höstvete

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	46.3	100	1	51.2	100
2	47.2 + 0.9	102	2	50.7 - 0.5	99
3	45.8 - 0.5	99	3	50.0 - 1.2	98
4	45.3 - 1.0	98	4	51.2 ± 0.0	100
5	44.9 - 1.4	97	5	51.1 - 0.1	100
$m_{diff} = 0.64$ dt/ha			6	51.1 - 0.1	100
			7	50.6 - 0.6	99
			8	52.3 + 1.1	102
			9	53.2 + 2.0	104
			10	52.9 + 1.7	103
			$m_{diff} = 1.00$ dt/ha		
<u>Dikesavstånd 80 m</u>					
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal			
1	52.6	100			
2	51.0 - 1.6	97			
3	48.5 - 4.1	92			
4	47.7 - 4.9	91			
5	45.1 - 7.5	86			
6	44.3 - 8.3	84			
7	44.1 - 8.5	84			
8	42.5 - 10.1	81			
9	42.3 - 10.3	80			
10	43.5 - 9.1	83			
$m_{diff} = 3.65$ dt/ha					

Av resultaten framgår, att 16 och 32-metersavstånden ej givit någon nämnvärd skördenedsättning mellan dikena.

Den extremt extensiva 80-metersdikningen visar däremot en betydande skördedepression mellan ledningarna. Med de utslag som erhållits i årets försök har 32-metersdikningen ur avkastningssynpunkt givit en tillräckligt god dränering.

x) Detta försöksmoment består av ca 0.5 ha stora områden avgränsade av dräneringsledningarna men för övrigt odikade.

Analysdata

	Hektolitervikt		Tusenkoruvikt	
	Invid dikena	Mitt mellan dikena	Invid dikena	Mitt mellan dikena
Dikesavstånd 16 m	74.0	75.2	42.0	40.6
" 32 m	77.6	76.8	42.0	42.3
" 80 m	74.0	75.2	42.0	39.6

Observationer: Vid besiktningen av försöket den 19 april framgick, att vetet var jämnt och fint med god övervintring och ingen uppfrysning. Undantag utgjorde den stamdikade rutan, där beståndet var tunt och dåligt, dock utan nämnvärda uppfrysningsskador. Upptorkningen var jämn och likartad på 16, 24 och 32-metersavstånden. 80-metersavståndet kunde ej befaras på grund av dålig upptorkning och markbärighet.

Några skillnader i markbärighet vid skörden och höstplöjningen framträdde ej. Skörden utfördes den 20 augusti och höstplöjningen i början av oktober.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	32	23	25	39	42	57	68	97	54	68	50	38	593
Årets nederbörd	52	39	27	41	59	26	31	112	89	192	35	39	742

Lantbrukshögskolans jordbruksegendom Lanna. År 1967

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Styv lera

Djupförsök I

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0.6 meter vid parcell 8. I försöket ingår 3 upprepningar. Dikesavstånd 22 meter.

Gröda: Höstvete

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	1.2 m	51.0	100
2		49.7 - 1.3	97
3		49.7 - 1.3	97
4		50.3 - 0.7	99
5		49.7 - 1.3	97
6		47.9 - 3.1	94
7		47.6 - 3.4	93
8	0.6 m	48.3 - 2.7	95

 $m_{diff} = 1.61 \text{ dt/ha}$

Av skördesiffrorna framgår, att den djupare dikningen givit något högre avkastning.

Observationer: Några upptorkningsskillnader vid olika dikesdjup framträdde ej under våren. Försöket skördades den 6 september. Marken var då torr och markbärigheten god över hela försöket. Vid höstplöjningen, som utfördes den 25 oktober, var marken efter den sista månadens intensiva nederbörd (240 mm) mycket uppblött. Några skillnader i markbärighet framträdde dock ej. Grundvattnet stod vid denna tidpunkt uppe i markytan inom hela försöket, varför några markbärighetsskillnader i anslutning till variationen i dikesdjup ej kunde påräknas. Under de 10 närmaste dagarna före plöjningen föll det 127 mm regn.

Djupförsök II

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0.6 meter vid parcell 8. I försöket ingår 6 upprepningar. Dikesavstånd 22 meter.

Gröda: Havre

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	1.2 m	43.5	100
2		43.6 + 0.1	100
3		43.1 - 0.4	99
4		42.9 - 0.6	99
5		42.5 - 1.0	98
6		42.4 - 1.1	97
7		43.0 - 0.4	99
8	0.6 m	42.7 - 0.7	98

 $m_{diff} = 0.76 \text{ dt/ha}$

Av skördesiffrorna framgår, att den djupare dikningen givit något högre skörd. Utslaget ligger dock inom felgränserna och kan ej tillmätas nämnvärd betydelse.

Observationer: Vid besiktning av försöket den 19 april var fältet helt upptorkat. Några skillnader mellan olika dikesdjup framträdde ej. Sådden utfördes den 5 maj.

Vid skörden den 26 augusti var marken torr och bärigheten god över hela försöket. Höstplöjningen utfördes den 12 oktober. Marken var då så uppblött, att det endast med svårighet gick att genomföra plöjningen. Några bärighetsskillnader vid olika dikesdjup iaktogs ej (se även under Djupförsök I).

Kombinerat diknings- och såtidförsök I

Delförsök 1 (dikesavstånd 16 och 32 meter)

Gröda: Korn

Resultat av olika såtider

Såtid x)		<u>Dikesavstånd 16 m</u>		<u>Dikesavstånd 32 m</u>	
		Skörd dt/ha	Rel. tal	Skörd dt/ha	Rel. tal
A	(25/4)	38.1	100	34.3	100
B	(29/4)	40.1 + 2.0	105	36.4 + 2.1	106
C	(5/5)	42.5 + 4.4	112	38.6 + 4.3	113
D	(22/5)	40.9 + 2.8	107	37.4 + 3.1	109
		$m_{diff} = 1.31$ dt/ha		$m_{diff} = 1.58$ dt/ha	

Jämförelse mellan avkastningens storlek vid bästa såtid på 16 och 32-metersavstånden

	Skörd dt/ha	Rel. tal
Dikesavstånd 16 m	42.5	100
" 32 m	38.6 - 3.9	91
$m_{diff} = 0.59$ dt/ha		

Den tredje såtiden (C) har givit högst avkastning vid båda dikesavstånden. För 16-metersavståndet är skillnader mellan såtiderna större än 2.7 dt/ha statistiskt säkra. Motsvarande siffra för 32-metersavståndet är 3.3 dt/ha.

Jämförelsen mellan avkastningens storlek vid bästa såtid på 16 och 32-metersavstånden visar en högre avkastning för 16-metersdikningen. Utslaget kan anges som statistiskt säkert.

Delförsök 2 (dikesavstånd 16 och 80 meter)

Resultat av olika såtider

Såtid		<u>Dikesavstånd 16 m</u>		<u>Dikesavstånd 80 m</u>	
		Skörd dt/ha	Rel. tal	Skörd dt/ha	Rel. tal
A	(25/4)	38.8	100	29.4	100
B	(29/4)	39.2 + 0.4	101	33.5 + 4.1	114
C	(5/5)	42.4 + 3.6	109	32.2 + 2.8	110
D	(22/5)	41.0 + 2.2	106	29.2 - 0.2	99
		$m_{diff} = 1.26$ dt/ha		$m_{diff} = 2.00$ dt/ha	

Jämförelse mellan avkastningens storlek vid bästa såtid på 16 och 80 metersavstånden

	Skörd dt/ha	Rel. tal
Dikesavstånd 16 m	42.4	100
" 80 m	33.5 - 8.9	79
$m_{diff} = 0.63$ dt/ha		

På 16-metersavståndet har den tredje såtiden (C) givit högst avkastning. Skillnader mellan såtiderna större än 2.6 dt/ha är statistiskt säkra.

80-metersavståndet visar högst avkastning vid andra såtiden (B). Skillnader mellan såtiderna större än 4.1 dt/ha är statistiskt säkra.

x) För såtid A väljes den tidpunkt, då det minsta dikesavståndet är upptorkat och våren är så långt framskriden, att det är möjligt att börja så. Såtid B, C och D följer sedan med 5 dagars mellanrum. Vid ogynnsam väderlek sker sådden den efter 5 dagar första lämpliga dag för sådd. Brukningen sker i direkt samband med sådden.

Jämförelsen mellan avkastningens storlek vid bästa såtid på 16 och 80-metersavstånden visar en avsevärt högre avkastning för 16-metersdikningen. Utslaget kan anges som statistiskt fullt säkert.

Analysdata

Såtid	Hektolitervikt, kg			Tusenkrvikt, g		
	16 m	32 m	80 m	16 m	32 m	80 m
A (25/4)	73.2	72.8	72.8	42.6	41.0	41.0
B (29/4)	72.4	71.6	72.0	40.6	40.6	40.6
C (5/5)	71.6	71.6	72.0	41.6	41.6	40.3
D (22/5)	72.4	72.0	72.0	42.0	40.6	40.0

Observationer

Såtid	Brukning o. sådd	Avgång		Bindarmognad		Skörd
		16 o. 32 m	80 m	16 o. 32 m	80 m	
A	25/4	8/7	10/7	20/8	21/8	12-13/9
B	29/4	8/7	10/7	21/8	23/8	"
C	5/5	8/7	10/7	24/8	25/8	"
D	22/5	16/7	18/7	1/9	3/9	"

Vid besiktning av försöket den 19 april 1967 framträdde en mycket tydlig skillnad i upptorkning mellan de två mindre dikesavstånden och 80-metersdikningen. 16 och 32-metersavstånden var sålunda nästan helt upptorkade, medan det vid 80-metersdikningen fortfarande fanns ytvatten på vissa ställen.

Vid de olika såtiderna redde sig jorden bra på 16 och 32-metersavstånden, under det att den var i fuktigaste laget vid 80-metersdikningen. Detta gällde särskilt den sista såtiden, som försenades 11 dagar på grund av ihållande regn under maj månad. 80-metersdikningen var då otillfredsställande upptorkad för bearbetning.

Vid besiktning av försöket den 13 juni 1967 framträdde 16-metersavstånden som gröna band över fältet. På 80-metersavstånden och även på 32-metersavstånden hade sådden gul färgton och såg lidande ut. Ogräsförekomsten var rikligare på 80-metersavstånden.

Marken var torr vid skörden och markbärigheten god vid samtliga dikningar. Vid höstplöjningen, som utfördes den 30 oktober, var marken så uppblött av den rikliga nederbörden, att det endast med svårighet gick att plöja. Svårigheterna var störst på 80-metersavstånden. Traktorn slirade kraftigt, och plöjningen blev mindre tillfredsställande utförd. Under månaderna augusti, september och oktober föll det sammanlagt 400 mm regn.

Kombinerat diknings- och såtidförsök II

Under den tid försöket ligger i höstsäd eller vall bortfaller momentet med olika såtider. Försöket skördas och bearbetas då såsom ett rent avståndsförsök, i detta fall enligt bandmetoden med parcellerna uttagna parallellt med dikena.

<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	29.2	100	1	29.1	100
2	29.3 + 0.1	100	2	30.3 + 1.2	104
3	29.0 - 0.2	99	3	30.4 + 1.3	104
4	28.0 - 1.2	96	4	29.2 + 0.1	100
5	28.4 - 0.8	97	5	29.4 + 0.3	101
			6	28.4 - 0.7	98
			7	28.5 - 0.6	98
			8	28.0 - 1.1	96
			9	28.1 - 1.0	97
			10	28.7 - 0.4	99

Gröda: Höstraps

$m_{diff} = 0.56 \text{ dt/ha}$

$m_{diff} = 1.32 \text{ dt/ha}$

Dikesavstånd 80 m		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	29.2	100
2	29.2 ± 0.0	100
3	30.1 ± 0.9	103
4	29.2 ± 0.0	100
5	28.8 - 0.4	99
6	28.8 - 0.4	99
7	29.0 - 0.2	99
8	28.9 - 0.3	99
9	29.6 + 0.4	101
10	29.3 + 0.1	100

$m_{diff} = 0.81$ dt/ha

Någon nämnvärd skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits på något av dikesavstånden. 80-metersavståndet har således i årets försök ur avkastningssynpunkt givit en tillräckligt god dränering (se även under observationer).

Observationer: Vid besiktning av fältet den 19 april 1967 visade höstrapsen betydande ytvattensskador. Något samband med dikningen tycktes ej föreligga. Skadorna låg huvudsakligen utanför försökets skördeområde. De återspeglas därför ej i de ovan redovisade skördesiffrorna.

Några klara utslag för variationen i dikesavstånd kunde ej iakttagas i grödan. På det ena 80-metersavståndet var dock rapsplantorna mindre och mera rödaktiga.

Upporkningen inom detta avstånd var klart sämre än på 16 och 32-metersavstånden. Det hade berett svårigheter att komma fram med traktor och spridare vid sådden av kväve några dagar tidigare.

Försöket skördades den 16 augusti. Markbärigheten var då sämre på 80-metersavstånden, men försöket kunde skördas utan fastkörning.

Vid plöjningen den 29 augusti var marken relativt torr och några svårigheter med framkomligheten förelåg inte.

Nederbörd:	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	31	22	24	37	39	59	67	68	51	57	41	37	533
Årets nederbörd	52	39	27	41	59	26	31	112	89	192	35	39	742

Marieholm. År 1967

Försöksvärd: Fångvårdsanstalten, Mariestad

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Styv lera

Djupförsök

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.1 meter. Det minskar kontinuerligt till 0.5 meter vid parcell 8. I försöket ingår 6 upprepningar. Dikesavstånd 14 meter.

Gröda: Vall III

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	1.1 m	59.6	100
2		59.0 - 0.6	99
3		56.3 - 3.3	94
4		56.5 - 3.1	95
5		57.4 - 2.2	96
6		57.3 - 2.3	96
7		57.2 - 2.4	96
8	0.5 m	59.9 ± 0.3	101

$m_{diff} = 1.72$ dt hö/ha

Dikesdjupet synes ej ha påverkat avkastningens storlek i årets försök. Den variation i skördevärdena som erhållits, ligger helt inom felgränserna och kan ej tillmätas nämnvärd betydelse.

Observationer

Vallens botaniska sammansättning i procent

	Dikesdjup 1.1 m	Dikesdjup 0.5 m
Baljväxter	2	4
Timotej	8	30
Ångsvingel	85	64
Övriga arter	4	2

Upptorkning och märkbärighet: Under den tidiga våren visade den grunda dikningen en sämre upptorkning och märkbärighet. Vid tiden för vårbruket hade skillnaderna utjämnats. Markens bärkraft vid skörden och höstplöjningen var god över hela försöket.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	29	19	23	36	41	53	67	83	47	56	42	37	533
Årets nederbörd	44	28	28	28	37	16	35	88	58	130	17	32	541

Stommen. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Anders Palmstedt, Stommen, Lovene

Matj.: Måttligt mullhaltig styv lera

Alv: Styv lera

Gröda: Vall II

<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	75.1	100	1	78.5	100	1	78.5	100
2	72.3 - 2.8	96	2	73.3 - 5.2	93	2	73.3 - 5.2	93
3	70.8 - 4.3	94	3	71.0 - 7.5	90	3	71.0 - 7.5	90
4	69.5 - 5.6	93	4	70.4 - 8.1	90	4	70.4 - 8.1	90
5	70.7 - 4.4	94	5	68.0 - 10.5	87	5	68.0 - 10.5	87
$m_{diff} = 1.45$ dt hö/ha			6	67.0 - 10.6	86	6	67.0 - 10.6	86
			7	67.0 - 11.5	85	7	67.0 - 11.5	85
			8	65.5 - 13.0	83	8	65.5 - 13.0	83
			9	66.4 - 12.1	85	9	66.4 - 12.1	85
			10	65.7 - 12.8	84	10	65.7 - 12.8	84
			$m_{diff} = 1.17$ dt hö/ha					

Tydligt framträdande skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan betecknas som statistiskt fullt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, är det mindre dikesavståndet klart att föredraga.

Observationer

Vallens botaniska sammansättning i procent

	Invid dikena	Mitt mellan dikena	
		16 m avst.	32 m avst.
Baljväxter	1	2	1
Timotej	49	38	52
Ängssvingel	50	60	47

Upptorkning och märkbärighet: Under den tidiga våren visade det större dikesavståndet en sämre upptorkning. Vid tiden för vårbruket hade skillnaderna helt utjämnats. Markens bärkraft vid skörden och höstplöjningen var god oavsett dikesavstånd.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	31	22	24	87	39	59	67	88	51	57	41	37	603
Årets nederbörd	52	39	27	41	59	26	31	112	89	192	35	39	742

Sunnersbergs prästgård. År 1967

Försöksvärd: Bröderna Karlsson, Prästbolet, Tolsjö, Lidköping

Matj.: Måttligt mullhaltig moig lättlera

Alv: Mycket styv lera

Avståndsförsök

Gröda: Korn

<u>Dikesavstånd 18 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	34.5	100
2	34.6 + 0.1	100
3	36.0 + 1.5	104
4	34.4 - 0.1	100
5	35.0 + 0.5	101
$m_{diff} = 0.98$ dt/ha		

<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	37.0	100
2	35.1 - 1.9	95
3	33.7 - 3.3	91
4	33.6 - 3.4	91
5	33.2 - 3.8	90
6	32.9 - 4.1	89
7	33.7 - 3.3	91
8	32.9 - 4.1	89
9	35.1 - 1.9	95
10	33.1 - 3.9	89

$m_{diff} = 2.44 \text{ dt/ha}$

En viss skördenedsättning mellan dikena har erhållits på 36-metersavståndet. Den därav förorsakade lägre avkastningen jämfört med 18-metersdikningen motsvarar ungefär skillnaden i årskostnad för de prövade dikningarna.

Observationer: Några nämnvärda skillnader i upptorkning mellan försöksleden framträdde ej under vårperioden. Vid skörden, som utfördes den 2 oktober, var marken till följd av den rikliga nederbörden starkt uppblött. Spår djupet efter skördetröskan uppgick på 18-metersavstånden till maximalt 5-7 cm inom mittområdet mellan ledningarna. Vid 36-metersdikningen sjönk tröskan upp till 15 cm, och det var omöjligt att fullfölja skörden. Mittområdet mellan ledningarna fick skördas för hand.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	32	23	29	38	39	55	66	89	53	65	49	43	581
Årets nederbörd	43	50	29	55	52	24	32	158	100	146	29	39	757

Sötåsen. År 1967

Försöksvärd: Skaraborgs läns landsting, Sötåsens egendom, Töreboda

Matj.: Mätligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Styv lera

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	43.9	100	1	42.0	100	1	42.0	100
2	42.9 - 1.0	98	2	40.3 - 1.7	96	2	40.3 - 1.7	96
3	42.8 - 1.1	97	3	39.8 - 2.2	95	3	39.8 - 2.2	95
4	42.3 - 1.6	96	4	40.2 - 1.8	96	4	40.2 - 1.8	96
5	42.1 - 1.8	96	5	39.5 - 2.5	94	5	39.5 - 2.5	94
			6	40.0 - 2.0	95	6	40.0 - 2.0	95
			7	39.6 - 2.4	94	7	39.6 - 2.4	94
			8	38.9 - 3.1	93	8	38.9 - 3.1	93
			9	38.8 - 3.2	92	9	38.8 - 3.2	92
			10	39.0 - 3.0	93	10	39.0 - 3.0	93

$m_{diff} = 0.54 \text{ dt/ha}$

$m_{diff} = 0.65 \text{ dt/ha}$

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan anges som statistiskt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, synes det mindre dikesavståndet väl **betala sig**.

Observationer: Den nederbördsrika våren försenade vårbruket. Försöksfältet såddes den 27 maj. Det förelåg då tydliga skillnader i upptorkning vid olika dikesavstånd. 36-metersavstånden försenade sådden 4-5 dagar. Markbärigheten var vid sådden fortfarande klart sämre inom mittområdet mellan ledningarna vid det stora avståndet. Såmaskinen måste bogseras med två traktorer.

Skörden utfördes den 12 september, Markbärigheten var då god över hela försöket. Vid höstplöjningen den 15 oktober var marken ganska uppblött och framkomligheten något sämre inom mittområdet på 36-metersavstånden.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	33	22	27	38	41	59	71	81	47	54	42	39	554
Årets nederbörd	40	46	26	66	62	20	13	102	58	157	38	51	679

Tyskagården. År 1967

Försöksvärd: Bröderna Häggren, Tyskagården, Sk. Åsaka, Skara

Matj.: Måttligt mullhaltig lerig grovmo

Alv: Lerig grovmo

Gröda: Vall II

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	80.9	100	1	71.7	100	1	71.7	100
2	78.6 - 2.3	97	2	70.5 - 1.2	98	2	70.5 - 1.2	98
3	77.0 - 3.9	95	3	69.0 - 2.7	96	3	69.0 - 2.7	96
4	75.0 - 5.9	93	4	70.4 - 1.3	98	4	70.4 - 1.3	98
5	75.0 - 5.9	93	5	69.7 - 2.0	97	5	69.7 - 2.0	97
$m_{diff} = 1.36$ dt hö/ha			6	71.0 - 0.7	99	6	71.0 - 0.7	99
			7	68.3 - 3.4	95	7	68.3 - 3.4	95
			8	68.3 - 3.4	95	8	68.3 - 3.4	95
			9	68.3 - 3.4	95	9	68.3 - 3.4	95
			10	68.8 - 2.9	96	10	68.8 - 2.9	96
			$m_{diff} = 2.00$ dt hö/ha					

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Den något högre avkastning som det mindre dikesavståndet givit i årets försök, motsvarar emellertid ej den ökade årskostnaden för denna dikning.

Observationer: Under den tidiga våren visade det större dikesavståndet en sämre upptorkning. Vid tiden för vårbruket hade skillnaderna helt utjämnats. Markens bärkraft vid skörden och höstplöjningen var god oavsett dikesavstånd.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	35	24	27	40	41	61	69	84	54	61	44	41	581
Årets nederbörd	53	52	28	45	65	35	33	97	86	167	39	45	745

Vrå Nolgården. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Bertel Thomsson, Vrå Nolgården, Moholm

Matj.: Måttligt mullhaltig styv lera

Alv: Mycket styv lera

Avstånds- och djupförsök

Försöket är upplagt enligt den äldre försöksmetodiken med parcellerna uttagna tvärs över dikena
Gröda: Höstvete

	Skörd dt/ha	Rel. tal	
Dikesavstånd 12 m	48.1	100	
" 16 m	47.3 - 0.8	98	
" 24 m	46.2 - 1.9	96	$m_{diff} = 1.80$ dt/ha
Dikesdjup 0.7 m	42.1	100	
" 1.0 m	52.3 + 10.2	124	$m_{diff} = 1.47$ dt/ha

Av skörderesultatet framgår, att avkastningen avtar med ökat dikesavstånd och minskat dikesdjup. Skillnaderna mellan olika dikesavstånd kan ej anges som statistiskt säkra. Mellan olika dikesdjup föreligger ett statistiskt säkert utslag.

Vissa ytvattenskador, som uppträdde i anslutning till slutfårorna, hade delvis slumpmässigt kommit att i högre grad påverka skörderutorna inom den grunda dikningen. Det är därför möjligt, att skördeskillnaden mellan djup och grund dikning blivit något övervärderad i försöket.

Observationer: Vid besiktning av försöket den 25 april visade 24-metersavstånden en klart sämre upptorkning än 12 och 16-metersdikningen. Vidare var den grunda dikningen sämre upptorkad än den djupa. Man kunde också se skillnader i beståndets övervintring. Förutom vissa ytvattenskador i anslutning till slutfårorna kunde man konstatera en allmänt sämre övervintring inom vissa av raddena med grund dikning.

Marken var uppblött vid skörden, men någon klar skillnad i markbärighet mellan olika dikningar kunde ej iakttagas.

Standikningsförsök

Gröda: Träda

Försöket upptar 15-metersdikning och standikning. Standikningen består av 120 x 50 meter stora edikade områden, som avgränsas av dräneringsledningar.

Observationer: Vid besiktning av fältet den 25 april var 15-metersdikningen helt upptorkad med god markbärighet. På de standikade områdena var marken fuktig, och det stod vatten i slutfårorna. Markbärigheten var här dålig.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Helå året
Medelnederbörd	33	22	27	38	41	59	71	81	47	54	42	39	554
Årets nederbörd	40	46	26	66	62	20	13	102	58	157	38	51	679

Värmlands län
=====

Kvarntrcp. År 1967

Försöksvärd: AB Mölnbacka Trystil, Lantbruksförvaltning, Mölnbacka

Matj.: Måttligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Vall IV

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>	<u>Dikesavstånd 27 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	
1	64.3	100	1	61.4	100	
2	61.4 - 2.9	95	2	57.1 - 4.3	93	
3	60.7 - 3.6	94	3	56.4 - 5.0	92	
4	59.3 - 5.0	92	4	55.0 - 6.4	90	
5	59.4 - 4.9	92	5	54.6 - 6.8	89	
	$m_{diff} = 1.30$ dt hö/ha		6	52.2 - 9.2	85	
			7	52.9 - 8.5	86	
				$m_{diff} = 2.06$ dt hö/ha		

Tydligt framträdande skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan betecknas som statistiskt fullt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, är det mindre dikesavståndet klart att föredraga.

Observationer

Vallens botaniska sammansättning i procent

	Invid dikena	Mitt mellan dikena	
		18 m avst.	27 m avst.
Baljväxter	20	9	14
Timotej	61	59	69
Ängssvingel	14	28	12
Övriga arter	5	4	5

Upptorkning och markbärighet: Under den tidiga våren visade det större dikesavståndet en sämre upptorkning. Vid tiden för vårbruket hade skillnaderna helt utjämnats. Markens bärkraft vid skörden och höstplöjningen var god oavsett dikesavstånd.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	39	27	30	32	44	51	67	84	56	61	48	46	585
Årets nederbörd	55	29	31	46	81	50	54	138	79	157	62	54	836

Norenberg. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Reidar Pettersson, Norenberg, Lindfors

Matj.: Måttligt mullhaltig lättare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Vall V

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>	<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	
1	55.4	100	1	54.2	100	
2	54.0 - 1.4	97	2	52.0 - 2.2	96	
3	51.7 - 3.7	93	3	51.9 - 2.3	96	
4	51.3 - 4.1	93	4	51.8 - 2.4	96	
5	52.0 - 3.4	94	5	52.1 - 2.1	96	
	$m_{diff} = 1.31$ dt hö/ha		6	51.9 - 2.3	96	
			7	53.3 - 0.7	99	
			8	53.0 - 1.2	98	
			9	52.9 - 1.3	98	
			10	52.2 - 2.0	96	
				$m_{diff} = 0.93$ dt hö/ha		

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. För det mindre avståndet är skörde depressionen statistiskt säker. Den något högre avkastning som det mindre dikesavståndet givit i årets försök, motsvarar dock ej den ökade årskostnaden för denna dikning.

Observationer

Vallens botaniska sammansättning i procent

	Invid dikena	Mitt mellan dikena	
		18 m avst.	36 m avst.
Baljväxter	6	19	14
Timotej	84	74	80
Kärrgröe	2	5	2
Övriga arter	8	2	4

Urtorkning och markbärighet: Vid besiktning av fältet den 26 april 1967 var markbärigheten god över hela försöket. Marken var torr vid skörden. Den 5-åriga vallen plöjdes upp den 4 november efter en utomordentligt nederbördsrik höst. Det stod ytvatten i alla småsvackor på fältet, men någon skillnad i markbärighet vid olika dikesavstånd framträdde ej. Marken stabiliserades av den armering som den gamla vallsvålen utgjorde.

Nederbörd:	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	50	35	45	38	53	64	75	100	70	72	60	63	725
Årets nederbörd	38	34	58	45	75	57	40	145	113	191	90	40	926

Uddeholm. År 1967

Försöksvärd: Uddeholms Aktiebolag, Uddeholm

Matj.: Måttligt mullhaltig mjällera

Alv: Mjällera

Djupförsök

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0.5 meter vid parcell 8. I försöket ingår 6 upprepningar. Dikesavstånd 18 meter.

Gröda: W_3 stervåliskt rajgräs

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	1.2 m	38.8	100
2		39.5 + 0.7	102
3		39.0 + 0.2	101
4		39.7 + 0.8	102
5		38.7 - 0.1	100
6		39.6 + 0.8	102
7		41.8 + 3.0	108
8	0.5 m	40.4 + 1.5	104

$m_{diff} = 2.23$ dt/ha

Dikesdjup synes ej ha påverkat avkastningens storlek i årets försök. Den variation i skördevärdens storlek som erhållits, ligger helt inom felgränserna och kan ej tillmätas någon betydelse.

Observationer: Några skillnader i markbärighet framträdde ej vid skörden.

Nederbörd:	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	49	36	42	37	53	65	78	97	63	68	59	59	706
Årets nederbörd	58	51	63	40	93	48	63	127	75	159	61	52	890

Västanå. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Torvald Svensson, Västanå, Väse

Matj.: Måttligt mullhaltig mjällera

Alv: Styv lera

Gröda: Korn

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 90 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal			
1	36.4	100	1	33.4	100			
2	34.5 - 1.9	95	2	28.5 - 4.9	85			
3	34.5 - 1.9	95	3	25.3 - 8.1	76			
4	35.0 - 1.4	96	4	25.3 - 8.1	76			
5	34.0 - 2.4	93	5	24.0 - 9.4	72			
$m_{diff} = 2.32 \text{ dt/ha}$			6	24.3 - 9.1	73			
			7	23.5 - 9.9	70			
			8	22.6 - 10.8	68			
			9	22.1 - 11.3	66			
			10	22.9 - 10.5	69			
			$m_{diff} = 1.87 \text{ dt/ha}$					

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Vid det större avståndet är skördedepressionen betydande och statistiskt fullt säker. Med de utslag som erhållits i årets försök är det mindre avståndet klart att föredra.

Observationer: Vid besiktning av fältet den 26 april var 18-metersavstånden nästan helt upptorkade. 90-metersdikningen var ännu fuktig i ytan med sämre markbärighet och ytvatten här och var i slutfårorna.

Sådden utfördes den 24 maj. Den sämre upptorkningen vid 90-metersdikningen försenade sådden uppskattningsvis fem dagar. Det var här avsevärt svårare att åstadkomma en god såbbädd.

Vid skörden var marken relativt torr och markbärigheten god. Höstplöjningen utfördes den 28 september och framkomligheten på 90-metersdikningen var då avsevärt sämre, vilket medförde att traktorn slirade i hög grad.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	37	26	29	35	43	58	84	84	51	61	51	47	606
Årets nederbörd	43	48	58	54	72	49	23	117	87	166	67	36	820

Ölmskog. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Alf Williamsson, Ölmskogs gård, Väse

Matj.: Måttligt mullhaltig mjällera

Alv: Styv lera

Gröda: Havre

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal			
1	47.8	100	1	46.8	100			
2	47.4 - 0.4	99	2	45.9 - 0.9	98			
3	46.8 - 1.0	98	3	46.3 - 0.5	99			
4	47.8 ± 0.0	100	4	42.3 - 4.5	90			
5	46.5 - 1.3	97	5	43.2 - 3.6	92			
$m_{diff} = 1.96 \text{ dt/ha}$			6	41.4 - 5.4	88			
			7	42.2 - 4.6	90			
			8	42.7 - 4.1	91			
			9	40.1 - 6.7	86			
			10	39.8 - 7.0	85			
			$m_{diff} = 2.81 \text{ dt/ha}$					

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits på båda dikesavstånden. Vid det större avståndet är skördedepressionen betydande och statistiskt fullt säker. Med de utslag som erhållits i årets försök, erfordras ett dikesavstånd av 18 meter.

Observationer: Vid besiktning av försöket den 19 april visade det större dikesavståndet en klart sämre upptorkning. Fältet ytharvades den 25 april och såddes dagen därpå. Det förelåg då fortfarande en viss skillnad i upptorkning mellan de prövade dikesavstånden.

Vid skörden den 11 september var marken torr och bärigheten gnd över hela försöket. Höstplöjningen utfördes den 18 oktober. Marken var uppblött efter det ihållande regnandet. Några nämnvärda bärighetsskillnader framträdde dock ej. Marken torde ha varit helt vattenfylld oavsett dikesavstånd. Under de närmaste 20 dagarna före plöjningen föll det 131 mm regn.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Helå året
Medelnederbörd	37	26	29	35	43	58	84	84	51	51	51	47	606
Årets nederbörd	53	63	57	63	60	49	27	130	67	170	46	44	829

Örebro län

=====

Askersunds By. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Karl Einar Andersson, Askersunds By, Askersund

Matj.: Mätligt mullhaltig mjällera

Alv: Mjällättlera

Gröda: Korn

<u>Avståndsförsök</u>			<u>Avståndsförsök</u>		
<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	36.0	100	1	35.7	100
2	35.7 - 0.3	99	2	36.5 + 0.8	102
3	36.1 + 0.1	100	3	37.5 + 1.8	105
4	36.3 + 0.3	101	4	36.7 + 1.0	103
5	37.1 + 1.1	103	5	36.8 + 1.1	103
$m_{diff} = 0.73 \text{ dt/ha}$			6	37.6 + 1.9	105
			7	37.0 + 1.3	104
			8	37.4 + 1.7	105
			9	37.2 + 1.5	104
			10	36.8 + 1.1	103
			$m_{diff} = 1.16 \text{ dt/ha}$		

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Vid besiktning av fältet den 17 april var upptorkningen ännu inte så långt framskriden, att det var aktuellt med harvning. Det förelåg en betydande eftersläpning i upptorkningen vid det större dikesavståndet. På grund av ihållande regn kunde vårbruket påbörjas först den 22 maj. Fältet var då likartat upptorkat.

Vid skörden den 16 september var marken ganska uppblött men bärigheten god på 18-metersavstånden. 36-metersdikningen visade däremot sämre bärkraft. Höstplöjningen utfördes den 8-11 november. Det blev djupa spår på de stora avstånden. Traktorn slirade, och det var nödvändigt att minska plöjningsdjupet för att komma fram.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	juj.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	42	33	34	41	46	65	70	89	54	63	52	54	643
Årets nederbörd	40	46	26	66	62	20	13	102	58	157	38	51	679

Falkenå. År 1967

Försöksvärd: Godsägare Per Geis, Falkenå säteri, Fjugesta

Matj.: Mullrik styv lera

Alv: Styv lera

Gröda: Höstvete

<u>Avståndsförsök</u>			<u>Avståndsförsök</u>		
<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	56.5	100	1	53.9	100
2	54.9 - 1.6	97	2	52.8 - 1.1	98
3	55.3 - 1.2	98	3	53.1 - 0.8	99
4	55.4 - 1.1	98	4	53.4 - 0.5	99
5	55.7 - 0.8	99	5	52.1 - 1.8	97
$m_{diff} = 0.35 \text{ dt/ha}$			6	51.7 - 2.2	96
			7	51.4 - 2.5	95
			8	52.6 - 1.3	98
			9	51.9 - 2.0	96
			10	53.0 - 0.9	98
			$m_{diff} = 1.04 \text{ dt/ha}$		

Mindre skördenedsättningar mellan dikena har erhållits på båda dikesavstånden. För det större avståndet föreligger tendens till statistiskt säkert utslag. Den något högre avkastning, som det mindre dikesavståndet synes ha givit, motsvarar dock ej den högre årskostnaden för denna dikning. Det större dikesavståndet kan därför med hänsyn till avkastningen detta år sägas ha givit en tillräcklig god dränering.

Observationer: Vid besiktning av försöket den 13 april var upptorkningen och markbärigheten sämre vid det större dikesavståndet. Skillnaderna utjämnades snabbt. Vid skörden, som utfördes den 5 september, var markbärigheten god på grund av ringa nederbörd under juni-juli. Höstplöjningen utfördes sista veckan i oktober. Markbärigheten var betydligt sämre på 32-metersavstånden.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Helå året
Medelnederbörd	25	18	27	33	47	62	76	85	52	57	39	34	555
Årets nederbörd	44	44	34	44	68	33	68	115	106	97	31	35	719

Klockhammar. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. N E Nilssons storbluo, Klockhammar, Närke Kil

Matj.: Måttligt mullhaltig lättare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Havre

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>	<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal		Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	44.7	100		1	44.3	100
2	42.7 - 2.0	96		2	41.0 - 3.3	93
3	40.0 - 4.7	89		3	39.7 - 4.6	89
4	39.7 - 5.0	89		4	38.1 - 6.2	86
5	37.8 - 6.9	85		5	36.7 - 7.6	83
$m_{diff} = 1.02$ dt/ha				6	36.0 - 8.3	81
				7	35.3 - 9.0	80
				8	34.9 - 9.4	79
				9	34.5 - 9.8	78
				10	34.4 - 9.9	78
				$m_{diff} = 0.94$ dt/ha		

Stora skördedepressioner mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan betecknas som statistiskt fullt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, synes ett dikesavstånd av ned till 13 meter betala sig.

Observationer: Vid besiktning av försöket den 17 april 1967 var upptorkningen sämre vid det större dikesavståndet. Eftersläpningen bedömdes till 4 dagar.

Marken var relativt torr och markbärigheten god vid skörden, som utfördes den 14 september.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Helå året
Medelnederbörd	33	28	32	40	49	60	76	86	58	66	50	48	626
Årets nederbörd	46	52	32	52	86	56	48	109	130	152	47	41	851

Västmanlands län

Gålby. År 1967

Försöksvärd: Godsägare Gunnar Larsson, Strö, Köping

Matj.: Mullrik styvare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Höstvete

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	67.8	100	1	71.1	100	1	71.1	100
2	67.2 - 0.6	99	2	72.0 + 0.9	101	2	72.0 + 0.9	101
3	68.2 + 0.4	101	3	71.6 + 0.5	101	3	71.6 + 0.5	101
4	67.6 - 0.2	100	4	71.0 - 0.1	100	4	71.0 - 0.1	100
5	67.4 - 0.4	99	5	72.0 + 0.9	101	5	72.0 + 0.9	101
	$m_{diff} = 1.09$ dt/ha		6	72.4 + 1.3	102	6	72.4 + 1.3	102
			7	70.6 - 0.5	99	7	70.6 - 0.5	99
			8	71.4 + 0.3	100	8	71.4 + 0.3	100
			9	72.2 + 1.1	102	9	72.2 + 1.1	102
			10	72.6 + 1.5	102	10	72.6 + 1.5	102
				$m_{diff} = 1.40$ dt/ha				

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Vid sådden hösten 1966 var strukturen betydligt grövre på de långa avstånden. Våren 1967 visade vetet en mycket god övervintring. Vid besiktning av försöket den 19 april var det torrt och fast i ytan. Kvävespridning hade utförts utan spårbildning.

Några bärighetsskillnader framträdde ej vid skörden och höstplöjningen.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	26	18	22	37	44	51	71	76	51	51	40	40	527
Årets nederbörd	20	28	36	31	50	27	49	77	111	88	45	29	591

Norrby prästgård. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Nore Andersson, Norrby prästgård, Sala

Matj.: Måttligt mullhaltig styv lera

Alv: Styv lera

Gröda: Korn

<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 24 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	26.3	100	1	25.7	100	1	25.7	100
2	27.1 + 0.8	103	2	27.0 + 1.3	105	2	27.0 + 1.3	105
3	25.9 - 0.4	98	3	26.0 + 0.3	101	3	26.0 + 0.3	101
4	26.3 + 0.0	100	4	27.1 + 1.4	105	4	27.1 + 1.4	105
5	27.5 + 1.2	105	5	27.3 + 1.6	106	5	27.3 + 1.6	106
	$m_{diff} = 1.05$ dt/ha		6	24.0 - 1.7	93	6	24.0 - 1.7	93
			7	26.8 + 1.1	104	7	26.8 + 1.1	104
				$m_{diff} = 1.38$ dt/ha				

Den med ökat avstånd från diket avtagande dräneringsintensiteten har inte påverkat avkastnings storlek. De mindre utslag i olika riktningar som skördevärdena anger, ligger helt inom felgränserna. Eftersom det sålunda ej erhållits någon skördenedsättning mellan dikena, synes det större dikesavståndet detta år ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	26	18	22	37	44	51	71	76	51	51	40	40	527
Årets nederbörd	38	62	42	37	81	32	52	101	104	100	56	59	764

Väster Säby. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Karl-Erik Andersson, Väster-Säby, Kungsör

Matj.: Måttligt mullhaltig styv lera

Alv: Mycket styv lera

Gröda: Korn

<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>	<u>Dikesavstånd 24 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal		Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	48.2	100		1	47.9	100
2	49.7 + 1.5	103		2	47.1 - 0.8	98
3	51.1 + 2.9	106		3	48.5 + 0.6	101
4	49.0 + 0.8	102		4	49.7 + 1.8	104
5	47.9 - 0.3	99		5	48.8 + 0.9	102
$m_{diff} = 2.19 \text{ dt/ha}$				6	49.0 + 1.1	102
				7	49.1 + 1.2	103
				$m_{diff} = 2.29$		

Den med ökat avstånd från diket avtagande dräneringsintensiteten har inte påverkat avkastningens storlek. De mindre utslag i olika riktningar som skördevärdena anger, ligger helt inom felgränserna. Eftersom det sålunda ej erhållits någon skördenedsättning mellan dikena, synes det större dikesavståndet detta år ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	31	22	25	35	44	63	73	87	57	58	44	41	580
Årets nederbörd	39	46	34	44	64	33	57	90	106	96	34	30	673

Kopparbergs län

Kloster. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Göran Backlin, Kloster, Stjärnsund

Matj.: Mätligt mullhaltig lättare mellanlera

Alv: Styv mellanlera

Gröda: Vall III

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	67.4	100	1	67.6	100
2	66.8 - 0.6	99	2	67.1 - 0.5	99
3	68.1 + 0.7	101	3	66.0 - 1.6	98
4	68.1 + 0.7	101	4	67.3 - 0.3	100
5	67.3 - 0.1	100	5	68.1 + 0.5	101
$m_{diff} = 1.22$ dt hö/ha			6	63.1 - 4.5	93
			7	64.2 - 3.4	95
			8	63.9 - 3.7	95
			9	64.2 - 3.4	95
			10	63.4 - 4.2	94
			$m_{diff} = 1.96$ dt hö/ha		

En viss skördenedsättning mellan dikena har erhållits vid det större dikesavståndet. Utslaget kan anges som statistiskt säkert. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, synes ett dikesavstånd av ned till 24 meter betala sig.

ObservationerVallens botaniska sammansättning i procent

	Invid dikena	Mitt mellan dikena	
		18 m avst.	36 m avst
Baljväxter	6	3	2
Timotej	92	95	96
Övriga arter	2	2	2

Uptorkning och markbärighet: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens uptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	33	25	31	36	49	56	72	82	55	51	42	48	580
Årets nederbörd	40	45	44	19	50	40	45	80	65	97	58	34	617

Spisbo. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Börje Andersson, Spisbo, Näs-Bruk

Matj.: Mätligt mullhaltig styvare mellanlera

Alv: Styv lera

Gröda: Havre

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 16m</u>			<u>Dikesavstånd 24 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	24.0	100	1	24.9	100
2	23.3 - 0.7	97	2	25.0 + 0.1	100
3	23.8 - 0.2	99	3	25.5 + 0.6	102
4	24.3 + 0.3	101	4	25.0 + 0.1	100
5	24.1 + 0.1	100	5	25.4 + 0.5	102
$m_{diff} = 0.51$ dt/ha			6	25.5 + 0.6	102
			7	25.6 + 0.7	103
			$m_{diff} = 0.52$ dt/ha		

Någon skördenedsättning mellan diken har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Det var sämre upptorkat och hårdare inom mittområdet mellan diken vid det längre avståndet, när försöket besiktigades den 27 april 1967. Ytharvning pågick vid besöket. Vårbruket blev sedan fördröjt, och sådden utfördes först den 10 maj.

Vid skörden av försöket den 26 september var marken något uppblött efter 70 mm regn under den senaste veckan. Några nämnvärda skillnader i markbärighet framträdde dock ej. Detta var ej heller fallet vid höstplöjningen,

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	26	17	21	23	41	58	63	76	48	49	34	38	494
Årets nederbörd	38	48	33	30	60	23	38	67	79	88	41	46	591

Wikmanshyttan. År 1967

Försöksvärd: Wikmanshytte BruksAB, Hedemora

Matj.: Mätligt mullhaltig mjällera

Ålv: Styv lera

Gröda: Vårrys

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	11.6	100	1	11.5	100
2	11.1 - 0.5	96	2	11.4 - 0.1	99
3	10.9 - 0.7	94	3	11.3 - 0.2	98
4	10.8 - 0.8	93	4	10.9 - 0.6	95
5	11.0 - 0.6	95	5	10.7 - 0.8	93
			6	10.3 - 1.2	90
			7	9.8 - 1.7	85
			8	9.7 - 1.8	84
			9	9.6 - 1.9	83
			10	9.8 - 1.7	85

$m_{diff} = 0.40$ dt/ha

$m_{diff} = 0.38$ dt/ha

Skördenedsättningar mellan diken har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan anges som statistiskt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, synes det mindre dikesavståndet väl betala sig.

Observationer: Vid besiktning av försöket den 27 april förelåg tydliga skillnader i upptorkning. Det mindre avståndet var helt upptorkat för bearbetning. Förseningen i upptorkning vid det större avståndet bedömdes till minst tre dagar. På grund av regn blev emellertid vårbruket avsevärt försenat. Sådden verkställdes först den 29 maj. Några skillnader i upptorkning mellan dikningarna kunde då ej iakttagas.

Marken var relativt torr och markbärigheten god vid skörden. Höstplöjningen utfördes den 2 november. Marken var då uppblött. Det blev kraftiga spår efter traktorn vid plöjningen av de längre dikesavstånden. Plogens stödhjul sjönk ned i traktorspåret, och plöjningen blev ojämn.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	31	20	28	33	51	60	65	85	55	51	40	43	562
Årets nederbörd	50	69	31	30	57	21	41	83	70	96	53	60	661

Gävleborgs län

Backa gård. År 1967

Försöksvärd: Syskonen Olanders, Backa gård, Edsbyn 2

Matj.: Mättligt mullhaltig mjällera

Alv: Mjällera

Gröda: Korn

<u>Avståndsförsök</u>			<u>Avståndsförsök</u>		
<u>Dikesavstånd 16 m</u>			<u>Dikesavstånd 32 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	25.1	100	1	25.9	100
2	25.7 + 0.6	102	2	25.3 - 0.6	98
3	25.4 + 0.3	101	3	25.0 - 0.9	97
4	25.6 + 0.5	102	4	26.0 + 0.1	100
5	25.9 + 0.8	103	5	27.9 + 2.0	108
			6	27.2 + 1.3	105
			7	27.2 + 1.3	105
			8	27.3 + 1.4	105
			9	26.3 + 0.4	102
			10	26.2 + 0.3	101

 $m_{diff} = 0.78 \text{ dt/ha}$ $m_{diff} = 1.13 \text{ dt/ha}$

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnderbörd	38	26	32	34	51	76	73	94	52	54	44	46	620
Årets nederbörd	64	50	21	25	65	20	55	89	29	83	42	59	603

Svedja. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Lars Magnusson, Svedja, Färila

Matj.: Mullrik mjällera

Alv: Lerig mjäla

Gröda: Korn

<u>Avståndsförsök</u>			<u>Avståndsförsök</u>		
<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Dikesavstånd 80 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	29.1	100	1	28.9	100
2	27.4 - 1.7	94	2	26.4 - 2.5	91
3	26.8 - 2.3	92	3	24.2 - 4.7	84
4	29.1 + 0.0	100	4	23.1 - 5.8	80
5	28.6 - 0.5	98	5	21.9 - 7.0	76
			6	23.7 - 5.2	82
			7	21.3 - 7.6	74
			8	21.9 - 7.0	76
			9	22.5 - 6.4	78
			10	23.0 - 5.9	80

 $m_{diff} = 0.72 \text{ dt/ha}$ $m_{diff} = 1.27 \text{ dt/ha}$

En betydande skördenedsättning mellan dikena har erhållits vid det större dikesavståndet. Utslaget kan betecknas som statistiskt fullt säkert. Med de skörderesultat som erhållits i årets försök, är det mindre dikesavståndet klart att föredra.

Observationer: Vid kalkspridning den 11 maj var hela försöket väl upptorkat. Under maj månad föll sedan mycket regn. Fältet tillbrukades för sådd den 23 och 30 maj, men själva sådden förhindrades vid båda tillfällena. Vid besiktning av fältet den 29 maj var marken helt upptorkad invid dikena. Eftersläpningen i upptorkning inom mittområdet mellan dikena på 80-metersavståndet var emellertid avsevärd. Sådden utfördes slutligen den 6 juni. Fältet var då fortfarande dåligt upptorkat. Marken var tillslammad och hård efter tidigare försök till vårbruk. Markbärigheten på 80-metersavståndet var dålig.

Vid skörden var markbärigheten något sämre på 80-metersavståndet. Höstplöjningen utfördes utan bärighetsproblem.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	31	19	22	26	46	59	71	88	43	44	35	40	525
Årets nederbörd	35	46	19	21	116	32	46	66	18	63	44	59	565

Sörby, Järvsö. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Jonas Bertil Jonsson, Sörby, Lörstrand

Matj.: Mycket mullrik mjälig lättlera

Alv: Mjälig lättlera

Gröda: Korn

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	17.0	100	1	16.9	100	1	16.9	100
2	14.7 - 2.3	86	2	14.4 - 2.5	85	2	14.4 - 2.5	85
3	13.5 - 3.5	79	3	13.6 - 3.3	80	3	13.6 - 3.3	80
4	13.3 - 3.7	78	4	12.7 - 4.2	75	4	12.7 - 4.2	75
5	12.8 - 4.2	75	5	12.3 - 4.6	73	5	12.3 - 4.6	73
	$m_{diff} = 0.41$ dt/ha		6	11.9 - 5.0	70	6	11.9 - 5.0	70
			7	11.9 - 5.0	70	7	11.9 - 5.0	70
			8	11.5 - 5.4	68	8	11.5 - 5.4	68
			9	10.7 - 6.2	63	9	10.7 - 6.2	63
			10	11.1 - 5.8	66	10	11.1 - 5.8	66
				$m_{diff} = 0.96$ dt/ha				

Stora skördedepressioner mellan dikena har erhållits på båda dikesavstånden. Utslagen kan betecknas som statistiskt fullt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, är det mindre dikesavståndet klart att föredraga.

Observationer: Maj månad var nederbördsrik. Vid vårbrukets början den 27 maj visade 36-metersavstånden en sämre upptorkning. Sådden utfördes den 2 juni. Markbärigheten var god vid skörden, som utfördes den 2 oktober. Inga skillnader kunde iakttagas mellan olika dikesavstånd.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	38	23	31	38	53	69	73	96	57	55	39	42	614
Årets nederbörd	56	57	20	26	89	24	52	75	78	79	47	60	663

Västernorrlands län
=====

Hov. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Göran Nordqvist, Hov, Prästmon

Matj.: Mullrik mjällera

Alv: Mjällera

Gröda: Vall III

<u>Dikesavstånd 20 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 80 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	58.3	100	1	53.2	100	1	53.2	100
2	58.3 ± 0.0	100	2	54.4 + 1.2	102	2	54.4 + 1.2	102
3	59.8 + 1.5	103	3	51.7 - 1.5	97	3	51.7 - 1.5	97
4	59.8 + 1.5	103	4	55.9 + 2.7	105	4	55.9 + 2.7	105
5	59.7 + 1.4	102	5	55.9 + 2.7	105	5	55.9 + 2.7	105
$m_{diff} = 1.92$ dt hö/ha			6	53.2 ± 0.0	100	6	53.2 ± 0.0	100
			7	55.0 + 1.8	103	7	55.0 + 1.8	103
			8	55.0 + 1.8	103	8	55.0 + 1.8	103
			9	56.2 + 3.0	106	9	56.2 + 3.0	106
			10	56.8 + 3.6	107	10	56.8 + 3.6	107
			$m_{diff} = 3.80$ dt hö/ha					

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer

Vallens botaniska sammansättning i procent

	Invid dikena	Mitt mellan dikena	
		20 m avst.	80 m avst.
Baljväxter	9	19	23
Timotej	59	62	57
Övriga gräs	32	16	20
Övriga arter		3	

Upptorkning och markbärighet: Vid besiktning av försöket den 17 maj 1967 hade vårbruket ännu inte kommit igång. Det hade varit kallt och vått i maj. Fältet var ganska fuktigt i ytan, men markbärigheten var god och jämn. Några upptorkningsskillnader framträdde ej heller senare under våren. Markbärigheten var god vid skörden.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	27	18	19	20	35	49	57	83	49	41	35	30	464
Årets nederbörd	46	27	40	10	71	29	28	110	71	94	61	53	640

Jämtlands län
=====

Rödningsberg. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Nils Jonasson, Rödningsberg, Trångsviken

Matj.: Mullrik moränlättilera

Alv: Moränlättilera

Gröda: Korn

<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Avståndsförsök</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal			
1	40.7	100	1	41.1	100			
2	36.5 - 4.2	90	2	38.0 - 3.1	92			
3	32.4 - 8.3	80	3	31.1 - 10.0	76			
4	30.2 - 10.5	74	4	29.6 - 11.5	72			
5	30.3 - 10.4	74	5	27.4 - 13.7	67			
$m_{diff} = 1.50 \text{ dt/ha}$			6	26.1 - 15.0	64			
			7	26.1 - 15.0	64			
			8	27.2 - 13.9	66			
			9	28.3 - 12.8	69			
			10	29.8 - 11.3	73			
			$m_{diff} = 3.07 \text{ dt/ha}$					

Stora skördedepressioner mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan betecknas som statistiskt fullt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, synes ett dikesavstånd av ned till 8 meter betala sig.

Observationer: Tidigt under våren framträdde tydliga skillnader i upptorkning och markbärighet vid olika dikesavstånd. Snön låg kvar 3-4 dagar längre på 36-metersavstånden. Den 24 maj försökte man harva fältet. Framkomligheten var då avsevärt sämre på de stora avstånden. Därefter blev det regn i fyra dagar. Sådden utfördes slutligen den 4 juni. Det förelåg även i det sista skedet av vårbruket en markant skillnad i upptorkning mellan de prövade dikningarna. De stora avstånden försenade vårbruket uppskattningsvis 5-6 dagar.

Vid skörden var markbärigheten god över hela försöket.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	31	21	27	21	39	54	65	79	46	38	28	32	481
Årets nederbörd	28	29	33	11	85	36	67	79	6	68	37	69	548

Västerbottens län
=====

Brån. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Allan Norberg, Brån, Vännäsby

Matj:

Alv:

Kombinerat diknings- och teglägningsförsök

Gröda: Korn

Försöksfältet övergödlades med kväve, som spreds med centrifugalspridare parallellt med parcellraderna. Den ojämna kvävespridningen medförde liggsådesstråk i grödan, vilket störde jämförelsen mellan teglagd och plan markyta. Dessa försöksmoment har därför slopats vid bearbetningen. Försöket redovisas här som ett rent avståndsförsök.

Försöket är upplagt enligt den äldre försöksmetodiken med parcellerna uttagna tvärs över dikena.

	Skörd dt/ha	Rel. tal
Dikesavstånd 20 m	23,0	100
" 80 m	23,1	100

$m_{diff} = 1.15 \text{ dt/ha}$

Av resultaten framgår, att dikeaavståndets storlek ej påverkat avkastningen i årets försök.

Observationer: Vid besiktning av fältet den 20 maj 1967 förelåg betydande skillnader i upptorkning. Den teglagda 20-metersdikningen var upptorkad med undantag för slutfårorna. Det var ganska torrt på den plana 20-metersdikningen. 80-metersdikningen visade däremot en dålig upptorkning på såväl plan som teglagd markyta, bortsett från själva tegryggen. Den 26 maj var 20-metersavstånden helt upptorkade för vårbruk, under det att särskilt den plana delen av 80-metersdikningen fortfarande var otillredsställande ur upptorkningssynpunkt. Vårbruket påbörjades den 29 maj.

Markbärigheten var god vid skörden. Senare på hösten, då fältet rensades från halm, var bärigheten sämre och spårbildningen kraftigare vid 80-metersdikningen.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	44	56	63	23	96	38	64	154	24	129	109	41	841
Årets nederbörd	45	33	27	36	39	54	69	92	57	53	66	67	638

Kvarnsvedjan. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. John Mannberg, Kvarnsvedjan, Rödåsel

Matj.: Måttligt mullhaltig lerig mjåla

Alv: Lerig mjåla

Gröda: Vall III

<u>Avståndsförsök</u>			<u>Avståndsförsök</u>		
<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	58.2	100	1	61.4	100
2	60.5 + 2.3	104	2	63.0 + 1.6	103
3	59.5 + 1.3	102	3	63.9 + 2.5	104
4	58.8 + 0.6	101	4	61.7 + 0.3	100
5	58.5 + 0.3	101	5	62.4 + 1.0	102
$m_{diff} = 1.84$ dt hö/ha			6	61.2 - 0.2	100
			7	63.0 + 1.6	103
			8	66.0 + 4.6	107
			9	62.9 + 1.5	102
			10	62.9 + 1.5	102
			$m_{diff} = 2.47$ dt hö/ha		

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer

Vallens botaniska sammansättning i procent

	Invid dikena	Mitt mellan dikena	
		18 m avst.	36 m avst.
Baljväxter	7	4	3
Timotej	67	74	76
Övriga gräs	23	19	19
Övriga arter	3	3	2

Upptorkning och markbärlighet: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	26	25	25	29	33	41	45	66	50	47	37	29	453
Årets nederbörd	47	73	50	22	110	39	69	159	19	147	106	62	903

Distriktsförsöksstationen Rödåsdalen. År 1967

Matj.: Måttligt mullhaltig finmo

Alv: Mjålig finmo

Gröda: Korn

<u>Avståndsförsök</u>			<u>Avståndsförsök</u>		
<u>Dikesavstånd 20 m</u>			<u>Dikesavstånd 40 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	35.3	100	1	34.5	100
2	35.5 + 0.2	101	2	35.8 + 1.3	104
3	36.4 + 1.1	103	3	35.3 + 0.8	102
4	36.1 + 0.8	102	4	35.5 + 1.0	103
5	34.8 - 0.5	99	5	34.3 - 0.2	99
$m_{diff} = 0.60$ dt/ha			6	35.6 + 1.1	103
			7	35.4 + 0.9	103
			8	35.2 + 0.7	102
			9	35.7 + 1.2	103
			10	35.5 + 1.0	103
			$m_{diff} = 0.58$ dt/ha		

Någon skördenedsättning mellan dikena har ej erhållits. Det större dikesavståndet synes därför i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

Diupförsök

Dikesdjupet vid parcell 1 är 1.2 meter. Det minskar därefter kontinuerligt till 0.5 meter vid parcell 8. I försöket ingår 3 upprepningar. Dikesavstånd 18 meter.

Gröda: Korn

Parc. nr	Dikesdjup	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	1.2 m	34.4	100
2		34.6 + 0.2	101
3		33.2 - 1.2	96
4		32.8 - 1.6	95
5		30.6 - 3.8	89
6		30.8 - 3.6	89
7		31.0 - 3.4	90
8	0.5 m	27.6 - 6.8	80

$$m_{diff} = 2.01 \text{ dt/ha}$$

Analys- och observationsdata

Led	Höjd	Höjdvikt	Tusenkvikt	Avgång		Mognad		Stråstyrka vid skörd
				Bl. I	Bl. II-III	Bl. I	Bl. II-III	
Dikesdjup	1.20 m	66.0	47.3	19/7	16/7	15/9	12/9	70
"	0.85 m	66.0	47.6	21/7	16/7	18/9	12/9	85
"	0.50 m	65.2	46.2	23/7	17/7	21/9	13/9	100

Av skördesiffrorna framgår, att den djupare dikningen givit högre skörd. Utslaget kan anges som statistiskt säkert. Se även nedan under observationer.

Observationer: Fältet var snöfritt den 5 maj och tjälffritt den 7 maj. Det maximala tjäldjupet under vintern 1966/67 utgjorde ca 25 cm.

Maj månad var mycket nederbördsrik med 93 mm regn. Vid PK-gödsling av försöket den 12 maj var upptorkningen något sämre vid grund dikning. Särskilt framträdande var detta i block I, där jorden har lägre strukturabilitet och genomsläplighet än övriga delar av försöket. Vid harvning för sådd den 22 maj förelåg betydande upptorkningsskillnader över hela försöket. Upptorkningen var avgjort sämre vid den grundaste dikningen. Förseningen uppskattades till 3-5 dagar.

Uppkomsten blev dålig i block I på grund av kraftig skorpbildning efter regn. Detta block lättharvades extra för att ryta skorpbildningen, men arbetet kunde på grund av riklig nederbörd ske först den 13 juni.

Några bärighetsskillnader framträdde ej vid skörden. Vid höstplöjningen den 16 oktober var marken uppblött. På block II och III var markbärigheten något sämre vid den grundaste dikningen. Block I visade avsevärt sämre bärighet. Bärighetsskillnaderna medförde sämre plöjning (mera slirning m.m.) på den grunda dikningen.

Kombinerat diknings- och sätidsförsök

Resultat av olika sätider

Gröda: Korn

Sätid A ^{x)}	(Sätid)	Dikesavstånd 20 m		Dikesavstånd 80 m	
		Skörd dt/ha	Rel. tal	Skörd dt/ha	Rel. tal
	(16/5)	20.4	100	14.3	100
B	(22/5)	26.1 + 5.7	128	27.2 + 12.9	190
C	(29/5)	26.2 + 5.8	128	26.8 + 12.5	187
D	(2/6)	26.9 + 6.5	132	26.4 + 12.1	185
		$m_{diff} = 2.54 \text{ dt/ha}$		$m_{diff} = 1.36 \text{ dt/ha}$	

x) För sätid A väljes den tidpunkt, då det minsta dikesavståndet är upptorkat och våren är så långt framskriden, att det är möjligt att börja så. Sätid B, C och D följer sedan med 5 dagars mellanrum. Vid ogynnsam väderlek sker sådden den efter 5 dagar första lämpliga dag för sådd. Brukningen sker i direkt samband med sådden.

Jämförelse mellan avkastningens storlek vid bästa såtid på 20 och 80-metersavstånden

	Skörd dt/ha	Rel. tal
Dikesavstånd 20 m	26.9	100
" 80 m	27.2 + 0.3	101

$m_{diff} = 1.42 \text{ dt/ha}$

Hektolitervikt och tusenkornvikt

	HL vikt, kg (20 + 80 m)	Tusenkor.vikt, g (20 + 80 m)
Såtid A (16/5)	65.3	46.8
B (22/5)	67.9	48.7
C (29/5)	63.7	46.5
D (2/6)	61.2	43.5

Den sista såtiden (D) har på 20-metersavståndet givit högst avkastning. Skillnader mellan såtiderna större än 5.7 dt/ha är statistiskt säkra.

80-metersavståndet visar högst avkastning för andra såtiden (B). Skillnader mellan såtiderna större än 3.1 dt/ha är statistiskt säkra. Se även nedan under observationer!

Jämförelsen mellan avkastningens storlek vid bästa såtid på 20 och 80-metersavstånden visar ingen skillnad i avkastning mellan de prövade dikningarna.

Observationer:

Såtid	Brukning o. sådd	Upp- komst	Avgång		Mognad		Skörd	Stråstyrka vid skörd	
			20 m	80 m	20 m	80 m		20 m	80 m
	15-16/5	1/6	13/7	15/7	9/9	11/9	18/9	100	100
	22/5	3/6	17/7	18/7	12/9	13/9	18/9	100	100
	29/5	8/6	21/7	21/7	15/9	15/9	18/9	70	95
	2/6	12/6	24/7	24/7	20/9	20/9	25/9	70	80

Försöksfältet blev snöfritt den 5 maj och tjälfritt den 7 maj. Det maximala tjäldjupet under vintern utgjorde 25 cm.

I det inledande upptorkningsskedet visade 80-metersdikningen en viss eftersläpning. Vid PK-gödsling den 12 maj hade skillnaderna utjämnats och markbärigheten var lika över fältet.

Såtid A (16/5). Det var ganska blött efter 29 mm regn under de tre senaste dagarna. Det förekom fastkörning med såmeskinen i mittområdet mellan ledningarna på 80-metersdikningen. Man kunde här också konstatera ett kokigare bruk. Det uppstod skorpbildning efter rikligt med regn några dagar efter sådden. Denna skorpbildning kunde ej brytas på grund av att fältet inte hann torka upp mellan regnen. Skorpbildningen orsakade den lägre skörd som erhöles vid denna såtid.

Såtid B (22/5). Det var ganska fuktigt och möjligen något blötare inom mittområdet mellan ledningarna på 80-metersavstånden än på fältet i övrigt. Inga tydliga skillnader i bärighet.

Såtid C (29/5). Se såtid B.

Såtid D. (2/6). Det var lagom fuktigt. Inga skillnader i upptorkning eller bärighet mellan olika dikningar.

Vid skörden var markbärigheten god över hela försöket. Höstplöjningen utfördes efter mycket regn den 16 oktober. Marken var då uppblött och bärigheten sämre inom mittområdet mellan ledningarna på 80-metersdikningen. Traktorn slirade i högre grad och plöjningen blev något sämre utförd.

Kombinerat diknings- och teqlägningsförsök1. Teglagd markyta (tegbredd 15 m)

(Parcellerna uttagna tvärs över tegarna)

Gröda: Havre

<u>Dikesavstånd 20 m</u>			<u>Dikesavstånd 80 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	22.2	100	1	22.5	100
2	22.6 + 0.4	102	2	23.8 + 1.3	106
3	22.8 + 0.6	103	3	23.7 + 1.2	105
4	22.7 + 0.5	102	4	22.3 - 0.2	99
5	22.7 + 0.5	102	5	22.7 + 0.2	101
$m_{diff} = 0.48 \text{ dt/ha}$			6	22.8 + 0.3	101
			7	22.2 - 0.3	99
			8	22.1 - 0.4	98
			9	22.0 - 0.5	98
			10	22.0 - 0.5	98
			$m_{diff} = 0.58 \text{ dt/ha}$		

2. Plan markyta

<u>Dikesavstånd 20 m</u>			<u>Dikesavstånd 80 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	24.0	100	1	24.3	100
2	23.1 - 0.9	96	2	22.3 - 2.0	92
3	23.5 - 0.5	98	3	21.6 - 2.7	89
4	22.2 - 1.8	93	4	21.1 - 3.2	87
5	22.5 - 1.5	94	5	20.7 - 3.6	85
$m_{diff} = 0.86 \text{ dt/ha}$			6	20.2 - 4.1	83
			7	19.4 - 4.9	80
			8	19.3 - 5.0	79
			9	19.4 - 4.9	80
			10	19.9 - 4.4	82
			$m_{diff} = 0.99 \text{ dt/ha}$		

3. Jämförelse mellan välvd och plan markyta

	<u>Dikesavstånd 20 m</u>	<u>Dikesavstånd 80 m</u>
	Skörd dt/ha	Skörd dt/ha
Välvd markyta	22.6	22.6
Plan markyta	23.1 + 0.5	20.8 - 1.8

4. Välvd markyta: skörd från tegrygg till slutfåra

(Parcellerna uttagna parallellt med tegriktningen)

Gröda: Korn

Parc. nr		Skörd dt/ha	Rel. tal
1	Tegrygg	19.4	100
2		28.0 + 8.6	144
3		27.4 + 8.0	141
4		29.4 + 10.0	152
5	Slutfåra	27.3 + 7.9	141
$m_{diff} = 2.09 \text{ dt/ha}$			

Analys och observationsdata

Led	Hl. vikt kg	Tusenk. vikt g	Kärn- halt procent	Ax- gång	Mog- nad	Strå- styrka vid skörd
1. Välvd markyta						
Invid dike	52.0	35.1	66.1	25/7	25/9	55
Mitten 20 m	53.0	34.6	72.8	"	"	55
" 80 m	54.2	35,1	76.1	26/7	26/9	90
2. Plan markyta						
Invid dike	55.6	32.9	75.0	25/7	25/9	80
Mitten 20 m	54.2	33.7	76.4	"	"	85
" 80 m	56.8	35.2	74.1	27/7	26/9	100
4. Tegrygg-slutfåra						
Invid rygg	48.1	30.5	71.1	-	-	15
						35
						45
						80
Invid slutfåra	54.2	34.7	73.3	-	-	95

Av de ovan redovisade resultaten kan man dra följande slutsatser:

- Att det i årets försök inte föreligger någon skillnad i avkastning mellan 20 och 80 metersdikningen vid välvd (teglagd) markyta. Detta framgår av punkt 1. Någon nämnvärd skördenedsättning mellan dikena har sålunda ej erhållits.
- Att skördeskillnaden mellan 20 och 80-metersdikningen på plan mark uppgår till ca 2.3 dt/ha. Ett dikesavstånd av 20 meter har sålunda betalat sig i årets försök. Detta framgår av punkt 2 vid en detaljstudie av skördenedsättningarna mellan ledningarna på 20 och 80-metersdikningarna.
- Att det inte erhållits någon nämnvärd skördeskillnad mellan välvd och plan markyta vid 20 m dikesavstånd, men att plan markyta givit lägre skörd vid 80 m dikesavstånd. Detta framgår av punkt 3. ovan.
- Att enligt punkt 4 skörden på den teglagda marken mot all förmodan blivit störst vid slutfåran. Detta sammanhänger med liggsädesbildningen, som var betydligt svårare på tegryggen. Liggsädesbildningens omfattning framgår bäst av tabellen med analys- och observationsdata.

Observationer: Fältet var tjälfritt den 7 maj. Några markanta skillnader i upptorkning mellan olika led framträdde ej före den 12 maj. Den 13-15 maj föll det 29 mm regn. Vid övergödning den 16 maj var den plana delen, särskilt på mitten av 80-metersavståndet avgjort blötare och visade sämre markbärlighet än övriga delar av försöket. Även vid första harvningen den 2 juni var mitten av 80-metersavståndet vid plan markyta avgjort blötare än övriga delar. Vårbruket kunde därför ej fullbordas förrän den 6 juni. Genom den långsammare upptorkningen vid 80-metersavståndet, särskilt vid plan markyta och i slutfårorerna på välvd mark försenades vårbruk och sådd omkring en vecka.

Markbärligheten var god vid skörden. Vid höstplöjningen den 12 oktober var marken uppblött och markbärligheten avgjort sämre på 80-metersavståndets plana del och något sämre på dess teglagda del än på försöket i övrigt. Detta medförde en något sämre plöjning.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	32	24	27	30	33	41	41	70	63	62	49	44	516
Årets nederbörd	47	73	50	22	110	39	69	159	19	147	106	62	903

Strandfors. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Artur Andersson, Strandfors, Ånäset

Matj.: Mullrik mjälig finmo

Alv: Mjälig finmo

Gröda: Vall I

<u>Avståndsförsök</u>					
<u>Dikesavstånd 18 m</u>			<u>Dikesavstånd 36 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	68.9	100	1	66.5	100
2	64.7 - 4.2	94	2	67.2 + 0.7	101
3	62.1 - 6.8	90	3	64.3 - 2.2	97
4	61.0 - 7.9	89	4	63.2 - 3.3	95
5	60.2 - 8.7	87	5	61.9 - 4.6	93
$m_{diff} = 1.44$ dt hö/ha			6	61.4 - 5.1	92
			7	61.1 - 5.4	92
			8	60.5 - 6.0	91
			9	59.5 - 7.0	89
			10	60.4 - 6.1	91
			$m_{diff} = 1.82$ dt hö/ha		

Skördenedsättningar mellan dikena har erhållits vid båda dikesavstånden. Utslagen kan betecknas som statistiskt fullt säkra. Med de avkastningsresultat som erhållits i årets försök, synes det mindre dikesavståndet betala sig.

Observationer:

Vallens botaniska sammansättning i procent

	Invid dikena	Mitt mellan dikena	
		18 m avst.	36 m avst.
Baljväxter	0	0	0
Timotej	88	74	65
Övriga gräs	1	1	1
Övriga arter	11	25	34

Uppptorkning och markbärighet: Maj månad var extremt nederbördsrik, och det stod ytvatten på försöket, särskilt på 36-metersavstånden. Vid övergödning för hand den 30 maj var markbärigheten dålig och sämst i mittområdet mellan dikena vid det större avståndet. Marken var torr och bärigheten god vid skörden.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Helå året
Medelnederbörd	32	24	27	30	33	41	41	70	63	62	49	44	516
Årets nederbörd	32	56	36	28	121	29	44	115	38	128	89	63	779

Norrbottnens län
=====

Kukkola, År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Viktor Spolander, Kukkola, Karungi

Matj.: Mulljord

Alv: Lerig mo - mjäla

Gröda: Vall II

Avståndsförsök

<u>Dikesavstånd 20 m</u>			<u>Dikesavstånd 40 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt hö/ha	Rel. tal
1	36.3	100	1	46.9	100
2	38.1 + 1.8	105	2	45.3 - 1.6	97
3	36.4 + 0.1	100	3	43.3 - 3.6	92
4	38.2 + 1.9	105	4	41.4 - 5.5	88
5	39.6 + 3.3	109	5	45.6 - 1.3	97
$m_{diff} = 2.73$ dt hö/ha			6	40.8 - 6.1	87
			7	41.8 - 5.1	89
			8	42.0 - 4.9	90
			9	46.2 - 0.7	99
			10	43.8 - 3.1	93
			$m_{diff} = 7.13$ dt hö/ha		

Vallen var ojämn efter förra vinters gräsroängrepp, vilket avspeglar sig i stora försöksfel. Den variation i skördevärdena som erhållits ligger därför helt inom felgränserna och kan ej tillmätas nämnvärd betydelse.

Det större dikesavståndet synes i årets försök ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Några skillnader mellan dikningarna ifråga om markens upptorkning eller bärkraft har ej framträtt under året.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	39	32	29	33	33	42	48	57	62	58	57	43	533
Årets nederbörd	30	46	85	13	22	43	48	91	66	128	85	22	679

Vittjärvsgården, År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Henning Eriksson, Vittjärv

Matj.: Mullrik mjällig mo

Alv: Mjällig mo

Gröda: Korn

Avståndsförsök

<u>Dikesavstånd 20 m</u>			<u>Dikesavstånd 40 m</u>		
Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal	Parc. nr från dike	Skörd dt/ha	Rel. tal
1	18.5	100	1	18.0	100
2	19.0 + 0.5	103	2	17.9 - 0.1	99
3	19.2 + 0.7	104	3	18.5 + 0.5	103
4	19.2 + 0.7	104	4	18.0 ± 0.0	100
5	18.6 + 0.1	101	5	17.9 - 0.1	99
$m_{diff} = 0.42$ dt/ha			6	17.4 - 0.6	97
			7	17.4 - 0.6	97
			8	17.2 - 0.8	96
			9	18.1 + 0.1	101
			10	18.3 + 0.3	102
			$m_{diff} = 0.74$ dt/ha		

Den med ökat avstånd från diket avtagande dräneringsintensiteten har inte påverkat avkastningens storlek i mera betydande grad. De utslag i olika riktningar som skördevärdena anger, ligger helt inom felgränserna. Eftersom det sålunda ej erhållits någon nämnvärd skördenedsättning mellan dikena, synes det större dikesavståndet detta år ur avkastningssynpunkt ha givit en tillräckligt god dränering.

Observationer: Under den tidiga våren visade det större dikesavståndet en sämre upptorkning. Vid tiden för vårbruket hade skillnaderna helt utjämnats. Markens bärkraft vid skörden och höstplöjningen var god nävsett dikesavstånd.

<u>Nederbörd:</u>	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	Hela året
Medelnederbörd	28	23	21	20	31	36	53	60	49	46	41	31	439
Årets nederbörd	26	28	34	8	10	18	52	139	26	122	98	35	596

SAMMANSTÄLLNING AV RESULTATEN FRÅN TÄCKDIKNINGSFÖRSÖKEN

För att underlätta en överblick av årets täckdikningsförsök lämnas en kort sammanfattning av resultaten i de försök som skördats som bandförsök, vilket är huvudparten av avståndsförsöken. Djupförsöken är ej av så stort antal, att en sammanställning av resultaten för ett enskilt år är motiverad.

Skörderesultaten

Med ledning av skördenedsättningens storlek mellan dikena har såsom av det föregående framgått för varje försök gjorts en jämförelse mellan avkastningsstegringen och årskostnadsökningen vid olika intensitet i dikningen. Man kan på så sätt uppsöka gränsen för en lönsam investering i dränering under det aktuella året.

De resultat som dessa beräkningar givit, ha sammanställts i tabell 1. I försöket ingår i regel det dikesavstånd, som normalt användes vid täckdikning på ifrågavarande jord, i tabellen betecknat "enkelt" dikesavstånd samt därjämte även ett avstånd, som är dubbelt så stort som detta, vilket betecknas med "dubbelt" dikesavstånd. Försöken har vidare indelats i följande grupper.

Grupp 1 Antalet fall där ett mindre dikesavstånd än det "normala" med hänsyn till skördenedsättningens storlek synes betala sig.

Grupp 2 Antalet fall där det "normala" dikesavståndet synes vara det för året optimala avståndet.

Grupp 3 Antalet fall där ett större dikesavstånd än det "normala" synes ge en tillräckligt god dränering.

Grupp 4 Antalet fall där ett större dikesavstånd än dubbla det "normala" synes ge en tillräckligt god dränering.

Grödor	Antal försök	"ENKELT" DIKESAVSTÅND			"DUBBELT" DIKESAVSTÅND	
		Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Antal försök	Grupp 4
Höstsådda	11	1	4	6	11	1
Vårsådda	38	5	12	21	38	9
Vallar	14	1	4	9	14	4
Summa	63	7	20	36	63	15
Procent		11	32	57		24

Såsom framgår av tabellen har under rubriken "enkelt" dikesavstånd, för samtliga grödor i 7 fall erhållits så stor skördenedsättning mellan dräneringsledningarna, att en minskning av dikesavståndet skulle vara motiverad. I 32 procent av fallen synes det använda dikesavståndet vara det lämpligaste medan det i 57 procent av fallen synes möjligt med en ökning av avståndet. Ser man på försöksresultaten under rubriken "dubbelt" dikesavstånd finner man, att en ytterligare ökning av avståndet synes möjlig i ca 1/4 av antalet fall.

Upptorkning och bärighet

Bedömningen av dräneringsbehovet får ej ske enbart med hänsyn till avkastningen, eftersom alla effekter av dräneringen icke registreras i grödan. I tabell 2 har därför gjorts en sammanställning av observationer rörande upptorkningen under våren och bärigheten i samband med skörd och höstplöjning.

Tidigt under våren kan man i regel konstatera en skillnad i upptorkning mellan "enkelt" och "dubbelt" dikesavstånd. Skillnaderna har emellertid ofta utjämnats till tiden för ett normalt vårbruk. Tabell 2 anger om några olikheter i upptorkning kunnat observeras mellan "enkelt" och "dubbelt" dikesavstånd vid denna tidpunkt. Ifråga om bärigheten gäller jämförelsen vid tiden för skörd och höstplöjning.

Tabell 2

Tabellen anger det antal fall, då någon skillnad i upptorkning respektive bärighet observerats mellan "enkelt" och "dubbelt" dikesavstånd.

a) Upptorkning vid tiden för ett normalt vårbruk

Grödor	Antal försök	Därav med skillnad i upptorkning
Höstsådda	11	2
Vårsådda	39	17
Vallar	<u>14</u>	<u>2</u>
Summa	64	21
Procent		33

b) Bärighet vid skörden

Grödor	Antal försök	Därav med skillnad i bärighet
Höstsådda	11	0
Vårsådda	39	6
Vallar	<u>14</u>	<u>0</u>
Summa	64	6
Procent		9

c) Bärighet vid höstplöjning

Antal försök	Därav med skillnad i bärighet
10	2
32	14
<u>7</u>	<u>1</u>
49	17
	35

Av tabellen framgår att det i 21 försök av 64 observerades klara upptorkningsskillnader vid tiden för normalt vårbruk. Tidigt under våren konstaterades i ännu flera fall en sämre upptorkning vid dubbelt dikesavstånd. Observationerna i vallar och höstsådda grödor är något osäkrare än på vårsådda fält, där man under tillbrukningen för sådd har tillfälle att göra noggranna observationer. För nära hälften av försöken i vårsäd noterades försenad upptorkning inom områden med dubbelt dikesavstånd.

Skillnader i bärighet mellan "enkelt" och "dubbelt" dikesavstånd har noterats i en tredjedel av de försök som höstplöjts.

RESULTAT AV 1967 ÅRS BEVATTNINGSFÖRSÖK

Under året har 20 bevattningsförsök genomförts. 17 försök avser bevattning med sötvatten, varav 10 med olika stora givor per bevattningstillfälle. Övriga 3 försök är långliggande sådana med olika givor salthaltigt vatten. I ett av dessa ingår även led med olika givor sött vatten.

16 försök har varit kombinerade bevattnings- och kvävegödslingsförsök. Det gäller 6 försök i matpotatis, 3 i fabrikspotatis, 1 i betesvall, 5 i gräsvall för ensilage och 1 i korn. I matpotatisförsöken har även ingått två kaliumgödslingsnivåer.

Försöken med salthaltigt vatten har vattnets med små spridare eller spridarsystem. Övriga försök har vattnats med vanliga roterande s.k. långsamspridare.

Målsättningen har varit att vattna vid varje tidpunkt som 1/2-2/3 uttömts av det växttillgängliga vatten rotzonen kan hålla vid ett grundvattendjup av ca 1,5 m. Detta gäller för försöken med sötvatten och i förekommande fall för de högsta vattengivorna. I försöken med salthaltigt vatten har de högsta givorna avsetts ge en viss utlakning av salter. Vattengivor och tidpunkter för bevattning har i de flesta fall baserats på undersökning av markens vattenhållande egenskaper och på bestämning av grödans rotdjup samt på en genomsnittlig vattenbortgång av 3 mm per dag från slutna och växande bestånd. En relativt detaljerad redogörelse för försökens bevattning har lämnats i Aktuellt från Lantbrukshögskolan, nr 74, 1965, sid. 18-21.

Analys till försöken har genomförts på följande sätt och av respektive institutioner:

Markfysikaliska bestämningar. Enligt rutinförfarande. Institutionen för lantbrukets hydroteknik.

Markkemiska bestämningar. Enligt konventionella metoder för markkartering. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt.

Kemisk sammansättning av skördeprodukter. Statens lantbrukskemiska laboratorium.

Stärkelsehalt. Enligt specifik vikt. Lantbrukskemiska kontrollstationen, Kristianstad.

Skador och sjukdomar hos potatis. Enligt en något utökad SMAK-kontrollanalys. Svensk matpotatis-kontroll (SMAK).

Kokanalys av potatis. Enligt gängse förfarande. Statens centrala frökontrollanstalt.

Stockholms län
=====

Sättra. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Lars Emilsson, Sättra gård, Edsbro

Markkaraktäristik:

Skikt cm	Jordart	Växttillg. vatten, mm	pH	Fosfortillstånd lättlösligt förråd	Kaliumtillstånd lättlösligt förråd
0-20	moig sand	ca 30	5.2	III 3	III 1
20-50	moig sand	ca 25	5.7	II 2	I 1

R1-203. Bevattning - kväve - kalium till matpotatis

Sort: Magnum Bonum

Allmän gödsling per ha: 1000 kg PK 15-25 våren 1967

<u>Nederbörd:</u>	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Kårsta)	34	43	64	70	63	274
Årets	75	27	11	69	110	292

Bevattning: 28/6 34 mm, 17/7 37 mm, 2/8 35 mm. Summa 106 mm.

Försöksgödsling, per ha

K ₁	500 kg 50 % kaliumsulfat (=allmän gödsling)
K ₂	1000 " "
N ⁰	0 kg 21 % am.-sulfat
N ₁	250 "
N ₂	500 "
N ₃	1000 "

Plantantal, m:tal per ha: 55000

Knölskörd, dt per ha:

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal			
K ₁	Ob (obev.)	186	217	234	288	231			
	B (bev.)	198	280	338	379	299			
K ₂	Ob	142	250	243	248	221			
	B	185	296	369	375	306			
M:tal		178	261	296	323	264			
m ^m diff, N = 13.9									
K ₁		192	248	286	334	265	m ^m diff, K = 8.4		
K ₂		164	273	306	311	264			
Ob		164	234	238	268	226	m ^m diff, bev. = 23.2		
B		192	288	354	377	303			

Bevattningsseffekt. Bevattning har i genomsnitt ökat knölskörden med 77 dt per ha. Ökningen, som är statistiskt säker, är minst i N₀ och störst i N₂ och N₃.

Kvävegödslingseffekt. Kvävegivorna 250 (N₁), 500 (N₂) och 1000 (N₃) kg am.-sulfat per ha har i genomsnitt höjt knölskörden med 83, 118 och 145 dt per ha. Skillnader större än 30 dt är statistiskt säkra. Skördeökningen för kvävegödsling har blivit högst i bevattnade led; utan bevattning har N₁, N₂ och N₃ höjt knölskörden med 70, 74 respektive 104 dt per ha, med bevattning har ökningen blivit 96, 162 respektive 185 dt per ha.

Kaliumgödsling. Det finns inga säkra skillnader mellan kaliumleden.

Skörd av olika storleksklasser, % av totalskörd

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃
Ob	< 35 mm	44	26	22	22
	35- 55 "	55	70	71	69
	55- 70 "	1	4	7	7
	> 70 "	-	-	-	2
B	< 35 mm	28	20	11	10
	35- 55 "	70	76	79	73
	55- 70 "	2	4	9	16
	> 70 "	-	-	1	1

Såväl bevattning som stigande kvävegivor har medfört en ökning av knölstorleken. Resultaten är medeltal för kaliumleden, som inte skiljer sig nämnvärt från varandra.

Skador och sjukdomar. Bevattning har medfört lägre andel missformade knölar och knölar med sprickor samt lägre antal felenheter för starka skador.

Stigande kvävegivor har ökat andelen missformade knölar och knölar med sprickor. Antalet felenheter för starka skador har också stigit.

Inga nämnvärda skillnader har erhållits mellan kaliumleden.

Kokanalys. Bevattning har medfört ett större antal svagt sönderkokta knölar, rågot försämrade potatissmak, mindre framträdande besk smak samt ett färre antal svagt blötkokta knölar.

För stigande kvävegivor har sönderkokningen avtagit, potatissmaken försämrats något samt antalet blötkokta och mörkfärgade knölar ökat.

Analyserna visar inga nämnvärda skillnader i kokkvalitet mellan kaliumleden.

Vattmyren. År 1967Försöksvärd: Korsnäs AB, Gimo säteri, Gimo

Markkaraktäristik:

Skikt cm	Jordart	Växttillg. vatten, mm	pH	Fosfortillstånd		Kaliumtillstånd	
				lättlöslig	förråd	lättlösligt	förråd
0-20	mf svagt lerig sand	25	5.2	IV	3	II	1
20-50	sand	17	5.5	IV	3	I	1

R1-206. Olika vattengivor - kvävegödsling till gräsvall

Gröda: 3:e årets timotej - ängssvingel vall

Allmän gödsling per ha: 600 kg PK 15-30 över hela försöket efter 1:a skörd. Därutöver har bevattnade och kvävegödslade led grundgödslats på våren med en blandning av PK 15-30 och kalimagnesia för att kompensera för merbortförseeln av P och K med 1966 års skördar jämfört med det försöksled, som varken bevattnats eller kvävegödslats.

Nederbörd:	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Österby)	32	46	60	74	59	271
Årets	76	36	17	77	84	290

Bevattning: 21/6, 4/7, 14/7 och 31/7.

Försöksgödsling: $N_0 = 0$, $N_1 = 600$, $N_2 = 1200$, $N_3 = 1800$ och $N_4 = 2400$ kg 15.5 % kalksalpeter per ha. Respektive mängder N_0 har fördelats i tre lika stora givor, på våren samt efter 1:a och 2:a skörd.

Total torrsubstansskörd, dt per ha

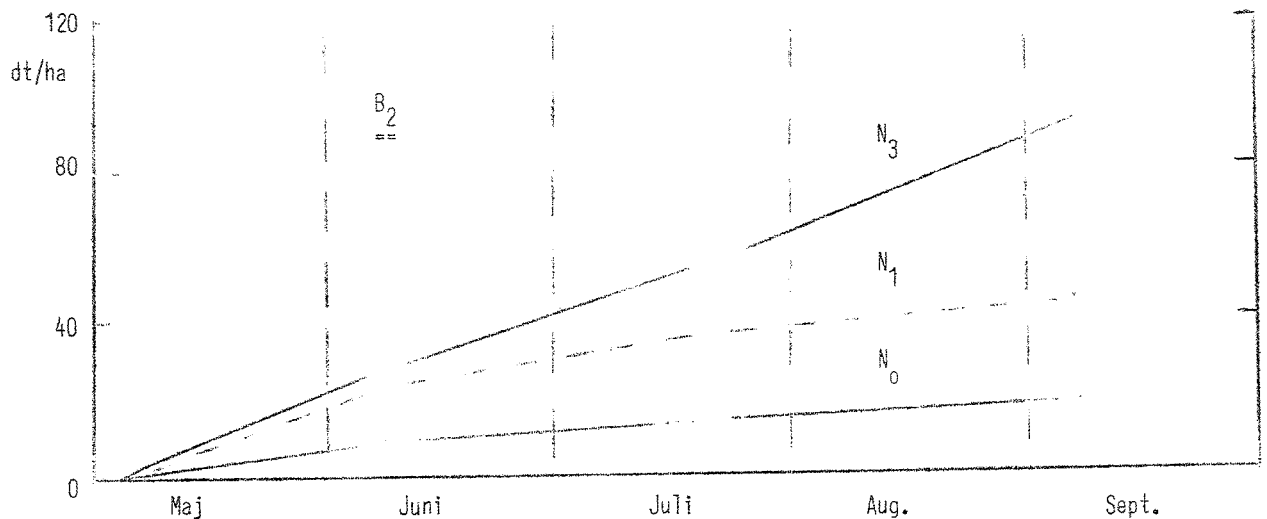
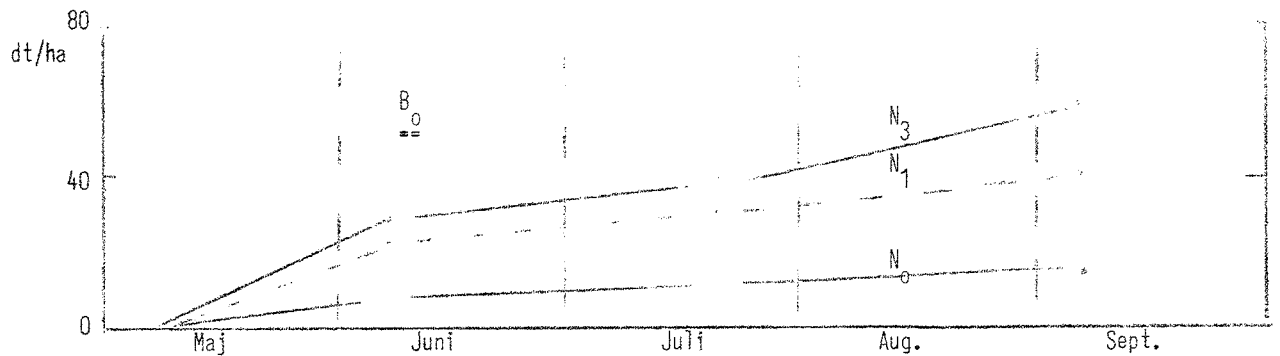
	N_0	N_1	N_2	N_3	N_4	M:tal	
B_0 0 mm bev.	14.5	40.1	54.1	57.5	58.3	44.9	$m_{diff.bev.} = 2.9$
B_1 58 " "	15.7	38.8	69.4	79.9	75.7	55.9	
B_2 84 " "	19.2	44.6	79.6	92.9	85.5	64.4	
B_3 112 " "	20.4	52.7	83.0	95.2	90.4	68.3	
M:tal	17.5	44.0	71.5	81.4	77.5	58.4	

 $m_{diff, N} = 2.0$

Torrsubstansmängd vid enskilda skördar och total grönmasseskörd; för bev.-led m:tal över alla N-led, för N-led m:tal över alla bev.-led.

	Torrsubstans, dt per ha				Grönmassa	
	7/6	20/7	6/9	totalt	ton per ha totalt	% torrsubstans m:tal
B_0	24.5	6.3	14.1	44.9	25.2	17.8
B_1	22.5	13.5	19.9	55.9	31.4	17.8
B_2	22.3	18.2	23.9	64.4	36.4	17.7
B_3	23.3	20.7	24.3	68.3	39.7	17.2
$m_{diff.bev.}$	0.9	1.8	1.2	2.9	1.5	
N_0	9.0	4.1	4.4	17.5	8.7	20.1
N_1	23.7	11.0	9.3	44.0	23.0	19.2
N_2	30.0	16.7	24.8	71.5	40.7	17.6
N_3	28.7	21.1	31.6	81.4	47.6	17.1
N_4	24.3	20.5	32.7	77.5	45.9	16.9
$m_{diff, N}$	1.3	1.3	0.8	2.0	1.1	

Tillväxt i torrsubstans; för bevattningsleden B_0 och B_2

Bevattningseffekt. Vattning med 58, 84 och 112 mm har i medeltal höjt den totala torrsubstansskörden med 11.0, 19.5 respektive 23.4 dt per ha. Differenser större än 6.6 dt är statistiskt säkra. Bevattningseffekten är störst vid de högsta kvävegivorna; i N_2 , N_3 och N_4 har de tre vattenmängderna i genomsnitt ökat torrsubstansskörden med 18.4, 29.4 respektive 32.9 dt per ha.

Bevattning erfordrades ej före 1:a skörd. Vid båda de andra skördetillfällena har stora utslag erhållits. Skillnaderna mellan B_2 och B_3 är dock icke säkra.

Kvävegödslingseffekt. Gödsling med 600 (N_1), 1200 (N_2), 1800 (N_3) och 2400 (N_4) kg kalksalpeter per ha har i genomsnitt höjt den totala torrsubstansskörden med 26.5, 54.0, 63.9 respektive 60.0 dt per ha. Skillnaden mellan N_3 och N_4 ligger inom felgränserna. Störst kväveeffekt har erhållits i de två led som fått mest vatten.

Vid 1:a skörd har N_2 och N_3 givit högst skörd, vid 2:a och 3:e skörd har N_3 och N_4 givit högst och praktiskt taget lika stor torrsubstansskörd.

Grönmassans- torrsubstanshalt har i genomsnitt sänkts med ökade kvävegivor.

Risinge. År 1967

Försöksvärd: Gudsägare Tord Gademan, Risinge gård, Gimo

Markkaraktistik:

Skikt cm	Jordart	Växttillg. vatten, mm	pH	Fosfortillstånd		Kaliumtillstånd	
				lättlöslig	förråd	lättlösligt	förråd
0-20	nmh styvare mellanlera	26	6.8	III	3	III	5
20-50	styv-mycket styv lera	39	7.1	III	3	IV	5

R1-206. Olika vattengivor - kvävegödsling till gräsvall

Gröda: 3:e årets timotej - ängssvingel vall

Allmän gödsling per ha: Som försöket vid Vattmyren s. 70.

Nederbörd:	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Österby)	32	46	60	74	59	271
Årets	84	35	18	64	84	285

Bevattning: 21/6, 13/7 och 11/8. Halva försöket började dessutom bevattnas den 2/8. På grund av vattenbrist måste dock vattningen avbrytas.

Försöksgödsling: $N_0 = 0$, $N_1 = 600$, $N_2 = 1200$ och $N_3 = 1800$ kg 15.5 % kalksalpeter per ha. Respektive mängder har fördelats i tre lika stora givor, på våren samt efter 1:a och 2:a skörd.

Total torrsubstansskörd, dt per ha

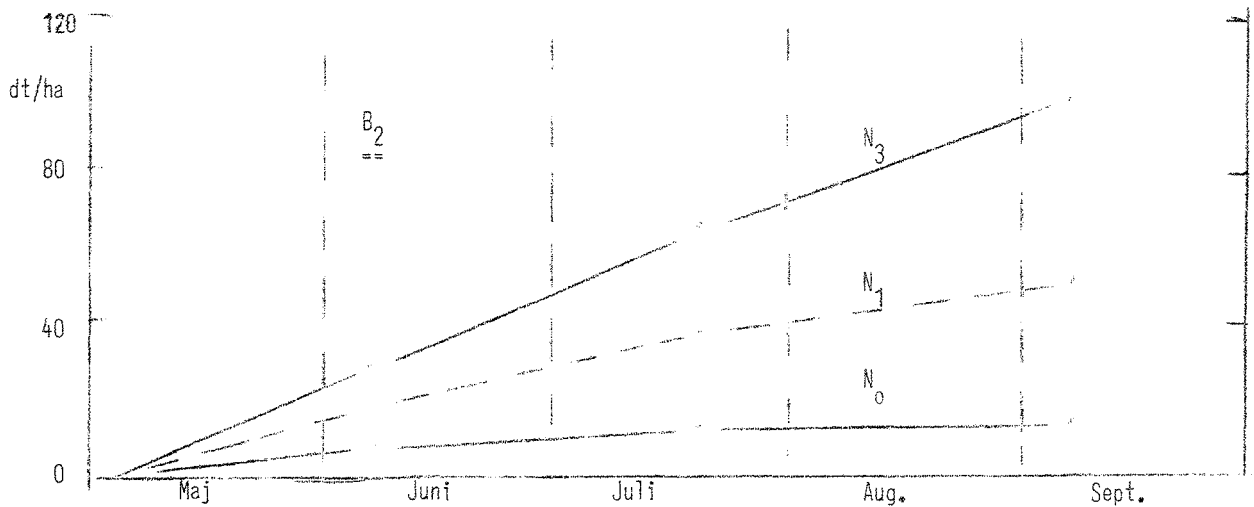
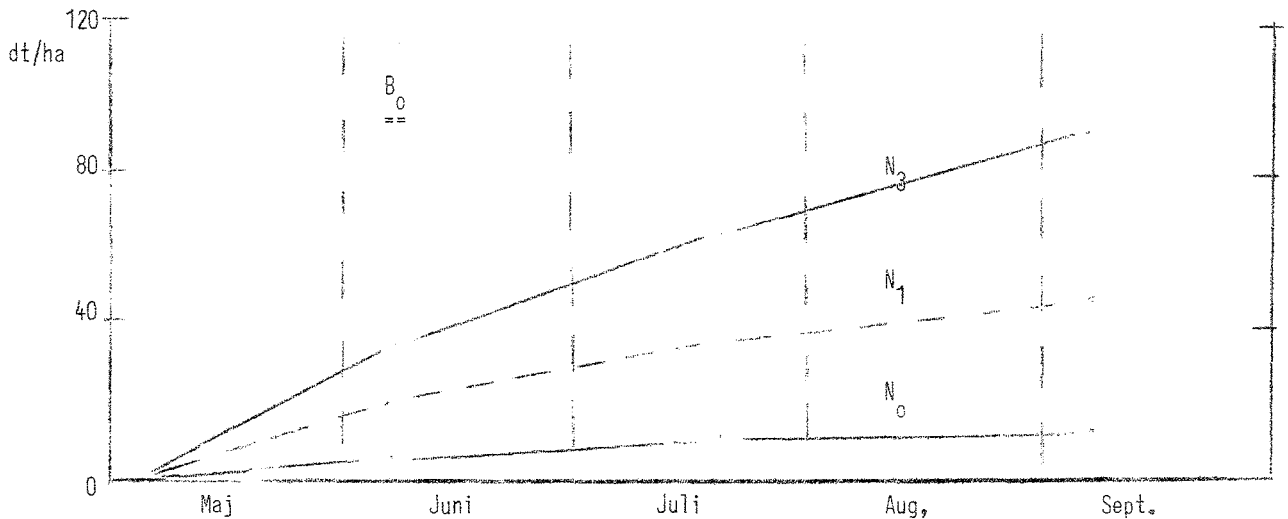
		N_0	N_1	N_2	N_3	M:tal	
B ₀	0 mm bev.	11.3	45.8	74.1	90.0	55.3	$m_{diff.bev.} = 2.3$
B ₁	54 " "	13.4	48.2	87.9	93.5	60.7	
B ₂	79 " "	13.7	49.4	89.4	97.8	62.5	
B ₃	112 " "	19.5	53.5	85.6	101.2	65.0	
M:tal		14.5	49.2	84.2	95.6	60.9	

$m_{diff. N} = 1.8$

Torrsubstansmängd vid enskilda skördar och total grönmasseskörd; för bev.-led m:tal över alla N-led, för N-led m:tal över alla bev.-led

	Torrsubstans, dt per ha				Grönmassa	
	6/6	19/7	6/9	totalt	ton per ha totalt	% torrsubstans m:tal
B	22.0	18.8	14.5	55.3	25.4	21.8
B ₀	20.2	23.0	17.5	60.7	28.3	21.4
B ₁	20.2	23.6	18.7	62.7	29.3	21.3
B ₂	22.2	23.3	19.5	65.0	31.8	20.4
B ₃						
$m_{diff.bev.}$	1.6	1.3	0.9	2.3	1.1	
N	5.8	6.5	2.2	14.5	5.7	25.5
N ₀	19.1	18.5	11.6	49.2	20.1	24.5
N ₁	29.0	30.6	24.6	84.2	39.7	21.2
N ₂	30.6	33.1	31.9	95.6	49.4	19.3
N ₃						
$m_{diff.N}$	2.1	1.1	0.8	1.8	1.1	

Tillväxt i torrsubstans; för bevattningsleden B_0 och B_2

Bevattningseffekt. Vattning med 54, 79 och 112 mm har i medeltal höjt den totala torrsubstansskörden med 5.4, 7.2 respektive 9.7 dt per ha. De inbördes differenserna mellan B_1 , B_2 och B_3 är icke säkra. Utbytet av bevattning är störst på de högsta kvävenivåerna; i N_2 och N_3 har de tre bevattningsmängderna i genomsnitt ökat torrsubstansskörden med 8.6, 11.5 respektive 11.3 dt per ha.

Bevattning erfordrades ej före 1:a skörd. Vid båda de andra skördetillfällena har merskörd erhållits för bevattning. De inbördes differenserna mellan B_1 , B_2 och B_3 är icke säkra för någon delskörd.

Kvävegödslingseffekt. Gödsling med 600 (N_1), 1200 (N_2) och 1800 (N_3) kg kalksalpeter per ha har i genomsnitt höjt den totala torrsubstansskörden med 24.7, 69.7 respektive 81.1 dt per ha. Alla differenser är statistiskt mycket starkt signifikanta. Kväveeffekten är ungefär lika stor i alla bevattningsleder.

Även i alla delskördar har avkastningen ökat med stigande kvävemängder. Skillnaden mellan N_2 och N_3 är dock icke säker vid 1:a och 2:a skörd.

Grönmassans torrsubstanshalt har i genomsnitt sänkts med ökade kvävegivor.

Kalmar län
=====

Gunnarstorp, År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Bengt Darnéus, Gunnarstorp, Söderåkra

Markkaraktäristik:

Skikt cm	Jordart	pH	Fosfortillstånd		Kaliumtillstånd	
			lättlöslig	förråd	lättlösligt	förråd
0-20	mmh moränmo	6.5	III	2	III	2
20-50	stenig moränmo	7.6	II	2	I	1

R1-201. Olika givor salthaltigt vatten

Försöket utlagt 1960

Gröda: 1:a årets rödklöver-timotej vall

Allmän gödning per ha: 300 kg 15.5 % kalksalpeter den 27 juli

<u>Nederbörd:</u>	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Ölvingstorp)	39	38	62	67	50	256
Årets	33	8	13	64	76	194

Bevattning: 1/6, 16/6, 6/7, 20/7 och 4/8

Torrsubstansskördar och total grönmasseskörd

	Torrsubstans, dt per ha				Grönmassa	
	21/6	16/8	28/9	totalt	ton per ha totalt.	% torrsubstans m:tal
a 0 mm bev.	55.0	4.3	17.4	76.7	38.8	19.8
b 83 " "	45.5	5.9	11.9	63.3	39.6	16.0
c 157 " "	54.8	5.4	7.1	67.3	41.2	16.3
d 225 " "	59.1	3.1	3.6	65.8	37.2	17.7
m _{diff}	5.4	2.1	1.3	7.3	3.7	

Våren 1967 var beståndet ganska luckigt och till följd främst av liggsäd föregående år, betydligt bättre i försöksled a än i övriga led. Försöksled a gav också högre skörd än led b vid 1:a skördetillfället. De två bevattningarna till den tidpunkten synes dock ha haft en klar positiv effekt, då leden c och d, som var något sämre än försöksled b på våren, gav 9.3 respektive 13.6 dt större torrsubstansskörd.

Vid 2:a skörd erhöles inga utslag för bevattning med salthaltigt vatten. Vid 3:e skörd kom negativa effekter av den tidigare salttillförseln till synes i lägre avkastning ju mera vatten som tillförts under föregående tillväxtperioder.

Beståndsobservationer. Efter 1:a skörd började rödklövern successivt dö ut i de led som fått mest vatten. Omkring den 20 juli - vid 4:e bevattningen - var situationen den att rödklöverandelen avtog från a till d, som nästan var helt utan klöver, medan gräsandelen ökade från a till d. Bäst bestånd hade då leden b och c. I början av augusti började timotejen att bli brunbränd i topparna i försöksled d. Trots relativt mycket regn i slutet av augusti och i september var gräsen mer eller mindre brunbränd i led d och delvis i c även vid sista skörden i slutet av september.

Markkemiska analyser har utförts på prov från matjorden på våren och efter sista skörden på hösten. På våren fanns det kvarstående effekter av tidigare års salttillförsel i form av sämre kalktillstånd, högre natrium-, magnesium- och kaliuminnehåll samt högre pH-värde med stigande vattengivor. Sommarens vattning visade sig på hösten främst i ökade natriumhalter och något högre pH-värden i de led som vattnats.

Vattnets salthalt. I genomsnitt har den totala salthalten varit ca 0.82 %.

St. Aby. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. K-G Axelsson, St. Aby, Rosenfors

Markkaraktistik:

Skikt cm	Jordart	Växttillg. vatten, mm	pH	Fosfortillstånd lättlöslig förråd	Kaliumtillstånd lättlösligt förråd
0-20	mmh lerig sand	44	5.2	11 2	11 1
20-50	lerig sand	38	5.6	1 1	1 1

R1-203. Bevattning - kväve - kalium till matpotatis

Sort: Magnum Bonum

Allmän gödsling per ha: 800 kg 19-20 % superfosfat

Nederbörd:	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Mälilla)	42	48	70	70	53	283
Årets	46	12	12	87	59	216

Bevattning: 6/7 25 mm, 21/7 26 mm och 2/8 29 mm Summa 80 mm

Försöksgödsling, per ha

K₁ 500 kg 50 % kaliumsulfat

K₂ 1000 " "

N₀ 0 kg 21 % am.-sulfat

N₁ 250 " "

N₂ 500 " "

N₃ 1000 " "

Plantantal, m:tal per ha: 53100

Knölskörd, dt per ha

	N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal	
K ₁ Ob (obev.)	207	243	309	283	261	
B (bev.)	258	312	376	381	332	
K ₂ Ob	254	240	320	274	272	
B	309	288	404	396	349	
M:tal	257	271	352	333	303	
$m_{diff.N} = 23.4$						
K ₁	232	277	343	332	296	$m_{diff.K} = 20.8$
K ₂	281	264	362	335	311	
Ob	230	242	314	279	266	$m_{diff, bev.} = 16.9$
B	283	300	390	388	340	

Bevattningseffekt. Bevattning har i genomsnitt givit en säker merskörd av 74 dt per ha. Utbytet av vattning har ökat med stigande kvävegivor.

Kvävegödslingseffekt. Kvävegivorna 250 (N₁), 500 (N₂) och 1000 (N₃) kg am.-sulfat per ha har i genomsnitt höjt knölskörden med 14, 95 respektive 76 dt per ha. Differenser större än 49 dt är statistiskt säkra. Utbytet av kvävegödsling är störst i bevattnade led.

Kaliumgödsling. Utan kvävegödsling (N₀) har 1000 kg kaliumsulfat givit betydligt högre skörd än 500 kg kaliumsulfat. Skillnaderna mellan K-leden är dock icke säkra på någon N-nivå.

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃
Ob	< 35 mm	20	20	16	15
	35- 55 "	73	75	76	77
	55- 75 "	7	5	8	8
B	< 35 mm	13	11	8	7
	35- 55 "	80	80	78	75
	55- 75 "	7	9	14	18

Knölstorleken har ökat något både för bevattning och med stigande kvävegivor.

Skador och sjukdomar. Bevattning har medfört mindre skorvångrepp, lägre andel missformade knölar och knölar med sprickor samt ett färre antal felenheter för starka skador.

Stigande kvävegivor har ökat andelen missformade knölar och knölar med sprickor. Antalet felenheter för starka skador har också ökat.

Inga nämnvärda skillnader har erhållits mellan kaliumleden.

Kokanalys. Bevattning har medfört att antalet sönderkokta knölar ökat något och att antalet blötkokta knölar minskat något. I övrigt finns inga nämnvärda utslag för bevattning.

Med stigande kvävegivor har antalet blötkokta och mörkfärgade knölar ökat.

Analyserna visar inga nämnvärda skillnader mellan kaliumleden.

L:a Aby. År 1967

Försöksvärd: Lantmästare Gösta Rikerth, L:a Aby, Rosenfors

Markkarakteristik:

Skikt cm	Jordart	pH	Fosfortillstånd		Kaliumtillstånd	
			lättlöslig	förråd	lättlösligt	förråd
0-20	mh lerig mo	6.1	III	3	III	1
20-50	lerig mo	6.5	II	3	II	1

R1-203. Bevattning - kväve - kalium till matpotatis

Sort: Bintje

Allmän gödsling per ha: 800 kg 19-20 % superfosfat

Nederbörd: Jämför R1-203 St. Aby s. 75.

Bevattning: 13/7 27 mm, 26/7 28 mm och 9/8 29 mm. Summa 84 mm.

Anm. Två dagar efter 3:e vattningen började en regnperiod, som de första 2 dygnen gav 37 mm nederbörd.

Försöksgödsling, per ha

K₁ 500 kg 50 % kaliumsulfat

K₂ 1000 " "

N 0 kg 21 % am.-sulfat

N₁ 500 " "

N₂ 1000 " "

N₃ 1500 " "

Plantantal, m:tal per ha: 34500. Beståndet var luckigt över hela försöket.

Knölskörd, dt per ha

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal
K ₁	Ob (öbev.)	113	102	138	163	129
	B (bev.)	137	211	229	254	208
K ₂	Ob	151	138	135	161	146
	B	152	187	219	255	203
M:tal		138	160	180	208	172
<u>m_{diff.N} = 10.9</u>						
K ₁		125	156	183	209	168
K ₂		151	163	177	208	175
Ob		132	120	127	162	138
B		144	199	224	255	206
<u>m_{diff.K} = 26.3</u>						
<u>m_{diff.bev.} = 11.5</u>						

Bevattningseffekt. Bevattning har i genomsnitt givit en säker meerskörd av 68 dt per ha. Utbytet av vattning är betydligt utan kvävegödsling och har ökat med stigande kvävegivor.

Kvävegödslingseffekt. Kvävegivorna 500 (N_1), 1000 (N_2) och 1500 (N_3) kg am.-sulfat per ha har i genomsnitt höjt knölskörden med 22, 42 respektive 70 dt per ha. Differenser större än 23 dt är statistiskt säkra. Utbytet av kvävegödsling är störst i bevattnade led.

Kaliumgödsling. Det finns inga säkra utslag för den dubbla kaliumgivan.

Skörd av olika storleksklasser, % av totalskörd

		N_0	N_1	N_2	N_3
Ob	< 35 mm	13	12	12	10
	35- 55 "	81	81	78	77
	55- 75 "	6	7	10	13
B	< 35 mm	9	7	7	6
	35- 55 "	80	75	70	68
	55- 75 "	11	18	23	26

Knölstorleken har ökat något både för bevattning och med stigande kvävegivor.

Skador och sjukdomar. Bevattning har medfört en liten ökning av andelen missformade knölar samt av antalet felenheter för starka skador.

Stigande kvävegivor har minskat skorvangreppen. Andelen svaga skador har även minskat något. Inga nämnvärda skillnader har erhållits mellan kaliumleden.

Kokanalys. Bevattning har medfört en något ökad sönderkokning, en förbättring av ~~smak~~egenskaperna samt något fler blötkokta knölar.

Med stigande kvävegivor har antalet blötkokta knölar ökat något.

Den stora kaliumgivan har medfört något sämre potatissmak men mindre framträdande jordsmak.

Fredriksström. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Peter Johansson, Fredriksströms gård, Irekanten

Markkaraktistik:

Skikt cm	Jordart	Växttillg. vatten, mm	pH	Fosfortillstånd lättlöslig förråd	Kaliumtillstånd lättlösligt förråd
0-20	mmh lerig mo- ränsand	37	6.6	III 2	II 1
20-50	svagt lerig mo- ränsand	61	6.8	I 2	I 1

R1-205. Bevattning - kvävegödsling till betesvall

Försöket utlagt 1964

Allmän gödsling per ha: 300 kg PK 15-30 över hela försöket dels på våren, dels efter 2:a skörd.

Därutöver har kompletteringsgödsling skett på våren på samma sätt som i R1-206 Vattmyren s. 70.

<u>Nederbörd:</u>	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Ölvingstorp)	39	38	62	67	50	256
Årets	33	18	15	46	80	192

Bevattning:

Datum	25/5	7/6	17/6	28/6	10/7	19/7	28/7	7/8	Summa
mm	30	29	31	27	31	30	31	33	242 mm/8 bev.

Försöksgödsling: $N_0 = 0$, $N_1 = 800$, $N_2 = 1600$ och $N_3 = 2400$ kg 15,5 % kalksalpeter per ha. Respektive mängder har fördelats i fyra lika stora givor efter de 4 första skördetillfällena.

Beståndets sammansättning; % av olika arter vid 5:e skörd

	Obevattnat				Bevattnat			
	N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	N ₀	N ₁	N ₂	N ₃
Baljväxter, huvudsakligen vitklöver	3	2	1	1	73	11	3	1
Gräs	93	97	98	98	26	89	95	98
Övriga arter	4	1	1	1	1	-	2	1

Total torrsubstansskörd, dt per ha

	N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal	
Obev.	20.4	36.7	44.7	45.8	36.9	$m_{diff.bev.} = 4.7$
Bev. 242 mm	41.0	56.6	70.7	79.6	62.0	
M:tal	30.7	46.6	57.7	62.7	49.4	

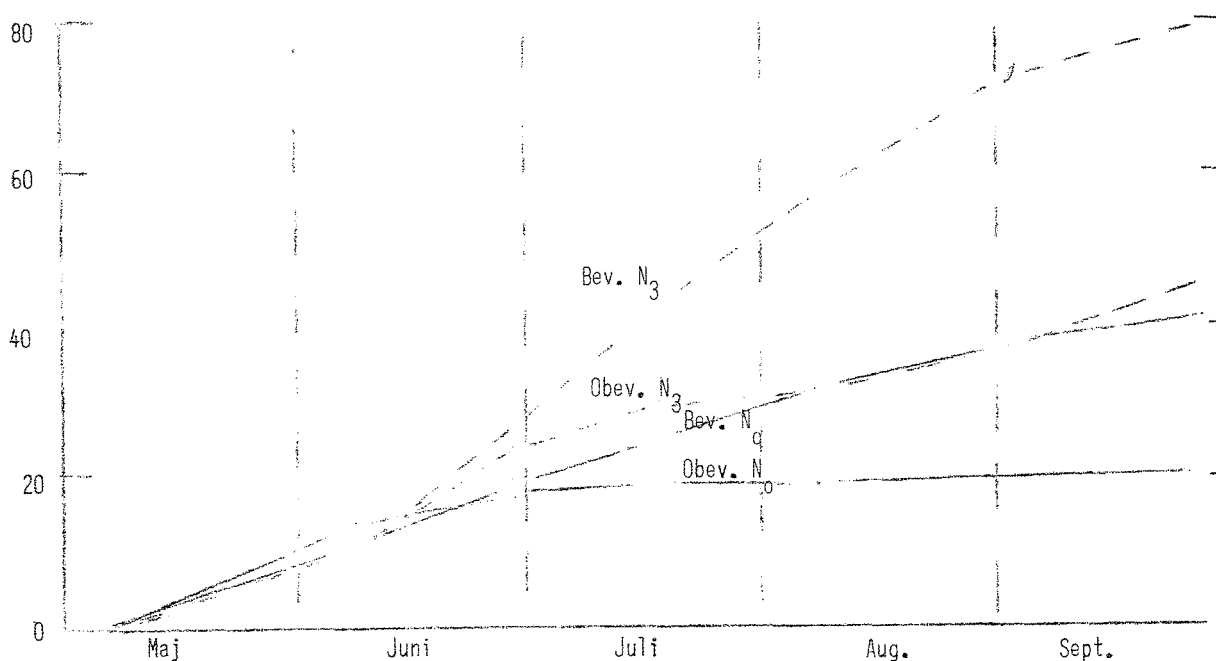
$$m_{diff.N} = 3.3$$

Försöket har skördats genom slätter. Ingen betning har förekommit 1967.

Torrsubstansskörd vid enskilda skördar och total grönmasseskörd; för obev. och bev. m:tal över alla N-led, för N-led m:tal över obev. och bev.

	Torrsubstans, dt per ha						Grönmassa		
	7/6	28/6	17/7	7/8	1/9	29/9	totalt	ton per ha totalt	% torrs. m:tal
Obev.	11.8	8.0	3.6	1.1	5.8	6.6	36.9	19.0	19.5
Bev.	10.5	12.4	11.3	11.0	11.6	5.2	62.0	37.6	16.5
$m_{diff.bev.}$	1.5	0.8	1.3	0.9	1.2	0.7	4.7	2.8	
N ₀	12.0	6.0	3.6	3.0	3.5	2.6	30.7	18.2	16.9
N ₁	12.2	9.4	6.4	5.7	8.2	4.7	46.6	26.1	17.8
N ₂	10.2	11.5	8.4	7.4	12.3	7.9	57.7	32.6	17.7
N ₃	10.3	14.0	11.2	8.1	10.7	8.4	62.7	36.2	17.3
$m_{diff.N}$	0.7	1.0	0.9	0.5	0.8	0.4	3.3	1.7	

Tillväxt i torrsubstans

Bevattningsseffekt. Vattning med 242 mm har ökat den totala torrsubstansskörden med 20.6 dt per ha i N_0 , 19.9 dt i N_1 , 26.0 dt i N_2 och 33.8 dt per ha i N_3 . Dessa skördeökningar är alla statistiskt säkra.

Bevattnade led har i genomsnitt givit något lägre torrsubstansskörd än obevattnade led vid första och sista skördetillfället. Ingen vattning ägde rum mellan de två sista skördarna. De 4 övriga skördarna visar alla ett betydande merutbyte för bevattning. Vattningen har medverkat till en jämn tillväxt under hela sommaren.

Kvävegödslingseffekt. Gödsling med 800 (N_1), 1600 (N_2) och 2400 (N_3) kg kalksalpeter per ha har i genomsnitt höjt den totala torrsubstansskörden med 15.9, 27.0 respektive 32.0 dt per ha. Differenser större än 6.8 dt är statistiskt säkra. Utbytet av kvävegödsling är, med något undantag, störst i bevattnade led.

Vid 1:a skörd, före vilken inget kväve tillförts, gav N_0 och N_1 störst utbyte. Vid 2:a och 3:e skörd har ett säkert merutbyte erhållits upp till högsta givan (N_3) för stigande kvävemängder. Vid 4:e t.o.m. 6:e skörd skiljer sig däremot inte N_2 och N_3 säkert från varandra. Kväveeffekt har erhållits även vid sista skördetillfället trots att ingen N_2 gödsling utfördes efter den näst sista skörden. Den största delen av denna effekt hänförs till det bevattnade ledet.

Aby. År 1967

Försöksvärd: Disp. H Ekelund, St. Aby, Rosenfors

Markkaraktäristik:

Skikt cm	Jordart	pH	Fosfortillstånd lättlösigt förråd		Kaliumtillstånd lättlösigt förråd	
0-20	mh lerig mo	6.2	11	3	1	1
20-50	lerig mo	6.5	11	3	1	1

R1-206. Olika vattengivor - kvävegödsling till gräsval

Gröda: 1:a årets timotej - ängssvingel vall

Allmän gödsling per ha: 300 PK 15-30 på våren och 300 kg PK 15-30 efter andra skörd.

Nederbörd: Jämför R1-203 St. Aby. s. 75

Bevattning: 19/6, 3/7, 17/7 och 28/7.

Försöksgödsling: $N_0 = 0$, $N_1 = 600$, $N_2 = 1200$ och $N_3 = 1800$ kg 15.5 % kalksalpeter per ha. Respektive mängder N_0 har fördelats i tre olika stora givor, på våren samt efter 1:a och 2:a skörd.

Total torrsubstansskörd, dt per ha

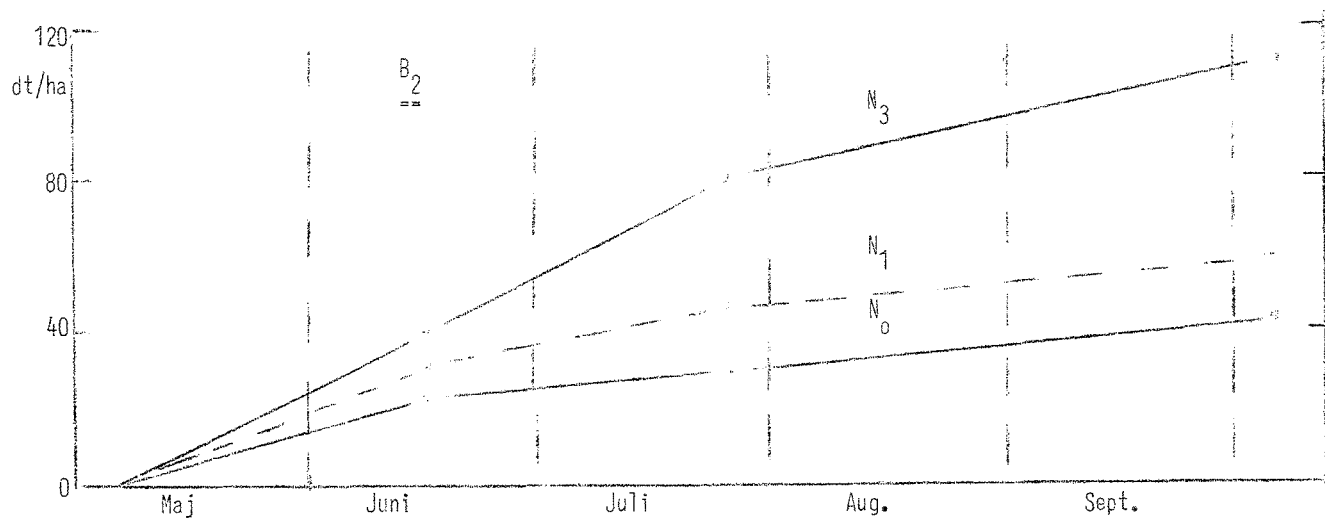
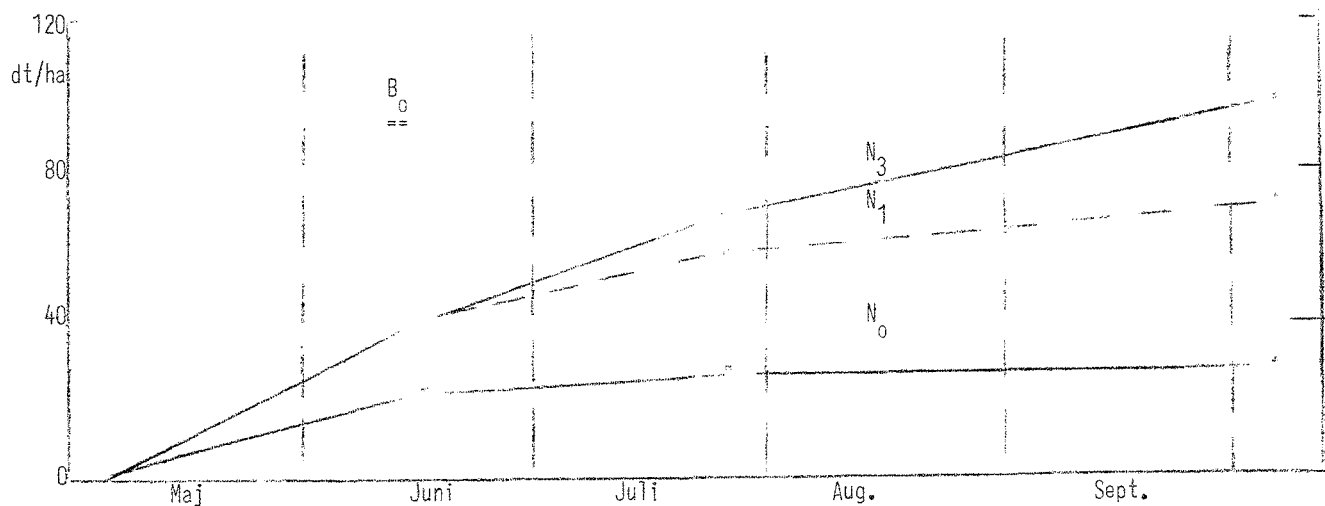
		N_0	N_1	N_2	N_3	N_4	M:tal
B ₀	0 mm bev.	29.0	71.8	84.6	97.6	96.8	76.0 ^{m diff. bev. = 3.0}
B ₁	61 " "	32.8	59.3	80.8	103.8	104.3	76.2
B ₂	86 " "	32.0	58.3	86.9	110.7	100.7	77.7
B ₃	88 " "	29.5	63.3	94.1	105.4	103.0	79.1
M:tal		30.8	63.2	86.6	104.4	101.2	77.2

^mdiff.N = 3.8

Torrsubstansmängd vid enskilda skördar och total grönmasseskörd; för bev.-led m:tal över alla N-led, för N-led m:tal över alla bev.-led.

	Torrsubstans, dt per ha				Grönmassa	
	15/6	25/7	5/10	totalt	ton per ha totalt	% torrsubstans m:tal
B ₀	36.0	20.5	19.5	76.0	33.9	22.4
B ₁	32.3	24.8	19.1	76.2	33.4	22.8
B ₂	32.4	26.4	18.9	77.7	35.9	21.7
B ₃	34.1	26.4	18.2	79.1	36.3	21.8
^m diff. bev.	1.2	2.6	0.8	3.0	1.3	
N_0	21.8	6.2	2.8	30.8	10.8	28.6
N_1	34.6	16.7	11.9	63.2	24.4	25.9
N_2	36.2	28.4	22.0	86.6	39.1	22.2
N_3	40.6	36.5	27.3	104.4	48.3	21.6
N_4	35.8	34.9	30.5	101.2	51.9	19.5
^m diff.N	1.6	2.2	1.4	3.8	1.8	

Tillväxt i torrsubstans; för bevattningsleden B_0 och B_2

Bevattningseffekt. Bevattning har icke givit något säkert utbyte i total torrsubstansskörd som medeltal för alla kväveled. Resultatet är delvis en följd av att 2 rutor för N_1 å obevattnat (B_0) särskilt vid 1:a skörd, då ingen vattning ännu skett, gav betydligt högre avkastning än de 2 andra samrutorna. För kväveleden N_2 , N_3 och N_4 finns en klar tendens till och delvis säkra utslag för bevattning i totalskörden.

Skördeökningen för bevattning har erhållits vid 2:a skörd. Även efter den sista vattningen fanns tydliga skillnader mellan olika bevattningsled. De suddades dock ut före sista skördetillfället under den regniga sensommaren.

Kvävegödslingseffekt. Gödsling med 600 (N_1), 1200 (N_2), 1800 (N_3) och 2400 (N_4) kg kalksalpeter per ha har i genomsnitt höjt den totala torrsubstansskörden med 32.4, 55.8, 73.6 respektive 70.4 dt per ha. Differenser större än 8.4 dt är statistiskt säkra. Utbytet av kvävegödsling är bäst i de bevattnade leden,

Vid 1:a skörd är de inbördes differenserna mellan N_1 , N_2 , N_3 och N_4 små och i de flesta fall icke säkra. Vid 2:a och 3:e skörd har N_3 och N_4 (600 resp. 800 kg kalksalpeter/gång) givit ungefär lika stor skörd och ett säkert merutbyte jämfört med övriga led.

Grönmassans torrsubstanshalt har sänkts med stigande kvävegivor.

Blekinge län
=====

Steneryd. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Sten Pettersson, Steneryd, Jämjöslätt

Markkaraktistik:

Skikt cm	Jordart	pH	Fosförtillstånd		Kaliumtillstånd	
			lättlöslig	förråd	lättlösigt	förråd
0-20	rnh lerig sand	6.8	IV	3	III	1
20-50	lerig sand	6.4	III	2	II	1

R1-202. Olika vattengivor till gröda i växtföljd

Försöket utlagt 1960

Gröda: Höstråg, Petkus II

Allmän gödsling per ha: 200 kg 60 % kalisalt och 300 kg 19-20 % superfosfat på hösten 1966 samt 350 kg 15.5 % kalksalpeter på våren.

<u>Nederbörd:</u>	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Nättraby)	35	44	67	58	53	257
Årets	45	6	28	66	102	247

Bevattning: Ingen vattning behövdes under den våta försommaren.

Kärnskörd, 15 % vatten, dt per ha

a	0 mm bev. tidigare år	51.5
b	totalt 182 " " fr.o.s.m. 1963	49.7 - 1.8
c	" 362 " " " "	52.6 + 1.1
d	" 541 " " " "	51.1 - 0.4
^m diff		1.6

Det finns inga säkra skillnader mellan försöksleden. De tidigare årens bevattning har sålunda icke haft någon inverkan på 1967 års kärnskörd av höstråg.

Kvalitetsanalyser: Analys av rymdvikt och tusenkornvikt visar inga nämnvärda skillnader mellan leden.

Kristianstads län
=====

Härnäs stad. År 1967

Försöksvärd: Kapt. Åke Engström, Härnäs gård, Åhus

Markkaraktäristik:

Skikt cm	Jordart	Växttillg. vatten, mm	pH	Fosfortillstånd		Kaliumtillstånd	
				lättlöslig	förråd	lättlösligt	förråd
0-20	mf lerig sand	26	7.8	IV	4	III	2
20-50	svagt lerig sand	26	8.7	II	4	I	1

R1-203. Bevattning - kväve - kalium till matpotatis

Sort: Bintje

Allmän gödsling per ha: 20 ton stallgödsel och 1000 kg PK 15-25.

Nederbörd:	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Kristianstad)	39	48	82	65	52	286
Årets	54	12	12	33	93	204

Bevattning: 13/5 30 mm, 27/6 29 mm, 13/7 30 mm, 2/8 29 mm. Summa 118 mm.

Ann. Vid bevattning den 13/7 var vattnets ^{salthalt} /ca 0.65 %. Detta är nästan lika hög salthalt som vid kusten. Även vid den sista bevattningen var vattnet uppblandat med östersjövatten. Salthalten var då knappt 0.1 %.

Bevattning behövdes och var avsedd att insättas omkring den 25/7 men måste uppskjutas p.g.a. fel på pumpaggregatet.

Föreslagna gödsling, per ha

K ₁	500 kg 50 % kaliumsulfat (=allmän gödsling)
K ₂	1000 "
H	0 kg 21 % am.-sulfat
N ₀	500 "
N ₁	1000 "
N ₂	1500 "

Plantantal, m:tal per ha: 41100

Knölskörd, dt per ha

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal
K ₁	Ob (obev.)	42	58	51	65	54
	B (bev.)	117	151	146	172	146
K ₂	Ob	50	44	57	67	55
	B	131	131	171	186	155
M:tal		85	96	106	122	102

^mdiff.N = 5.2

K ₁	79	104	98	118	100	^m diff.K = 4.5
K ₂	90	88	114	127	105	
Ob	46	51	54	66	54	^m diff.bev. = 8.2
B	124	141	158	179	150	

Ann. Den låga skördnivån i bevattnade led torde främst bero på tillförelsen av salthaltigt vatten vid 3:e vattningen. I dessa led avtog knöltillväxten i mitten av juli och fr.o.m. början av august erhölls ingen ökning i knölrängd.

Bevattningseffekt. Bevattning har i genomsnitt ökat knölskörden med 96 dt per ha. Merutbytet har ökat med stigande kvävegivor.

Kvävegödslingseffekt. Kvävegivorna 500 (N₁), 1000 (N₂) och 1500 (N₃) kg am.-sulfat per ha har i genomsnitt ökat knölskörden med 11, 21 respektive 37 dt. Differenser större än 11 dt är statistiskt säkra. Skördeökningen för kvävegödsling är störst i bevattnade led.

Kvävegödslingen har som synes haft relativt dålig effekt. Det är troligt att förekomsten av stora regnmängder, ca 40 mm, de sista dagarna i maj har bidragit härtill genom att förorsaka en viss utlakning.

Kaliumgödsling. Det finns inga säkra skillnader mellan kaliumleden.

Skörd av olika storleksklasser, % av totalskörd

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃
Ob	< 35 mm	58	58	52	45
	35-55 "	42	47	48	55
B	< 35 mm	29	22	17	13
	35-55 "	70	76	79	80
	55-75 "	1	2	4	7

Bevattning har medfört att en betydligt större andel av knölskörden har kommit i de för avsalu lämpliga storleksklasserna. Knölstorleken har även ökat något med stigande kvävegivor.

Skador och sjukdomar. Bevattning har medfört kraftigare skorvarepp, lägre andel missformade knölar och knölar med sprickor; större andel svaga skador samt större antal felenheter för starka skador.

Stigande kvävegivor har medfört mindre skorvarepp samt lägre andel missformade knölar.

Inga nämnvärda skillnader ha erhållits mellan kaliumleden.

Kokanalys. Bevattning har medfört en tendens till kraftigare sönderkokning samt något bättre potatissmak.

Stigande kvävegivor har minskat sönderkokningen något och ökat blötkokningen.

Den höga kaliumgivan har givit betydligt mindre framträdande besk smak än den låga givan.

S. Tolegården. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Eric Grahn, S. Tolegården, Vittskövle

Markkaraktäristik:

Skikt cm	Jordart	pH	Fosfortillstånd lättlöslig förråd		Kaliumtillstånd lättlösligt förråd	
0-20	mmh lerig mo	8.0	IV	3	II	1
20-50	lerig mo	8.3	III	3	II	1

Nederbörd;	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Kristianstad)	39	48	82	65	52	286
Årets	54	14	17	34	103	222

1. R1-203. Bevattning - kväve - kalium till matpotatis

Sort: Bintje

Allmän gödsling per ha: 20 ton stallgödsel och 1000 kg PK 15-25

Bevattning: 19/6 33 mm, 14/7 33 mm, 8/8 35 mm Summa 101 mm

Anm. Den 10/8 började en regnperiod, som under 9 dygn gav 25 mm nederbörd.

Försöksgödsling: Som försök R1-203 Härnestad s. 82.

Plantantal, m:tal per ha: 43100.

Knölskörd, dt per ha

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal
K ₁	Ob (obev.)	338	347	404	389	370
	B (bev.)	457	504	505	512	495
K ₂	Ob	391	443	471	497	450
	B	480	501	513	542	509
M:tal		417	449	473	485	456
m _{diff} = 14.8						
K ₁		397	426	454	451	432
K ₂		436	472	492	519	480
m _{diff.K} = 25.5						
Ob		364	395	437	443	410
B		469	503	509	527	502
m _{diff.bev.} = 31.8						

Bevattningsseffekt. Bevattning har i genomsnitt ökat knölskörden med 92 dt per ha. Ökningen är något större i N_0 och N_1 än i N_2 och N_3 . Detta är motsatta resultat mot vad som normalt erhålles. Det är tänkbart att den rikliga nederbörden, ca 40 mm, de sista dagarna i maj kan ha bidragit härtill genom att förorsaka en viss utlakning. Detta kan också vara en bidragande orsak till det relativt ringa utbytet för stigande kvävegivor.

Kvävegödslingseffekt. Kvävegivorna 500 (N_1), 1000 (N_2) och 1500 (N_3) kg am.-sulfat per ha har i genomsnitt ökat knölskörden med 32, 56 respektive 68 dt per ha. Differenser större än 31 dt är statistiskt säkra. Skördeökningen för kvävegödsling är störst i ovattnade led. Jämför med vad som sagts under bevattningsseffekt!

Kaliumgödsling. Den höga kaliumgivan har nästan genomgående givit större knölskörd än den låga givan. Inga skillnader är dock säkra.

Skörd av olika storleksklasser, % av totalskörd

		N_0	N_1	N_2	N_3
Ob	≤ 35 mm	4	4	4	3
	35-55 "	51	47	43	40
	55-75 "	40	43	46	50
	> 75 "	5	6	7	7
B	≤ 35 mm	3	4	3	2
	35-55 "	44	40	37	34
	55-75 "	48	49	51	55
	> 75 "	5	7	9	9

Såväl bevattning som stigande kvävegivor har medfört en viss ökning av knölstorleken.

Skador och sjukdomar. Bevattning har medfört en mindre sänkning av skorvångreppen, samt en ökning av antalet felenheter för starka skador.

Stigande kvävegivor har medfört en ökning av antalet felenheter för starka skador. Inga nämnvärda skillnader har erhållits mellan kaliumleden.

Kokanalys. Det finns inga nämnvärda skillnader varken mellan bevattnings- eller kaliumleden.

Stigande kvävegivor har medfört minskad sönderkokning och något ökad blötkokning.

II. R1-204. Olika vattengivor - kvävegödsling till fabrikspotatis

Sort: Dianella

Allmän gödsling per ha: 20 ton stallgödsel och 1000 kg PK 15-25.

Bevattning: 20/6, 17/7 och 7/8.

Anm. Den 10/8 började en regnperiod, som under 9 dygn gav 26 mm nederbörd.

Försöksgödsling: $N_0 = 0$, $N_1 = 500$, $N_2 = 1000$ och $N_3 = 1500$ kg 21 % am.-sulfat per ha.

Plantantal, m:tal per ha: 42600

Knölskörd, dt per ha

		N_0	N_1	N_2	N_3	M:tal
B	0 mm bev.	450	458	434	448	447
B_1^0	25 " "	511	503	498	482	498
B_1^1	72 " "	524	526	507	496	513
B_2^2	97 " "	505	527	516	541	522
B_3^3						
M:tal		497	503	489	492	495

$m_{diff,bev.} = 24.2$
 $m_{diff.N} = 20.0$

Bevattningsseffekt. Bevattning med 25, 72 och 97 mm har i genomsnitt ökat knölskörden med 51, 56 respektive 75 dt per ha. Differenser större än 55 dt är statistiskt säkra.

Utbytet för bevattning och för stigande vattenmängder är ungefär lika stort på alla kvävenivåer.

Kvävegödslingseffekt. Kvävegödsling och stigande kvävegivor har icke givit något utslag varken i genomsnitt eller på olika vattennivåer. Det är troligt att den rikliga nederbörden i slutet av maj (jämför s. 84) varit en bidragande orsak härtill.

Skörd av olika storleksklasser, % av totalskörd

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃
B ₀	< 35 mm	2	2	2	2
	35-55 "	40	36	24	33
	55-75 "	52	49	57	50
	> 75 "	6	13	17	15
B ₁ -B ₃	< 35 mm	2	3	3	2
	35-55 "	29	31	28	29
	M:tal	55	52	50	53
	> 75 "	14	14	19	16

Skillnaderna är relativt små både mellan B₀ och de bevattnade leden och mellan kväveleden.

Stärkelseskörd, dt per ha

	N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal	
B ₀	94.5	93.8	83.3	87.8	89.9	m _{diff.bev.} = 4.75
B ₁	98.5	98.6	95.1	97.8	97.5	
B ₂	106.4	104.1	98.3	93.8	100.6	
B ₃	101.5	108.0	102.8	109.9	105.5	
M:tal	100.2	101.1	94.9	97.3	98.4	

m_{diff.N} = 3.89

Bevattning med 25, 72 och 97 mm har i genomsnitt höjt stärkelseskörden med 7.6, 10.7 respektive 15.6 dt per ha. Differenser större än 10.7 dt är statistiskt säkra. Bevattningsutslagen är procentuellt av samma storleksordning som för knölskörden.

Stigande kvävegivor har medfört en tendens till sänkning av stärkelseskörden i alla bevattningsled utom i B₃.

Stärkelsehalten har i genomsnitt varit av samma storleksordning både i bevattnings- och i kväveleden.

Annedal. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. Bertil Nilsson, Annedal, Vä

Markkaraktäristik:

Skikt cm	Jordart	pH	Fosfortillstånd lättlösigt förråd		Kaliumtillstånd lättlösigt förråd	
0-20	mh lerig sand	7.5	V	4	III	2
20-50	lerig sand	8.1	V	4	III	2

R1-203. Bevattning - kväve - kalium till matpotatis

Sort: Bintje

Allmän gödsling per ha: 20 ton stallgödsel och 1000 kg PK 15-25.

Nederbörd:	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj - sept.
M:tal (Kristianstad)	39	48	82	65	52	286
Årets	50	20	15	52	89	226

Bevattning: 15/6 30 mm, 6/7 31 mm, 24/7 31 mm, 10/8 32 mm. Summa 124 mm.

Anm. En regnperiod omedelbart efter den sista bevattningen gav på 9 dagar 28 mm nederbörd.

Försöksgödsling: Som försök R1-203 Härnestad s. 82.

Plantantal, P:tal per ha: 43200.

Knölskörd, dt per ha

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal
K ₁	Ob (obev.)	276	348	372	351	337
	B (bev.)	363	454	508	506	458
K ₂	Ob	262	302	329	350	311
	B	412	475	481	504	468
M:tal		328	395	423	429	393

$m_{\text{diff.N}} = 13.3$

K ₁	319	401	440	429	397	$m_{\text{diff.K.}} = 11.1$
K ₂	337	388	405	427	389	
Ob	269	325	351	351	324	$m_{\text{diff.bev.}} = 13.9$
B	388	464	495	505	463	

Bevattningsseffekt. Bevattning har i genomsnitt ökat knölskörden med 139 dt per ha. Merutbytet är något mindre i N₀ än i de led som kvävegödslats. I N₀ och N₁ har bevattningsseffekten blivit betydligt större vid 1000 kg kaliumsulfat än vid 500 kg per ha.

Kvävegödslingsseffekt. Kvävegivorna 500 (N₁), 1000 (N₂) och 1500 (N₃) kg am.-sulfat per ha har i genomsnitt höjt knölskörden med 67, 95 respektive 101 dt per ha. Differenser större än 28 dt är statistiskt säkra. Utbytet av stigande kvävemängder är störst i bevattnade led.

Kväveleden skilde sig under hela växttiden mera markant från varandra än i motsvarande försök vid Härnestad (s. 82) och S. Tjlegården (s. 84).

Kaliumgödsling. Medeltalen för kaliumleden skiljer sig icke säkert från varandra.

Skörd av olika storleksklasser, % av totalskörd

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃
Ob	< 35 mm	4	4	4	2
	35-55 "	58	55	53	50
	55-75 "	38	41	43	48
B	< 35 mm	3	2	1	1
	35-55 "	48	41	33	34
	55-75 "	49	54	59	59
	> 75 "	-	3	7	6

Bevattning har medfört en tydlig ökning i knölstorlek. Knölstorleken har även ökat med stigande kvävegivor.

Skador och sjukdomar. Bevattning har medfört en ökning av brunröteangripna knölar, betydligt mindre skorvangrepp samt en viss ökning av andelen svaga skador.

Det finns däremot inga nämnvärda skillnader varken mellan kväve- eller kaliumleden.

Kokanalys. Det finns inga nämnvärda skillnader mellan bevattningsleden eller mellan kaliumleden.

Stigande kvävegivor har medfört något mindre sönderkokning samt en viss ökning av antalet blöt-kokta knölar.

Annelund. År 1967

Försöksvärd: Lantbr. S Erik Olsson, Annelund, Gringelstad, Gärds Köpinge

Markkaraktäristik:

Skikt cm	Jordart	pH	Fosfortillstånd lättlöslig förråd		Kaliumtillstånd lättlösligt förråd	
0-20	mmh lerig moränsand	7,9	V	5	IV	3
20-50	lerig moränsand	8,1	V	5	III	3

R1-204. Olika vattengivor - kvävegödsling till fabrikspotatis

Sort: Dianella

Allmän gödsling per ha: 1000 kg PK 15-25.

Nederbörd:	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Kristianstad)	39	48	82	65	52	286
Årets	55	20	16	56	91	238

Bevattnings: 16/6, 7/7, 26/7 och 29/8.

Anm. Den sista bevattningen följdes inom 3 dygn av 21 mm regn.

Försöksgödsling: $N_0 = 0$, $N_1 = 500$, $N_2 = 1000$ och $N_3 = 1500$ kg 21 % am.-sulfat per ha.

Plantantal, m:tal per ha: 39900.

Knölskörd, dt per ha

		N_0	N_1	N_2	N_3	M:tal	
B_0	0 mm bev.	290	322	313	357	321	$m_{diff.bev.} = 16.0$
B_1	42 " "	341	396	435	429	400	
B_2	100 " "	411	437	481	477	451	
B_3	129 " "	392	478	488	487	461	
M:tal		359	408	429	437	408	

$m_{diff.N} = 23.1$

Bevattningsseffekt. Bevattning med 42, 100 och 129 mm har i genomsnitt ökat knölskörden med 79, 130 respektive 140 dt per ha. Skillnader större än 36 dt är statistiskt säkra.

Utbytet för bevattning och för stigande vattenmängder är störst i de tre kvävegödslade leden N_1-N_3 .

Kvävegödslingseffekt. Kvävegivorna 500 (N_1), 1000 (N_2) och 1500 (N_3) kg am.-sulfat per ha har i genomsnitt höjt knölskörden med 49, 70 respektive 78 dt per ha. Skillnader större än 52 dt är statistiskt säkra.

Utbytet för kvävegödsling och för stigande kvävemängder upp till N_2 är i genomsnitt större i de tre vattnade leden B_1-B_3 än i B_0 .

Skörd av olika storleksklasser, % av totalskörd

		N_0	N_1	N_2	N_3
B_0	≤ 35 mm	4	1	2	1
	35-55 "	36	33	30	32
	55-75 "	47	50	59	56
	> 75 "	13	16	9	11
B_1	≤ 35 mm	2	1	1	1
	35-55 "	30	27	30	25
	55-75 "	54	52	55	57
	> 75 "	14	20	14	17
B_2 & B_3	≤ 35 mm	2	2	2	2
	35-55 "	32	24	21	26
	55-75 "	47	56	53	51
	> 75 "	19	18	24	21

Knölstorleken har i genomsnitt ökat något med stigande bevattningsmängder och med kvävegödsling.

Stärkelseskörd, dt per ha

	N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal	
B	58.4	64.7	63.0	69.2	63.8	m _{diff.bev.} = 3.25
B ₀	73.0	80.4	88.2	86.6	82.1	
B ₁	89.5	93.0	97.6	96.8	94.2	
B ₂	80.4	100.4	96.7	97.8	93.8	
M:tal	75.3	84.6	86.4	87.6	83.5	

m_{diff.N} = 4.77

Bevattning med 42, 100 och 129 mm har i genomsnitt ökat stärkelseskörden med 18.3, 30.4 respektive 30.0 dt per ha. Skillnader större än 7.4 dt är statistiskt säkra. Merutbytet för bevattning är relativt av ungefär samma storleksordning som merutbytet i knölskörd.

Stärkelseskörden har även ökat med stigande kvävegivor procentuellt ungefär lika mycket som knölskörden. Medeltalsdifferenser större än 10.8 dt är säkra.

Stärkelsehalten har i genomsnitt ökat vid bevattning och sjunkit något med stigande kvävegivor.

Ugerup. År 1967

Försöksvärd: Agronom Per-Erik Eriksson, Ugerups säteri, Gringelstad, Gårds Köpinge

Markkaraktistik:

Skikt cm	Jordart	pH	Fosfortillstånd		Kaliumtillstånd	
			lättlös	förråd	lättlös	förråd
0-20	nmh lerig morän-sand	8.0	IV	3	II	2
20-50	lerig moränsand	8.4	IV	3	I	2

R1-204. Olika vattengivor - kvävegödsling till fabrikspotatis

Sort: Dianella

Allmän gödsling per ha: 20 ton stallgödsel och 1000 kg PK 15-25.

Nederbörd: Som vid försök R1-204 Annelund s. 87.

Bevattning: 27/6, 18/7 och 4/8.

Försöksgödsling: N₀ = 0, N₁ = 500, N₂ = 1000 och N₃ = 1500 kg 21 % am.-sulfat per ha.

Plantantal, m:tal per ha: 44300.

Knölskörd, dt per ha

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal	
B	0 mm bev.	288	312	338	326	316	m _{diff.bev.} = 15,7
B ₀	38 " "	363	400	395	425	396	
B ₁	84 " "	399	407	421	468	424	
B ₂	94 " "	403	435	423	441	425	
M:tal		363	388	394	415	390	

m_{diff.N} = 15.4

Bevattningseffekt. Bevattning med 38, 84 och 94 mm har i genomsnitt höjt knölskörden med 80, 108 respektive 109 dt per ha. Skillnader större än 36 dt är statistiskt säkra.

Utbytet för bevattning är ungefär lika stort på alla kvävenivåer.

Kvävegödslingseffekt. Kvävegivorna 500 (N₁), 1000 (N₂) och 1500 (N₃) kg am.-sulfat per ha har i genomsnitt höjt knölskörden med 25, 31 respektive 52 dt per ha. Skillnader större än 35 dt är statistiskt säkra.

Utbytet för kvävegödsling och stigande kvävemängder är i stort sett detsamma i alla bevattningsleden. Det relativt ringa utslaget för kväve kan troligen delvis föras tillbaka på den rikliga nederbörden i slutet av maj (s. 84).

Skörd av olika storleksklasser, % av totalskörd

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃
B ₀	≤ 35 mm	1	1	2	1
	35- 55 "	41	32	35	40
	55- 75 "	53	59	56	52
	> 75 "	5	8	7	7
B ₁	≤ 35 mm	2	2	1	1
	35- 55 "	42	36	35	33
	55- 75 "	48	50	54	59
	> 75 "	8	12	10	7
B ₂ + B ₃ M:tal	≤ 35 mm	2	1	2	2
	35- 55 "	33	35	34	29
	55- 75 "	52	54	51	53
	> 75 "	13	10	13	16

Knölstorleken har i genomsnitt ökat med stigande bevattningsmängder och med kvävegödsling.

Stärkelseskörd, dt per ha

	N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal
B ₀	64.9	70.1	73.1	70.1	69.5
B ₁	83.4	92.4	90.9	94.4	90.3
B ₂	93.4	93.1	95.2	102.1	95.9
B ₃	94.7	97.8	95.6	102.4	97.6
M:tal	84.1	88.4	88.7	92.2	88.3

$$m_{\text{diff.N}} = 3.60$$

Bevattning med 38, 84 och 94 mm har i genomsnitt ökat stärkelseskörden med 20.8, 26.4 respektive 28.1 dt per ha. Skillnader större än 8.1 dt är statistiskt säkra. Utslagen är procentuellt ungefär lika stora som beträffande knölskörden.

Utbytet för stigande kvävegivor är också relativt sett lika stort som för knölskörden.

Stärkelsehalten har i genomsnitt ökat vid bevattning och sjunkit något med stigande kvävegivor.

Tjörnedala. År 1967

Försöksvärd: Kristianstads läns hushållningssällskap, Tjörnedala försöksgrd, Baskemölla

Markkaraktistik våren 1967:

Försök	Skikt cm	Jordart	Växttillg. vatten, mm	pH	Fosfortillstånd		Kaliumtillstånd	
					lättlös	förråd	lättlöst	förråd
R1-201	0-20	mf moig sand		5.6	II	2	II	1
	20-50	sand		6.5	I	1	I	1
R1-209	0-20	mf moig sand	18	6.3	IV	2	II	1
	20-50	sand	9	6.9	IV	2	I	1

Nederbörd:	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Simrishamn)	34	40	62	57	54	247
Årets	75	41	14	33	141	304

I. R1-201. Olika givor salthaltigt vatten

Försöket utlagt 1960

Gröda: 1:a årets vitklöver - ängssvingel vall

Allmän gödsling per ha: 100 kg 19-20 % superfosfat, 150 kg 50 % kaliumsulfat och 200 kg 15.5 % kalksalpeter dels på våren, dels efter vardera 1:a och 2:a skörd.

Bevattning: 19/6, 4/7, 13/7, 26/7, 11/8 och 27/8

Anm. Den sista bevattningen följdes av ca 60 mm regn under den 1:a veckan i september.

Torrsubstansskördar och total grönmasseskörd

	Torrsubstans, dt per ha				Grönmassa	
	6/6	4/8	26/10	totalt	ton per ha totalt	% torrsubstans m:tal
a 0 mm bev.	33.2	1.0	17.3	51.6	39.6	13.0
b 20 mm/bev.tillf.	47.0	21.8	21.5	90.3	51.3	17,6
c 40 " "	37.8	24.0	18.9	80.7	49.7	16.2
d 60 " "	40.2	26.9	17.2	84.3	46.8	18.0
m ^o diff	3.6	7.9	1.4	11.1	5.1	

Vid 1:a skörd, då ingen bevattning ännu ägt rum under året, gav led b ett säkert merutbyte jämfört med a. Inga andra skillnader är säkra. De föregående årens bevattning med salthaltigt vatten har icke medfört någon negativ efterverkan.

Vid 2:a skörd har de 3 vattnade leden i genomsnitt givit en skördeökning av 23.2 dt torrsubstans per ha. De inbördes skillnaderna är däremot små och osäkra. Det vattnade ledet gav praktiskt taget ingen avkastning.

De 2 sista bevattningarna har icke haft någon påvisbar effekt i den 3:e och sista skörden. Det må noteras att beståndet synbarligen icke tagit skada av sommarens rikliga salttillförsel.

Beståndsobservationer: Vitklöverandelen blev under sommaren successivt större i försöksled med stigande vattenmängder. Inga symptom på saltskador har iakttagits.

Markkemiska analyser: Analyser på prov uttagna våren 1967 visar för det ovattnade ledet, a, jämfört med de vattnade leden, lägre magnesiumhalt i marken och något lägre natriumhalt. I övrigt föreligger inga genomgående skillnader. Våren 1967 fanns det sålunda endast ganska små kvarstående skillnader som följd av de tidigare årens salttillförsel. På hösten, efter sista skörd, var magnesium- och natriumhalterna betydligt lägre i de vattnade leden. Dessa led hade då även sämre kalktillstånd än det ovattnade.

Vattnets salthalt: Se försök R1-209 s. 91.

II. R1-209. Olika givor sötvatten och salthaltigt vatten

Försöket utlagt 1958

Gröda: 5:e årets hundäxing - rödsvingel vall

Allmän gödsling per ha: Som i försök R1-201 Tjörnedala s. 89.

Bevattning: 19/6, 4/7, 13/7, 26/7, 11/8 och 27/8.

Årg. Den sista bevattningen följdes av ca 60 mm regn under den 1:a veckan i september.

Beväxtens sammansättning: % av olika arter vid 1:a skörd

	Försöksled				
	a	b	c	d	e
Hundäxi	5	4	15	8	17
Rödsvinge	92	92	80	87	77
Övriga arter	3	4	5	5	6

Andelen hundäxi har minskat betydligt sedan tidigare år. Den är nu störst i leden c och e, som sedan 1959 bevattn. med salthaltigt vatten.

Torrsubstansskördar och total grönmasseskörd

	Torrsubstans, dt per ha				Grönmassa	
	6/6	4/8	26/10	totalt	ton per ha totalt	% torrsubstans m:tal
a 0 mm bev.	30.8	0.0	18.2	49.0	23.6	20.8
b 20 mm sötvat./bev.tillf.	31.9	14.9	21.8	68.6	29.0	23.7
c 20 mm salth.vat./"	33.6	20.5	20.0	74.1	32.0	23.2
d 40 mm sötvat./"	29.9	26.5	19.6	76.0	30.8	24.7
e 40 mm salth.vat./"	30.9	25.8	21.0	77.7	32.8	23.7
m ^o diff	3.2	3.2	1.3	7.4	1.8	

Avkastningen vid 1:a skörd, då ingen bevattning ännu ägt rum under året, är praktiskt taget lika stor i alla led. Det fanns sålunda inga kvarstående negativa effekter av tidigare års salttillförsel.

Vid 2:a skörd var de ovattnade rutorna helt nedbrända. Utbytet av salthaltigt vatten är minst lika stort som av sötvatten. Differenser större än 7.1 dt är statistiskt säkra.

Även vid 3:e skörd har det salthaltiga vattnet medfört lika stor avkastning som sötvatten. Merutbytet för bevattning är dock relativt litet och endast statistiskt säkert i leden b och d.

Beståndsobservationer: Inga symptom på saltskador har iakttagits.

Markkemiska analyser: Analyser på prov från våren 1967 visar för saltvattnade led, jämfört med sötvattnade, högre magnesiumhalt i marken, något sämre kalktillstånd i matjorden samt högre natriumhalt. I dessa avseenden fanns sålunda vissa kvarstående effekter av tidigare års salttillförsel. På hösten, efter sista skörd, var nämnda skillnader mera markanta.

Vattnets salthalt: Vid 4:e vattningen var salthalten endast ca 0.05 % hos det salthaltiga vattnet. I genomsnitt för de 5 övriga bevattningarna var den totala salthalten ca 0.6 %.

Hallands län

Tönnersa, År 1967

Försöksvärd: Hallands läns hushållningssällskap, Tönnersa försöksgård, Eldsberga

Markkaraktäristik:

Skikt cm	Jordart	Växttillg. vatten, mm	pH	Fosfortillstånd lättlösligt förråd	Kaliumtillstånd lättlösligt förråd
0-20	mf lerig mo	28	5.8	IV 2	III 2
20-50	moig sand	20	6.2	II 2	I 1

Nederbörd:	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Genevad)	40	59	109	94	78	380
Årets	58	37	27	76	88	286

1. R1-206. Olika vattengivor - kvävegödsling till gräsvall

Gröda: 3:e årets timotej - ängssvingel vall. Hjälpssådd i slutet av mars 1967.

Allmän gödsling per ha: 1000 kg thomasfosfat och 1000 kg PK 15-30 hösten 1966. Kompletteringsgödsling våren 1967 som i försök R1-206 Vattmyren s. 70.

Bevattning: 23/5, 13/6, 27/6, 13/7 och 31/7.

Anm. Inom 4 dagar efter 1:a bev. föll 40 mm regn.

Försöksgödsling: $N_0 = 0$, $N_1 = 800$, $N_2 = 1600$, $N_3 = 2400$ och $N_4 = 3200$ kg 15.5 % kalksalpeter per ha. Respektive mängder har fördelats i fyra lika stora givor, på våren samt efter 1:a, 2:a och 3:e skörd.

Total torrsubstansskörd, dt per ha

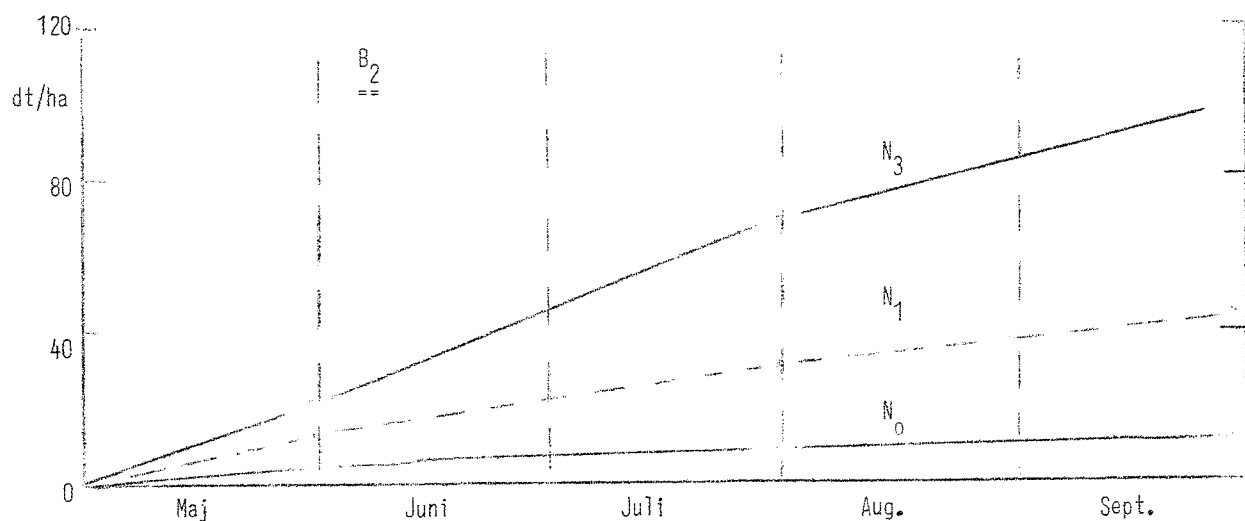
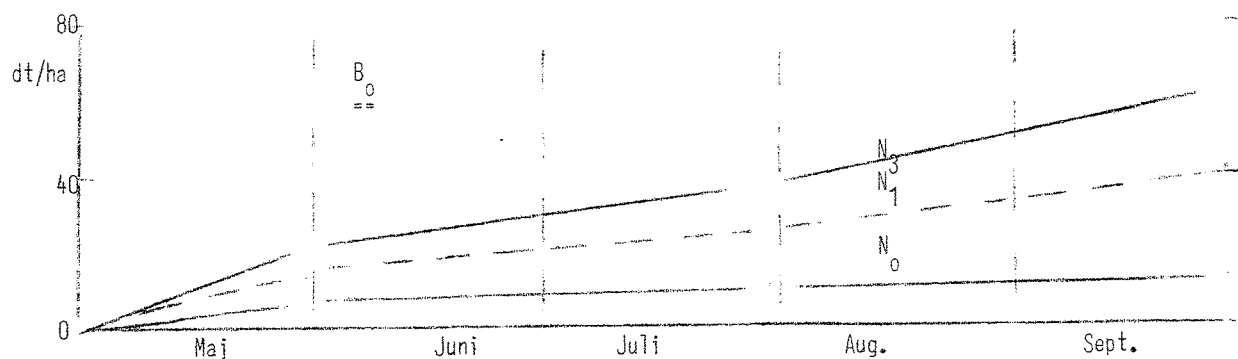
		N_0	N_1	N_2	N_3	N_4	M:tal	
B_0	0 mm bev.	12.6	41.3	46.2	61.8	68.1	46.0	$m_{diff.bev.} = 4.3$
B_1	83 " "	13.2	47.6	78.4	101.2	90.8	66.2	
B_2	123 " "	12.3	44.9	71.8	98.8	90.3	63.6	
B_3	146 " "	16.1	48.9	74.9	88.2	80.5	61.7	
M:tal		13.6	45.7	67.8	87.5	82.4	59.4	

$m_{diff.N} = 4.0$

Torrsubstansmängd vid enskilda skördar och total grönmasseskörd; för bev.-led m:tal över alla N-led, för N-led m:tal över alla bev.-led.

	Torrsubstans, dt per ha					Grönmassa	
	30/5	27/6	31/7	28/9	totalt	ton per ha totalt	% torrsubstans m:tal
B_0	17.2	6.5	5.1	17.2	46.0	18.8	24.4
B_1	19.1	10.2	13.4	23.5	66.2	27.8	23.8
B_2	16.8	11.7	15.3	19.8	63.6	26.7	23.9
B_3	16.1	12.0	13.5	20.1	61.7	27.1	22.8
$m_{diff.bev.}$	1.8	2.4	1.2	0.6	4.3	1.7	
N_0	6.0	2.6	1.3	3.7	13.6	5.0	27.3
N_1	15.2	7.1	8.0	15.4	45.7	17.7	25.8
N_2	20.8	10.0	12.5	24.5	67.8	28.8	23.6
N_3	22.1	15.1	18.6	31.7	87.5	36.6	23.9
N_4	22.5	15.8	18.6	25.5	82.4	37.4	22.0
$m_{diff.N}$	1.6	2.0	1.0	1.3	4.0	1.6	

Tillväxt i torrsubstans; för bevattningsleden B_0 och B_2

Bevattningseffekt. Vattning med 83, 123 och 146 mm har i genomsnitt höjt den totala torrsubstansskörden med 20.2, 17.6 respektive 15.7 dt per ha. Differenser större än 9.7 dt är statistiskt säkra. Ingen effekt har erhållits utan kvävegödsling. Utbytet av bevattning har blivit störst i N_2 och N_3 ; i medeltal har respektive vattenmängder givit skördeökningar på 35.8, 31.3 och 28.6 dt per ha i dessa led.

Skördeökningen för bevattning har främst erhållits i 2:a och 3:e skörd. Skillnaderna mellan B_1 , B_2 och B_3 är dock här, liksom beträffande totalskörden, icke statistiskt säkra.

Bevattning har bidragit till en jämn tillväxt under hela sommaren.

Kvävegödslingseffekt. Gödsling med 800 (N_1), 1600 (N_2), 2400 (N_3) och 3200 (N_4) kg kalksalpeter per ha har i genomsnitt höjt totalskörden av torrsubstans med 32.1, 54.2, 73.0 respektive 68.8 dt per ha. Differenser större än 8.6 dt är statistiskt säkra. Kväveeffekten är bäst i leden B_1 och B_2 .

Vid 1:a skörd skiljer icke N_2 , N_3 och N_4 säkert från varandra. Vid följande skördar har N_3 (600 kg kalksalp./gång) givit ett säkert merutbyte jämfört med N_2 (400 kg/gång). N_4 har givit lika stor eller lägre skörd än N_3 .

Grönmassans torrsubstanshalt har i genomsnitt sänkts med ökade kvävegivor.

11. R1-207. Olika vattengivor - kvävegödsling till gröda i växtföljd

Försöket utlagt 1964

Gröda: Kurn, Ingrid

Allmän gödsling per ha: 600 kg PK 15-15

Bevattning: 24/5 och 12/6

Anm. Den 1:a bevattningen följdes inom 3 dagar av 40 mm regn.

Försöksgödsling: $N_0 = 0$, $N_1 = 400$, $N_2 = 600$ och $N_3 = 800$ kg 15.5 % kalksalpeter per ha vid uppkomst.

Kärnskörd, 15 % vatten, dt per ha

		N ₀	N ₁	N ₂	N ₃	M:tal	
B	0 mm bev.	18.2	40.6	41.4	43.2	35.7	m _{diff,bev.} = 2.5
B ₀	16 " "	19.9	40.7	41.3	42.8	36.2	
B ₁	36 " "	19.0	40.3	45.7	44.7	37.5	
B ₂	58 " "	19.4	40.8	43.5	45.5	37.3	
M:tal		19.1	40.4	43.0	44.0	36.7	

m_{diff.N} = 2.4

Bevattningsseffekt. Bevattning med 16, 36 och 58 mm har i genomsnitt ökat kärnskörden med 0,5, 1,6 respektive 1,5 dt per ha. Inga differenser är här säkra. Det finns en tendens till bäst utbyte av bevattning på de högsta kvävenivåerna.

Det är sannolikt att den första vattningen icke haft någon positiv effekt på grund av det efterföljande regnet.

Kvävegödslingseffekt. Gödsling med 400, 600 och 800 kg kalksalpeter per ha har i genomsnitt höjt kärnskörden med 21,3, 23,9 respektive 24,9 dt per ha. Differenser större än 5,6 dt är statistiskt säkra. Det finns för de högsta givorna en tendens till något större kväveutslag i B₂ och B₃, som fått mest vatten, än i B₀ och B₁.

Kvalitetsanalyser. Tusenkornvikten vid skörd blev något lägre i B₃ och B₂ än i B₁ och B₀. Inga skillnader föreligger i rymdvikt mellan bevattningsleden.

När det gäller kväveleden har N₁ och N₂ givit högst tusenkornvikt.

Skaraborgs län

Håkantorp. År 1967

Försöksvärd: Godsägare Anders Eneström, Håkantorp, St. Levene

Markkaraktär:

Skikt cm	Jordart	Växttillg. vatten, mm	pH	Fosfortillstånd		Kaliumtillstånd	
				lättlöslig	förråd	lättlösligt	förråd
0-20	mh moig lätt- lera	38	5.5	III	3	III	3
20-50	styv lera	55	5.7	II	3	IV	5

R1-206. Olika vattengivor - kvävegödsling till gräsval

Gröda: 2:a årets timotej - ängssvingel val

Allmän gödsling per ha: 300 kg PK 15-30 på våren och 300 kg PK 15-30 efter 2:a skörd samt dessutom kompletteringsgödsling på våren som i försök R1-206 Vattmyren s. 70.

Nederbörd:	maj	juni	juli	aug.	sept.	maj-sept.
M:tal (Lanna)	37	44	73	72	60	286
Årets	44	24	32	105	67	272

Bevattning: 19/6, 11/7, 3/8 och 31/8.

Anm. Efter 3:e bevattningen föll den närmaste veckan ca 50 mm regn och efter 4:e bevattningen inom 3 dygn ca 20 mm regn.

Försöksgödsling: $N_0 = 0$, $N_1 = 100$, $N_2 = 1500$, $N_3 = 2400$ och $N_4 = 3200$ kg 15.5 % kalksalpeter per ha. Respektive mängder har fördelats i tre lika stora givor, på våren samt efter 1:a, 2:a och 3:e skörd.

Total torrsubstansskörd, dt per ha

		N_0	N_1	N_2	N_3	N_4	M:tal	
B_0	0 mm bev.	37.8	68.8	88.7	93.0	90.6	75.8	$m_{diff,bev} = 3.6$
B_1	40 " "	55.6	74.3	91.7	97.7	96.2	83.1	
B_2	61 " "	62.1	74.1	92.4	99.5	103.6	86.4	
B_3	96 " "	63.3	76.0	100.9	107.7	104.1	90.4	
M:tal		54.7	73.3	93.4	99.5	98.6	83.9	

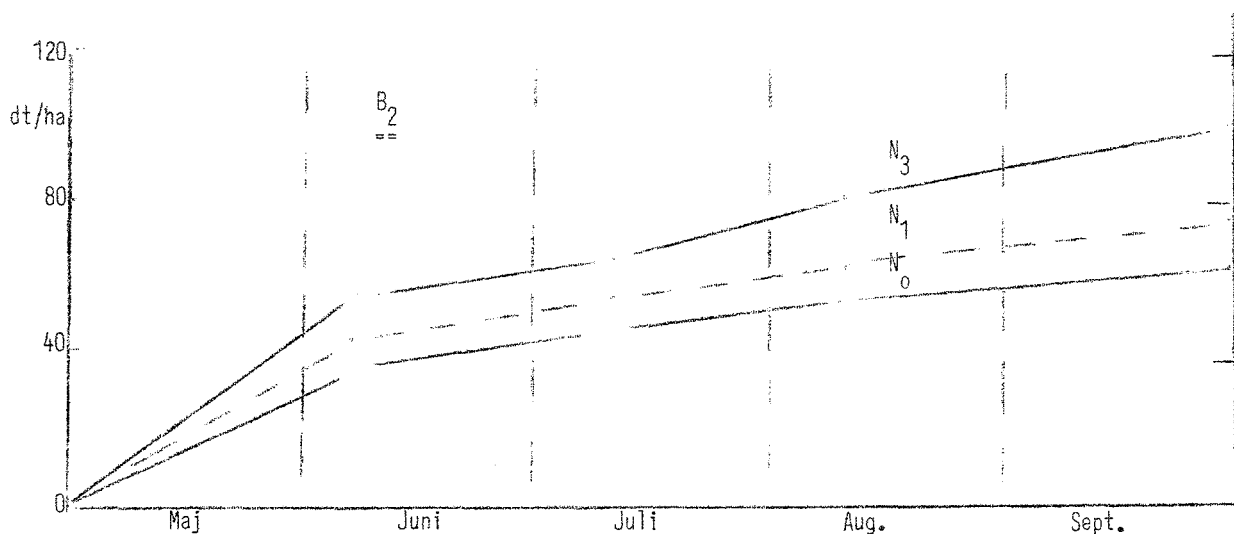
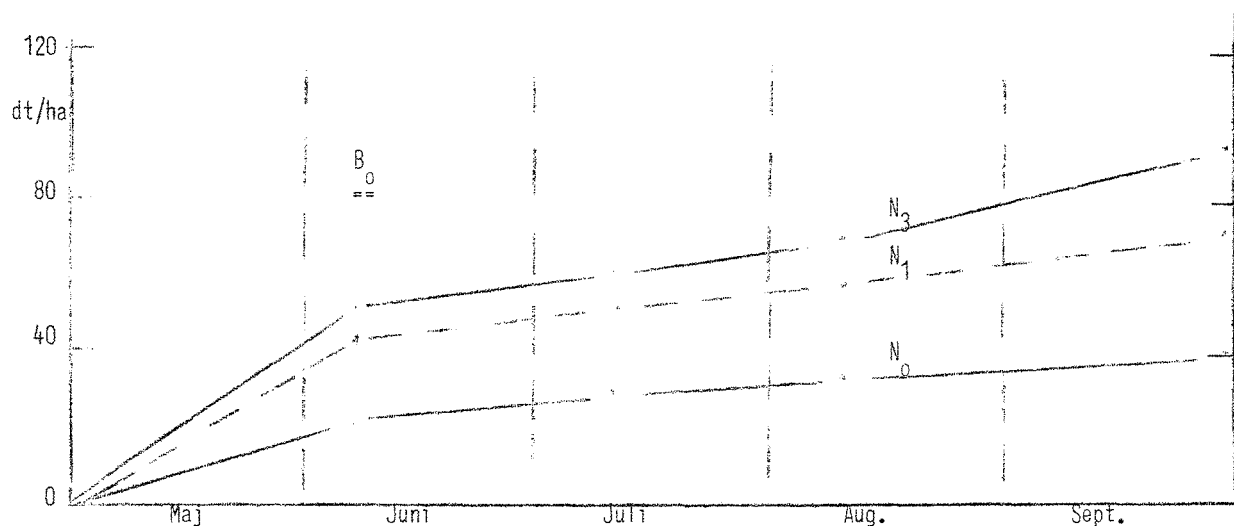
$m_{diff,N} = 1.8$

Torrsubstansmängd vid enskilda skördar och total grönmasseskörd; för bev.-led m:tal över alla N-led, för N-led m:tal över alla bev.-led

	Torrsubstans, dt per ha					Grönmassa	
	6/6	10/7	9/8	29/9	totalt	ton per ha totalt	% torrsubstans m:tal
B_0	44.5	7.6	7.0	17.2	75.8	45.1	16.8
B_1	48.5	9.2	10.4	15.5	83.1	52.5	15.8
B_2	48.8	10.1	12.7	14.8	86.4	53.2	16.2
B_3	45.8	13.2	18.1	13.3	90.4	55.1	16.4
$m_{diff,bev} = 2.5$		0.6	1.1	1.0	3.6	2.2	
N_0	31.2	9.3	6.7	7.5	54.7	35.1	15.6
N_1	42.6	10.7	9.3	10.7	73.3	41.6	17.6
N_2	52.0	10.7	13.4	17.3	93.4	54.6	17.1
N_3	53.8	10.0	15.3	20.4	99.5	62.1	16.0
N_4	53.5	9.5	15.5	20.1	98.6	63.9	15.4
$m_{diff,N}$	1.3	0.6	0.9	0.9	1.8	1.1	

Anm. 1:a skörd togs på ett något för sent stadium.

Tillväxt i torrsubstans; för bevattningsleden B_0 och B_2

Bevattningseffekt. Vattning med 40, 61 och 96 mm har i genomsnitt höjt den totala torrsubstansskörden med 7.3, 10.6 respektive 14.6 dt per ha. Differenser större än 8.1 dt är statistiskt säkra. Bevattningseffekten är störst i det icke kvävegödslade ledet. Den främsta orsaken härtill synes vara den stora andelen baljväxter, som inkommit i gräsbeståndet.

Skördeökningen för bevattning har erhållits vid 2:a och 3:e skördetillfället. (Ingen bevattning skedde före 1:a skörd).

Den sista vattningen har icke haft någon positiv effekt. Detsamma torde, med hänsyn till nederbördsförhållandena, gälla den näst sista bevattningen.

Kvävegödslingseffekt. Gödsling med 800 (N_1), 1600 (N_2), 2400 (N_3) och 3200 (N_4) kg kalksalpeter per ha har i genomsnitt höjt den totala torrsubstansskörden med 18.6, 38.7, 44.8 respektive 43.9 dt per ha. Differenser större än 4.0 dt är statistiskt säkra. Med ett rent gräsbestånd även i de ogödslade och vattnade rutorna borde kväveeffekterna ha varit ännu större.

Vid 1:a skörd skiljer sig icke N_2 , N_3 och N_4 säkert från varandra. Vid 3:e och 4:e skörd, före vilka också kvävegödsling skett, har N_3 och N_4 (600 resp. 800 kg kalksalpeter/gång) givit något större skörd än N_2 (400 kg kalksalp./gång).

Grönmassans torrsubstanshalt har fr.o.m. N_1 sänkts med stigande kvävegivor.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

TÄCKDIKNINGSFÖRSÖK

Inledning		<u>Skaraborgs län</u>	
Väderleken under år 1967		Bruntorp	avst. 32
Resultat av enskilda försök		Djupedal	djup 32
<u>Stockholms län</u>		Frugården	avst. 33
Ängstugan	avst. 5	Gamla Karstorp	djup 33
<u>Uppsala län</u>		Gammalstorp	avst. 34
Danmarks by	avst. 6	Gunnarstorp	" 35
Lövstaholm	" 6	Lanna	djup 36
Skrällinge	" 7	Lanna ... komb. dikning och såtid	37
Örbyhus	" 7	Marieholm	djup 39
<u>Södermanlands län</u>		Stommen	avst. 40
Edeby	avst. 9	Sunnersbergs prästgård	" 40
Gärdesta	" 9	Sötåsen	" 41
Törsta	" 10	Tyskagården	" 42
Vallby prästgård	" 10	Vrå Nalgården	stamdikning 42
<u>Östergötlands län</u>		<u>Värmlands län</u>	
Fullerstad	avst. 12	Kvarntorp	avst. 44
Hageby	djup 12	Norenberg	" 44
Ingelstad	avst. 13	Uddeholm	djup 45
Säby	" 13	Västana	avst. 46
Vänge Södergård	" 14	Ölmskog	" 46
<u>Jönköpings län</u>		<u>Örebro län</u>	
Lidhult	avst. 15	Askersunds by	avst. 48
Åby	" 15	Falkena	" 48
<u>Kronobergs län</u>		Klockhammar	" 49
Ingelstads Lantbruksskola	avst. 17	<u>Västmanlands län</u>	
Persgård	djup 17	Gälby	avst. 50
<u>Kalmar län</u>		Norrby prästgård	" 50
Vindö	avst. 19	Väster-Säby	" 51
<u>Gotlands län</u>		<u>Kopparbergs län</u>	
Almungs	djup 20	Kloster	djup o. avst. 52
Lyrungs	avst. 20	Spisbo	" 52
Svie	" 21	Wikmanshyttan	djup o. avst. 53
<u>Kristianstads län</u>		<u>Gävleborgs län</u>	
Ausås	avst. 22	Backa	avst. 54
Tranarp	" 22	Svedja	" 54
<u>Malmöhus län</u>		Sörby, Järvsö	" 55
Lydinge	avst. 23	<u>Västernorrlands län</u>	
Rosendal	djup 23	Hov	avst. 56
Svenstorp	avst. 24	<u>Jämtlands län</u>	
Säbyholm	" 24	Rödningsberg	avst. 57
<u>Göteborgs och Bohus län</u>		<u>Västerbottens län</u>	
Bro	avst. 26	Brån	avst. 58
Ledum	" 26	Kvarnsvedjan	" 59
Skär	" 27	Röbäcksdalen	djup. o. avst. 59
Tingvall	" 28	Röbäcksdalen komb. dikning och såtid	61
<u>Älvsborgs län</u>		Strandfors	avst. 64
Assmundstorp	avst. 29	<u>Norrbottnens län</u>	
Skerrud	djup 29	Kukkola	avst. 65
Säby	avst. 30	Vittjärvgården	" 65
Tveten	" 30	Sammanställning av resultaten från	
		täckdikningsförsöken	66-67

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BEVATTNINGSFÖRSÖK

<u>Stockholms län</u>		sid.
Sättra	R1-203. Bevattning - kväve - kalium till matpotatis	68
Vattmyren	R1-206. Olika vattengivor - kvävegödsling till gräsvall; 3:e årets	70
Risinge	R1-206. " " " " " " " "	72
<u>Kalmar län</u>		
Gunnarstorp	R1-201. Olika givor salthaltigt vatten; 1:a årets vall	74
St. Aby	R1-203. Bevattning - kväve - kalium till matpotatis	75
L:a Aby	R1-203. " " " " "	76
Fredriksström	R1-205. Bevattning - kvävegödsling till betesvall	77
Aby	R1-206. Olika vattengivor - kvävegödsling till gräsvall; 1:a årets	79
<u>Blekinge län</u>		
Steneryd	R1-202. Olika vattengivor till gröda i växtföljd; höstråg	81
<u>Kristianstads län</u>		
Härnestad	R1-203. Bevattning - kväve - kalium till matpotatis	82
S. Tolegården	R1-203. " " " " "	83
	II. R1-204. Olika vattengivor - kvävegödsling till fabrikspotatis	84
Annedal	R1-203. Bevattning - kväve - kalium till matpotatis	85
Annelund	R1-204. Olika vattengivor - kvävegödsling till fabrikspotatis	87
Ugerup	R1-204. " " " " "	88
Tjörnedala	R1-201. Olika givor salthaltigt vatten; 1:a årets vall	89
	II. R1-209. Olika givor sötvatten och salthaltigt vatten; 5:e årets vall	90
<u>Hallands län</u>		
Tönnersa	I. R1-206. Olika vattengivor - kvävegödsling till gräsvall; 3:e årets	92
	II. R1-207. Olika vattengivor - kvävegödsling till gröda i växtföljd; korn	93
<u>Skaraborgs län</u>		
Håkantorp	R1-206. Olika vattengivor - kvävegödsling till gräsvall; 2:a årets	95